

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:
Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Lukács László.

Budapest, szeptember 4.

(v.) Habemus! Megvan az a férfi, aki bámulatos halálmegvetéssel megteszi a Curtius-ugrást abba az örvénybe, amely immár tíz hónapja tálong a nemzeti közvélemény és a hadsereg kérdésében közvetlenül exponált korona közt. Ez a falánk örvény már eddig is elnyelt két nagyon becses jószágot: az alkotmányos kormányzat folytonosságát és a parlament munkaképességét. Arról nem is szólva, hogy elnyelt két kormányt és egy halvaszületett kabinetalakítási kísérletet. Most nekivágtat e fatális örvénynek egy csöndes vérű, zajtalan dologtevéshez szokott férfi, akinek a *harc* sohasem volt se kenyere, se becsvégya, se talentuma. *Ez a férfi Lukács László*, őt szemelte ki a korona arra az alternatív szerepre, hogy vagy rábírja az ellenzékét a leszerelésre a kapható engedmények fejében, melyek a küzdelem kitérőit céljainak mindenesetre megőrizni maradnak, vagy pedig oszlassa fel a képviselőházat — alkotmányosan, ha lehet, de ex-lexben is, ha az ellenzék még most sem bocsátja keresztül az indemnitást. Ezzel a feladattal vágtat neki az új ember a régi örvénynek. Valóban nem kis mértéke az önfeláldozásnak kell hozzá, hogy valaki ezt a keserű kelyhet magától el ne hárítsa. Az bizonyos, hogy Lukács László a kormányelnökséget egyáltalában nem ambicionálta. Még bizonyosabb, hogy nem ambicionálta ilyen súlyos helyzetben, amikor csak egy ut áll nyíltva előtte s ez is tele van hintve ezernyi ezer tükével. Vállalkozásának tehát nem a szereplés vágya, sem holmi kevély szárnyalású kedvtelés a forrása, hanem az, ami ezt a rideg formájú embert annyira jellemzi: a zord kötelességtudás. Nyilván úgy

érzi, hogy egy érdemekben nem éppen szégyen politikai multu államférfinak még oda kell magát dobni áldozatul — talán nem is annyira a béke érdekében, melyet ez a reális gondolkodásu koponya bizonyára inkább óhajt, mint remél, hanem azért, hogy sora legyen ejthető a végső kísérletnek, melylyel a kiegyezés ortodox értelmezői a hadsereg egységét szeretnék megmenteni. Sajnáljuk Lukács Lászlót; nyugodalmasabb sorsot érdemelt volna annál, amely most reá vár. A műhelyből a csatatérre szóltja őt végzete, holott a kombattáns emberből nincs benne egyetlen szikrányi sem. Hidegvér, szívósság és szorgalom: ezek az ő kvalitásai, egytől egyig olyan erények, melyek a *munkás* államférfit díszítik. De a *harcoló* államférfinak egyéb tulajdonságokra van szüksége: lendületre, magával ragadó hűvre, a legizobb tusák közepette is bevált lélekjelenlétre. Nagyon csodálnók, ha ezek az erények eddigél bennlappangtak volna Lukács László egyéniségében.

Mindezeknél fogva a Lukács László megbízatásában nem megoldást látunk, hanem újabb kísérletet egy olyan megoldásra, mely a korona aggodalmait eloszlatná a nélkül, hogy a nemzet követelése az egész vonalon teljesüljenek. Kísérlet ez csupán, nem sok biztató jelével a sikernek. Igaz, Lukács László nem jó üres kézzel. Abban a programban, amelynek a király a szerzője s amelyet az új kormány csak magáévá tesz majd, vannak nemzeti engedmények, melyek mindenesetre haladást jeleznek a multhoz képest, sőt a maguk egészében talán ugy is festenek, mintha a korona immár kész volna szakítani a hadsereg mindenáron megóvándó egységének közjogi szikmájával. Sőt tovább megyünk: ugyanezek az engedmények a harcnak egy korábbi fázisában — mond-

juk: hat vagy nyolc hét előtt — tökéletesen elegendőknek is bizonyulhattak volna az obstrukció leszerelésére. Csakhogy ma már nem az obstrukción kell leszerelni, mely a parlamenti ellenzék hadjárata, hanem a feladat ma már az, hogy ki kell elégíteni a közvéleményt, az egész nemzet közvéleményét, mely határozottan, szinte mondhatnók: ridegen foglalt állást a katonai kérdésekben. Ez az állásfoglalás nem hagyta érintetlenül a szabadelvűpártot sem. Hiába óckodott a parlamenti többség a hivatalos és ünneplés nézetalkotástól, a vidék szabadelvűpártjai nem maradtak ilyen óvatossá, hanem kibontották a nemzeti zászlót s belerohantak vele a tűzvonalba, hogy megerősítsék az ellenzék csatárláncait. Akkor még az obstrukció gyakorolt nyomást a közvéleményre; ma már a közvélemény nehezedik rá a parlamenti ellenzékre. S a képviselőház kisebbségét bizonyára nem inti körültekintő mérsékletre és elégtelenségére az a körülmény, hogy a vidéki szabadelvűpártok egész sorozata a magyar vezényleti nyelv felében hozta meg határozatait. Tehát még ha úgy találnák is némelyek, hogy Lukács László sokat hoz, hogy magával hoz mindent a magyar vezényleti nyelvvel, de az a körülmény, hogy emezt nem hozza magával, nagyon nehezé teszi a békés kibontakozást, mert lesznek a függetlenségi párton sokan, akik azt fogják mondani, hogy a parlament közjogi ellenzéké nem érheti be kevesebbel, mint amennyit a vidéki kormánypárt követel.

A másik nehezé, amely Lukács László vállalkozása elé mered, a parlamenti többség kebelében rejlik. Ezt a többséget együtt kell tartania, mert máskülönbén már az első lépésnél kiklik lába alól a talaj. Hogy együtt maradhasson a többség, annak pedig igen

TÁRCA

Ahol nincsenek lovagvárak.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Ábrányi Emil*.

Mielőtt a fjordokról és az éjféli napról beszélnék, hadd szóljak valamit a norvég népről. Mert ennek a népnek a jellemét szilárdabbnak találtam a gránitnál és a labrador-kőnél. Az éjféli nap búbájós sugárzása nem olyan fényes, mint ennek a népnek a lelke. Az északi fókán csak két hónapig marad állandóan világos a tenger és az ég. De a norvég nép lelkében sohasem megy le a nap.

Egész Európában ez az egyetlen ország, ahol lovagvárak romjaira nem akadunk, ámbár Norvégiának is megvolt a maga hőskora, amikor harcias királyok és törzsfőnökök verekedtek egymással. *Harald Haarfager*, a széphaju, 872-ben, a kilencedik század végén, olyan szerepet játszott Norvégiában, mint nálunk Árpád, a honfoglaló. Leverte a különböző kis királyokat és egységes birodalmat alapított. Halála után megint győzött a pártütés, darabokra szakadt az ország és csak a széphaju Harald dedunokája, *Olaf Trygvason*, állította helyre száz évvel később a királyság egységét. *Olaf Trygvason* kezdte kereszténynyé tenni — ceillel és erőszakkal — Norvégiát, de csak öt évig ülhetett a királyi trónon. A dán és svéd királyok egyesült erővel támadtak rá és Trygvason elesett a svolderi csatában. Eppen abban az évben, amikor Magyarországon Szent István királylyá koronázták. Amit Szent István egymaga végzett, azt csak két norvég király vihette keresztül. A Harald törzséből származott *Olaf* törte meg végképp a pogányságra

visszaeső norvégeket 1014-től 1030-ig. Apostoli misszióját olyan kegyetlen erélylyel teljesítette, hogy alattvalói fellázadtak és a dán Kanuttal szövetekeztek, aki erős hadsereggel rontott be Norvégiába. *Olaf* vítéül védte magát, de a külső invázióval és a pártütéssel nem tudott megmérközni s a stiklestad csatában maga is elesett 1030-ban. A nép csakhamar megbánta, hogy fölázadt ellene; vértanú láttak az üldözött *Olaf*-ban és közös elhatározással Norvégia szentjévé nyilvánították. Nevezetes harcokat vívott a norvég királyság a klérussal. *Olaf Kyrre* (a csöndes *Olaf*) még jóliában élt a mindig hatalmasabbá váló papság képviselőivel, de *Magnus Erlingsson* alatt (1161) a trondjemi érsek, *Eysteinn*, olyan nagygyá növelte az egyház befolyását, hogy a királyi tekintély összezsugorodott mellette. *Sveerrir*, a parvenü király, akit a római klérus ellen föltámadt nemzeti visszahatás emelt a trónra, egészen a tizenharmadik század kezdetéig viaskodott a papsággal, de a hosszú és makacs küzdelem csak *Sveerrir* unokája, *Hakon Hakonsson* alatt dőlt el a királyság javára 1250 körül.

Hát bizony hanc, háboru, pártütés, gyilkolás Norvégiában is volt elég. Ott is voltak a középkorban királyok, akik rablóhadjáratoztak vezettek a saját nemzetük ellen. Ott is voltak ambiciózus érsekek, akik Krisztus nevében felpörköltek a szomszédos falukat, százszor többet törtek a földi javakkal, mint az égiekkel, és nem pástorai, hanem mészárosai voltak annak a szegény embernyájnak, mely istenfélő alázatossággal a kegyes vezetésekre bízta magát. Ott is voltak büszke lovagok, akiknek az volt a foglalkozásuk, hogy a népet lenézzék és kifosztogassák; hogy villogó szablyával támadjanak a békés kereskedőkre és elrabolják tőlük a pénzüket, a vagyonukat, sokszor még az életüket is, azzal az előkelő fenség-gel, amit a címeres nemesség tudata ad a kiváltságokban gyönyörködő emberiségnek.

Annál furesább és feltünőbb, hogy ennek a hősi kornak a mai Norvégiában nyoma sincs.

Hol vannak a királyi kastélyok, hol vannak a lovagvárak omladéai, dombok és hegyek tetején? Halászkunyhók állanak a fjordok partján és a tengerparton. Pásztorkunyhók állanak gyéren elszórt csoportokban a sziklák falain, keskeny mezészkék zöld ramáit közt. Világító tornyocskák állanak százával, ezrével minden öblök bejáratánál. Láttam apró templomokat a magaslatokon, olyan messzire lónt, hogy a vékony, tiszta harangszót alig hallja már a völgyben álló, vagy csak olyan halk, mintha nem harangszót, hanem tücsökcirpélést hallana. Láttam iskolákat a fiekdek közelében, olyan magasságban, ameddig két Eiffel-torny sem érne föl. Láttam sok ilyen iskolát, ahová ambuláns-tanítók járnak, hogy megtanítsák írni, olvasni a legszegényebb, legelhagyottabb pástorok gyermekeit is. Iskolát, templomot, pástorokunyhót, világítótoronyokat láttam mindenütt. De lovagvárak romjait nem láttam sehol.

Mi a magyarázata ennek a szembeötlő jelenségnek? Ugy tudom, két oka van. Az egyik az, hogy a norvég lovagok nem kőből, hanem fából építették a várkastélyaikat. A középkori harcok, pártütések, gyilkolások, pörkölések zűrvárában ezek a fából épült kastélyok nagyobbára leégtek, elpusztultak, valósággal eltűntek a föld színéről. A másik ok az, hogy a norvég nép maga teljesen közönyössé vált a rabló-lovagiaság emlékeivel szemben. Nyugodtan nézte, hogy a középkor maradványai egymásután megemmisülnek. Nem jutott eszébe, hogy a pusztuló, tűneződ omladékokat drága pénz restaurálja. Romantikus emóciókat nem érzett a vérben gázoló, tüzzel-vassal dolgozó mult iránt. Imitt-amott, a nagyobb városokban, áll még egy-egy régi kőtorony. Bergenben a Kongehallent látjuk a XIII. századból. Trondjembem most építik ki a gyönyörű katedrálisát. Stavanger szintén őrzi a maga kerek tornyát és püspöki épületét.

erős akadály a tuskés helyzet, amelybe Apponyi Albert jutott. Neki volt egy nemzeti programja, amelyet a minap a király előtt kitart. Az uralkodó ezt a programot sokallotta. S válasza azért esett Lukácsra, mert emez a nemzeti engedmények kisebb mértékével is beéri. Ebből az következik, hogy az új kormány hadügyi politikája különböz az Apponyiétól. Amiből viszont önként folyik, hogy Apponyi bajosan léphet be olyan kabinetbe, mely épp a függő kérdésekben az ő politikájától eltérő politikát követ. Másfelől dönthetetlen tény gyanánt állapítható meg, hogy az új kormány csakis akkor fog hivatalának megfelelően, ha képviselve lesz benne a volt nemzeti párt is, mert csakis ilyen kabinet számíthatna a most szétmálló többség tömörülésére s egy kompaktpárt elszánt támogatására. S vajjon elképzelhető-e, hogy a volt nemzeti párt emberei a kabinetben csináljanak s a pártban támogassanak egy politikát, melylyel Apponyi közönséget nem vállalhatott s melynek tehát mindenre Apponyi nélkül, sőt talán Apponyi ellenére kell érvényesülnie? Ime a másik szírt, amely a Lukács László hajóját fenyegeti. Nem tudjuk, a két feladat közül melyik a nehezebb és a reménytelenebb: az ellenzék megpuhítása-e, vagy a többség megszilárdítása és együtt tartása?

Lehet, hogy az ellenzék az új kormány ellen is folytatja szilaj küzdelmét. Lehet, hogy a többség már órák mulva szétreped. Lehet, hogy erősebb kirajzások történnek a szabad-élvüpartból, ami a megoldást még nehezebbé, sőt valósággal lehetetlenné tenné. Lehet, hogy mindaz a felfordulás, amit eddig tapasztaltunk, csak szelid gyerekjátéknak fog bizonyulni ama szörnyű bonyodalmakhoz képest, amelyek talán már órák mulva szakadnak reánk. Sőt mindez nemcsak lehet, hanem valószínű is. Lukács László okos ember, hebehurgyán nem rohanhatott bele ebbe a különben sem irigylendő vállalkozásba. Fölteszszük róla, hogy nyitva maradjon a szeme ezentúl is, hogy sem hűség, sem eskönyösség nem fogja judiciumát elhomályosítani. S épp ezért azt várjuk tőle, hogy ha csakugyan bekövetkezik mindaz, amitől tartunk, akkor megáll még az örvény szélén és visszafordul még az utolsó pillanatban. A Curtius-ugrást oktalanság megtenni, ha megvan az a két bizonyosság, hogy Curtius

menthetetlenül elpusztul s az örvény semmi esetre sem záródik be. Sajnálónk Lukács Lászlót, a szabadelvűséget pedig félve féljük merész vállalkozása fenyegető kudarcának tragikumától.

BELFÖLD

A válság.

Budapest, szeptember 4.

Az új miniszterelnök: Lukács László.

Ma reggelig minden bizonytalan volt. Még az is, hogy kiket szólít színe elé a király. Tegnap este lepuskázta már a *Budapesti Tudósító* azt a hírt, mintha a király elsősorban a két Ház elnökeit és Wekerle Sándort hívná meg kihallgatásra. Hogy gróf Apponyi Albert tudta is, hogy nem kap meghívást, az kétségtelenül kitetszik abból, hogy barátai már tegnap delután s aztán ma reggel is várták az interparlamentáris konferencia magyar csoportjának ülése miatt, melynek a holnapután Bécsben tartandó kongresszust kell előkészítenie s gróf Apponyi Albert telegramban jelezte, hogy nem jön Budapestre, hanem holnap egyenesen Bécsbe utazik. Ő tehát már tisztában volt a saját helyzetével. Idehaza azonban ma reggelig csak azt nem tudták, hogy mikor kerülnek sorra Apponyi és Wekerle, de meghívásukat bizonyosra vették.

Ma aztán szenzációs fordulat következett be. A király délelőtt fogadta gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnököt, aztán délben gróf Andrássy Gyulát, egy órák *Hieronymy* Károlyt és három órák volt hivatalos gróf Tisza István, aki azonban megkésve érkezett a fővárosba. (A reggeli csabai személyvonatot kisebb baleset érte Gyulán s Nagyváradra két órá késéssel érkezett meg. Ezzel a vonattal utazott Tisza István is, így a gyórvonatról lekésset s a következő vonattal este hét órák érkezett Budapestre.) Már a meghívások listája is nagy konsternációt okozott politikai körökben, mert világosan látni vélték, hogy a király csakugyan nem szándékozik a nemzeti engedményeket megadni s azért hívja meg elsősorban éppen azokat a politikusokat, akik a legminimálisabb nemzeti engedményekkel is megoldhatónak hiszik a válságot.

De fokozta a konsternációt, mikor határozott

híre jött, hogy több politikust ezidőszert nem is hallgat meg a király.

Mit jelent ez? Eleinte az a kombináció merült fel, hogy a három meghívott politikus egyikét fogja az uralkodó designálni. Ez azonban nem látszott valószínűnek. Gróf Andrássy Gyula ismételtén és nyíltan kijelentette, hogy nem vállal megbízást. *Hieronymy* Károlyról ismeretes, hogy a Tiszakabinetben sem akart helyet foglalni. Gróf Tisza István pedig kijózanodott első kísérletének balsikere után. A kombináció aztán más irányban vájt magának medret s azt hajtogatta, hogy a három politikus — gróf Khuen-Héderváry számára egyengette az utat, aminek szintén van valamelyes valószínűsége. S ez a kombináció, táplálkozván a legutolsó napok híreiből, sokáig tartotta magát.

Az esti órákban megjött az igazi szenzáció. Megvan az új miniszterelnök.

A király már úgy jött Budapestre, hogy csakis azokat a politikusokat fogja meghallgatni, akik a nemzeti követelések tekintetében megtartják azt a mértéket, mely a hadsereg egységét s a korona felségjogait érintetlenül hagyja. A korona e korlátokon belül nem zárkózik el az engedményektől. De csakis e korlátokon belül. Ezért nem kerülhetett szóba sem Wekerle Sándor, sem gróf Apponyi Albert. S ezért hallgatta meg a király elsősorban gróf Andrássy Gyulát, *Hieronymy* Károlyt és gróf Tisza Istvánt. Egyik sem volt hajlandó megbízást vállalni. És gróf Khuen-Héderváry Károly is megmaradt szándékánál, hogy első kudarca után nem teszi magát végleg lehetőttelenné.

Igy aztán a király visszatért legelső gondolatához és Lukács Lászlót fogja a kabinetalkálással megbízeni. Talán már holnap formáserint is megbizza.

Lukács László adoptálja a király programját s rajta lesz, hogy annak a szabad-élvüpartot is megnyerje. A kiszemelt új miniszterelnök tisztában van vele, hogy már ez sem lesz könnyű munka, pedig a király nemcsak arra fektet súlyt, hogy a programot az egész szabad-élvüpart magáévá tegye, hanem egy szükség esetén elszánt küzdelemre is kész többségre gondol, melynek segítségével a parlament békés munkája végre biztosítható legyen.

S erre a nem könnyű munkára az új miniszterelnök mivel vállalkozik?

Bizonyos, hogy a vezénylet nyelvének érintetlenül kell maradnia. Ezt a király bolygatni nem engedti.

Haugesundnál Harald Haartger szerény emléke üdvözli a Hardangerfjordba menő hajókat. Vossovan gen környékén egy épségben maradt, hatszáz esztendősfaházat őriznek, belsejében érdekes muzeummal; egy norvég nemes házáat, aki nagy ur lehetett hajdanában. Ha még egypár régi fatemplomot (stave kirkét) ide számíthatunk: ez minden, amit Norvégiában történeti emlékeknek nevezhetünk.

A multba való visszamerengéssel egy nemzet sem szakított alaposabban, mint a norvég. Egy nép néz bátrabban, elszántabban és több életkedvvel az új kor, a jelenkor feladatai elé, mint a norvég. Egy nép sem dobta le magáról okosabban, konzervesebben a külső rangnak minden cefrangját és egy nép sem becsülte többre az ember igazi ékességét, a lelket, mint a norvég.

Norvégiában nincs arisztokrácia. Se rang-, se pénz-arisztokrácia nincs. A lélek arisztokráciáján kívül nem ismernek más arisztokráciát. Ott minden becsületes ember egyenlő. És mert ott minden ember becsületes, Norvégiában az egyenlőség tényleg meg van valósítva; ott az egyenlőség nem marad a törvénykönyv paragrafusai közt, hanem él, egészséges, erős, realis élettel; ott az egyenlőség nem alkalmi frázis a kortesbeszédet deklamáló gallériók száján, hanem vérbe ment valóság, testté vált íge.

Norvégiában nincs okleveles nemesség. Minden embernek meg van engedve, hogy nemessé lehessen a munkája és az értelete révén. És ezért ott, ahol diplomás, kutyabőrös nemesség nincs: minden ember nemes. Ott senkinek eszébe nem jut, hogy valakit lenézezzon azért, mert szegény, — és valakit nagyra tartson azért, mert sok pénze van. A legszegényebb halász éppen annyi önzerttel emeli föl a fejét, mint a legdagadabb gyáros. A paraszt éppen úgy magával viszi mindenhová emberi méltóságát, mint a jogtudós, az orvos, a képviselő, — és nem alázza meg magát senki előtt. A nagy urak előtt való

hizelkedés undorító nüanszai Norvégiában teljesen hiányoznak. A norvég nem hizeleg senkinek, hanem megbecsüli egymást, komolyan, férfisan, egyszerűen, tünetszerű nélkül. Ott nincs se nemesi, se urali osztály. Ott csak egy osztály van: a munkás és tisztességes emberek osztálya. Ott mindenki önzertes, mert mindenki dolgozik és mert ott minden munkának egyenlő a becsülete.

Norvégiához ebben a tekintetben csak a svájci köztársaság hasonlít. De a svájci nép önzőbb, számított és távolról sem olyan kellemes, szeretetreméltó, mint a norvég. Azonfelül hiányzik a lelkéből az a merész lendület, a jelleméből az a hatalmas szilárdság, amit a norvégeknél minden vonalon csodálatlaltal veszünk észre. Svájc nem küzd úgy az élettel, mint Norvégia; nem olyan modern, nem olyan eredeti, nem szolgálja úgy a tudományt, nem lelkesedik úgy a haladásért. Svájc nem produkál olyan világra szóló írókat, amilyen Björnson és Ibsen Henrik, olyan szobrászokat, amilyen *Sinding* István, olyan hőköket, amilyen *Nansen* Fritjof. Svájc a turistaság révén óriás hotellek rendezte meg magát és kényelmesen, lustán, szinte élősdí módon táplálkozik az idegenekből. A turista-áramlat mostanában Norvégián is erősebben hömpölyög keresztül, de a norvég ember páratlan tisztességűdségét, önzertét, naiv és szüzes diszkreicióját még ez a veszedelmes áramlat sem ronthatja meg. A norvég vendéglős most sem tesz különbséget a dugszagad angol lord és a tarisznyával utazó szegény diák közt; a norvég szobaleány (a legszőkőbb és legszebb valamennyi szobaleány közt) most sem vár borralától, hanem eltűnik, láthatatlanná teszi magát, amikor tovább utazunk; a karril, vagy a stolkjerre kocsisa egy fillérel sem kér többet, mint amennyit a díjszabás kiköt; minden ember a legszivesebben tesz nekünk szolgálatot és egyik sem vár érte jutalmat; tömött pénztárcánkat, értékes koffertünket, aranyórákat feledékenységéből elhagyhatjuk a szállóban, az étkezőterem asztalán, a vasúti váróter-

mekben, vagy akárhol: bizonyosak lehetünk benne, hogy a legtrvidebb idő alatt hiány nélkül visszakapjuk. Eppen ez a biztosság teszi gyönyörűséggé a Norvégiában való utazást. Az a feltétlen biztosság, hogy mindenütt becsületes emberekkel vagyunk körülveve, akikől ezer mértföldnyire áll a csalásnak, a rázedésnek, a szédelgő ügyességnek még a gondolata is.

Az amerikai és a francia demokráciát nem is szabad együtt emlegetni Norvégiával. Amerika egyenlősége már-már a korrupció egyenlőségévé fajult; szabadsága annyit jelent, hogy mindenki szabadon csalhat a törvény határain belül; és az a hűség, amivel ott a főlzaporodott vagyon európai mánás-koronák és mindenféle címek után kaptos, Juvenál szatirjára méltó. A francia köztársaság nem javította meg a francia nemzet jellemét. Olyan dolgok történtek ott a közelmúlt esztendőkbén, hogy szomorubbán és szennyesebbet a második császárság legnagyobb romlottsága sem mutatott föl. A Panama-szédelgés, a Dreyfus-pör rettentő elfajulásról rámtotta le a leplet. Humbertné esete szintén annak a bizonyítéka, hogy a felületesség, a frivol léhaság ma is éppen úgy uralkodik Franciaországban, mint bármikor azelőtt, — és hogy a vakmerő, a szemtelen, a nagytitli kalandorok ma éppen úgy megnyergelhetik a francia népet, mint I. Napoleon idejében.

Energia, munkakerő, szívós akarat dolgában az angol faj áll legközelebb a norvéghez. De a norvégben megtaláljuk az angol faj minden erényét és nem találjuk meg az angol faj egyetlen hibáját sem. Nem találjuk meg a spleent, nem találjuk meg az önzertet elfajulását, a gőgöt, nem találjuk meg az álszemermet és a hipokrizist, nem találjuk meg azt a hidegvérű brutalitást, amivel az angol anyagi érdekeit védelmezni szokta, — és nem találjuk meg azt a sok különböző hőbortot, amivel az angol ugyszólván szándékosan teszi magát nevétség tárgyává az egész világon. Norvégiát ma tulnyomó számban angolok árasztják el, akik egész folyókat bérelnek ki nyár évadán,

Ellenben hajlandó hozzájárulni, hogy

1. a zászlókon és jelvényeken a magyar állami jelleg kidomborításáért;
2. a katonai oktatás terén a magyar nyelv érvényesüljön;
3. a katonai judikaturában a magyar nyelv esetleg szintén nagyobb mértékben lépjen jogába; és
4. a magyar tisztiek a magyar ezredékbe helyezzenek át.

Ennyit hajlandó a legfőbb hadur koncepcióján, hogy az „egységes közös hadseregben” a független magyar nemzeti állam jellege kidomborodjék. Többet semmit. S ezzel fölszerelve kell elindulnia Lukács Lászlónak, mint deizignált miniszterelnöknek, hogy az adoptált királyi programnak megnyerje a szabadelvűpártot, sőt abban az elszántságot és harcokésztséget is fölszítsa.

(A mai kihallgatások.)

A király ma délelőtt kilenc órákor gróf Khuen-Héderváry miniszterelnököt magánkihallgatáson fogadta. Délután egy órákor gróf Andrássy Gyula, két órákor pedig Hieronymi Károly volt kihallgatáson a királynál.

Három órára szólt gróf Tisza István meghívója. A kitűzött órában gróf Tisza István nem jelent meg.

Csak később tudódott ki, hogy gróf Tisza István megkapta a királyi meghívót, vonatra isült, a vonat azonban kiskilótt s ő csak megkésve érkezhetett a fővárosba. Gróf Tisza István ma este már megjelent a szabadelvű klubban, ahol nagy kíváncsisággal és érdeklődéssel fogadták.

Mint értesülünk, gróf Tisza István holnap délelőtt jelenik meg a király előtt.

Gróf Khuen-Héderváry Károly mai kihallgatása után nyomban látogatást tett — Lukács László pénzügyminiszternél.

A felhivatalos Budapesti Tudósító jelenti:

A király 6 felsege ma délután egy órákor gróf Andrássy Gyula országgyűlési képviselőt közel egy óráig, majd Hieronymi Károly országgyűlési képviselőt (előlrág tartó magánkihallgatáson fogadta. Délutáni három órára gróf Tisza István magánkihallgatása volt kitűzve, de gróf Tisza, akinek Gesztrál ma délelőtt kellett volna a fővárosba érkeznie, Nagyváradról táviratilag kimentette magát azzal, hogy vonata Nagyváradon lekészt a budapesti gyorsvonathoz való csatlakozásról. Gróf Tisza István alkalmassal holnap jelenik meg 6 felsege előtt magánkihallgatáson.

(Lukács a király előtt.)

Mint a Magyar Távirati Iroda iroda jelenti, a király Lukács László pénzügyminisztert holnap délután egy órákor magánkihallgatáson fogadja.

ahol lazac- és pisztránghalászzal utik agyon az időt. Csak egymás mellé kell állitanunk az angol és a norvégot, hogy tisztán lássuk: mi a különbség közöttük? En ezt a különbséget megvontam és érzetem, hogy kedély, erkölcs, lelki műveltség dolgában a norvég magasán fölötté áll az angolnak.

Es hogy viseli magát a norvég politikai tekintetben? Ugy viseli magát, ahogy egy okos, férfias, önértetes, hazáját és a szabadságot szerető, jogaihoz ragaszkodó nemzethez illik. Hosszu és következetes ellentállással kivirta, hogy önálló hadserege legyen, hogy külön zászlója legyen, — és most a külügyi képviselők is ki akarja szakítani a svéd közösség diplomáciai kötelekeiből. Azt akarja, hogy semmi más kapocs ne legyen közötté és Svédország között, csak a király személye; csak a tiszta perszonal-unió. Önálló akar lenni, ámbar nem huszmilliósi nemzet, hanem csak harmadfélmilliósi nép; nem akar közösséget Svédországgal, ámbar a svéd nem idegen faj, hanem testvér-faj, skandináv faj, éppen olyan, mint ő maga.

Stockholm és Krisztiania közt olyan a viszony, mint Bécs és Budapest közt. A királyi székhelye Stockholm. Krisztiania csak látogatába megy és mindössze egypár hétig marad ott. Norvégia érzi, hogy Stockholm javára mellőzik, és van bátorsága éreztetni a királylyal, hogy ez a mellőzés nincs így. Magartartása udvarias, de hűvös. Megadja neki a hivatalos tiszteletet, de azontul semmit. Ha II. Oszkár — akit különben egyéni tulajdonságaiért nagyrabecsül — Krisztiania megy, hogy az alkotmányparancsoltá hónapot az ottani kisebbséretü palotában leülje: Norvégia nem boldog és nem ünnepel. Norvégia nem tüntet a loyaltásával. Norvégia dolgozik keményen, végzi a maga dolgát, sorra kiépíti kulturális intézményeit a maga erejéből és úgy halad előre, mintha nem is tudná, hogy vannak királyok a világon.

(A szabadelvű pártkörből.)

A többség klubjának ma nagyon mozgalmas estéje volt, hetek óta talán a legmozgalmasabb. Mire a tagok összegyűltek, már teljes bizonyossággá vált, ami délután még csak sejtés volt: a Lukács Lászlónak adandó megbízás. A ma kihallgatott politikuskok közül Andrássy Gyula jelent meg a klubban. Rögtön nagy csoportosulás képződött körülötte. Az audienca lefolyásáról a gróf persze nem szólt semmit. De hangsúlyozta a helyzet komolyságát s nagy nyomatékkal figyelmeztette a pártot, hogy ha valaha, hát most kell szilárdul s egységesen helytállnia. Andrássy szavai vegyes érzelmekeket kelteket. Az ó-liberálisak erősen helyesleket, de a volt nemzetipártiak hűvösök és tartózkodók maradtak.

A szabadelvűpárt egységes együttmaradása volt a pártkörben az eszmecserék tárgya. Lukács László, aki szintén jelen volt, de az általános társalgásban nem vett részt, hanem hallgatott és figyelt, sokat hallotta, hogy a pártegység megvolna menethető, de csak úgy, ha a fuzionak valahára levonatnának a konzervenciái a kormány összealkotásában is. A volt nemzeti párt feltételül számít legalább a belügyi tárcára. Apponyi-ról szó sem lehet; hívei maguk mondják, hogy nem lehet tagja oly kormánynak, mely az ő katonai követeléseinek csak egy részét valósítja meg. De nézetük szerint Apponyi megtarthatná a házelnöki állást, ha a belügyi tárcá a volt nemzeti párt valamelyik tagjának jutna. A volt nemzeti párt tagjai leginkább Gulner Gyulára gondolnak. Üressédsben lévén az ő felsege személie körül miniszterium is, ez az állás az Andrássy-csoport egy tagjával volna betölthető. Jelöltül gróf Hadik-Barkóczy Endrét emlegetik.

Mindez persze még csak szóbeszéd. Mert hiszen az új miniszterelnök formailag még nincs a korona részéről kijelölve. De az általános meggyőződés az, hogy egyedül Lukács László áll az előtérben. Lukácsot 6 felsege holnap fogadja, s csaknem bizonyos, hogy mint kizemelt miniszterelnök fogja 6 felsege fogadótermét elhagyni.

Általában véve a többség hangulata nyomott. Azt hiszik, hogy az ellenzéknek legalább egy része mindenáron folytatni fogja a harcot. Mert a várható engedmények, kivált a magyar nyelv tekintetében, nem olyan mértékűek, hogy az egész ellenzék néve a leszerelés erkölcsi kötelezett-ségét involválják. Arról, hogy a német vezényleti nyelvben bármi csorba essék, szó sem lehet. Mindössze annyi lesz elérhető, hogy a szaporítandó kadétskolákban némely tantárgy magyarul fog előadatni s a büntető-jogszolgáltatásban megengedik a védelemnek, hogy magyar nyelvben is tehesse meg előterjesztéseit. Kivált az utóbbi pontra néve komoly aggodalmak jelentkeznek a szabadelvűpártban is.

(Az ellenzék köréből.)

A Budapesten időző ellenzéki képviselők nem voltak úgy meglepetve, mint a nagyközönség. Voltaképpen a válság kezdetén mindig előtérben volt Lukács László jelöltsége s ha akkor kapja a megbízást, senki sem találta volna meglepőnek. De azóta, mint egy kis lélekvesztő, hol eltűnt, hol feltűnt az ő neve a tengersok hír között s ma már mindenkire inkább gondoltak, mint Lukács Lászlóra. Az ellenzék azonban, mely kezdetől fogva keveset bizott Apponyi és Wekerle nemzeti követeléseinek sikerében, nem felejtette ki számításai közül Lukács Lászlót, azt mondván, hogy a katonaság nem fog engedni, amíg csak teheti s éppen azért kísérletezni fog még valakivel, már akár Khuen-Héderváryval, akár Darányival, akár Lukácsal. Most az ellenzék gunyosan konstatálja föltevésének igazságát. Tehát mégis megpróbálkoznak még előbb Lukács Lászlóval! No de ebben a gunyos megjegyzésben megtalálható az ellenzék itélete is. Csak kísérletnek s talán nem is legutolsó kísérletnek tekintik Lukács deizgnálását. Különbön pedig a ma este összejött ellenzéki képviselők kijelentették, hogy Lukács László iránt bizalmuk nincs, a tarsolyába rejtett engedményeket pedig nem tekintik engedményeknek.

— Ha Lukács László jót ígér, az is csak ígéret, s az ő multja nem garancia, hogy az ígéretet be is váltja.

Igy nyilatkoztak az ellenzéki képviselők s készen vannak rá, hogy amennyiben Lukács László egyáltalán meg tudja alakítani kabinetjét, a legelőbb fejeverekkel folytatják ellene a harcot.

(A nehézségek skálája.)

Az új helyzet s annak keretében a király várakozása, hogy a szabadelvűpárt egységére és elszántságára számít, indokolta tette, hogy az új vállalkozás kilitásait iránt megában a szabadelvűpártban tapogatózzunk. A szabadelvűpárt egyik tagja, aki az uralkodó áramlatok mindegyikével ismerős, tudósítónk előtt így nyilatkozott:

— Öszintén megvallo, hogy a Lukács-kabinet sorsát papiron szebbnek látom, mint a valóságban. Fölfelé ez a megoldás elég jól fest, de lefelé nem tudom, hogyan bódogul.

Itt van elsősorban a szabadelvűpárt egysége, melyre a korona, mint hallom, nagy súlyt vet. A szabadelvűpárt egyszerűen nem maradhat egységes. Ez ki van zárva. Gróf Apponyi Albert Lukács László kinevezésében nem láthat egyet, mint a maga dezavválását. Ő a nemzet és a korona előtt kifejtette nemzeti követeléseinek minimumát s ha akad kormány, mely azt a minimumot ilyen körülmények között meg hagyja nyírható, akkor ő abban a kormányban helyet nem foglalhat, de azt a kormányt nem is támogathatja. Föltétlenül bizonyos, hogy most aktuálisnak fogja tekinteni régi szándékát, hogy vagy egészen visszavonuljon a politikai életből, vagy pedig átmenjen az ellenzékbe. Az előbbi látszik a valószínűbbnek, de az utóbbira szeretnék barátai kapacitálni. S ez érdekes és fontos a hangulat szempontjából. Azt mutatja, hogy a volt nemzeti párt legszivesebben venné, ha gróf Apponyi visszazetné a régi örhelyére. Már most valószínű ugyan, hogy az új miniszterelnök, ha gróf Apponyi Albert az egész vonalon kikosarazta, szerencsét fog próbálni a volt nemzeti párt más tagjainál s így elsősorban iparkodni fog, hogy Hodossy Imrét megnyerje igazságügyi miniszternek.

De kérdés, hogy meg tudja-e nyerni? És kérdés, hogy a nemzeti párt elégtelenségét ez a kis kedveskedés el fogja-e oszlantni? Nem hiszem. Lepten-nyomon csupa nehézség s ki tudja, nem ismétlődik-e Lukács Lászlón a gróf Tisza István esete, aki tudvalevőleg még kabinetet sem tudott alakítani. Mert ha esetleg meg is tarthatná a régi minisztereket, hol kap belügyminisztert? Apponyira nem számíthat, az ki van zárva. Talán gróf Tisza István? Akkor nem csak az ellenzék, de a volt nemzeti párt is megvadulna. Am tegyük fel, hogy már megalkotja kabinetjét. De nem marad egységes pártja s ez a megmaradt párt minden lesz inkább, mint elszánt és harcra kész. S egy alig megalkotható kabinettel, egy lelkesülmi nem tudó párttal, egy eredetében népszerűtlen katonai programmal hogyan sikerülhessen Lukács László vállalkozása, holott minden valószínűség szerint egy a mi sorainkból is fölszaporodott ellenzékkel kell számolni? Mindent összevetve, tartok tőle, hogy Lukács László, bár igazán legtöbbszörnek rokonszenves, nem lesz a legutolsó kísérlet.

(A visszatartott katonák.)

A bécsi községtanács mai ülésén, amely késő éjjelig tartott, került napirendre az a három indítvány, amelyek egytől-egyig a harmadik korosztálybeli legénységnek október 1-én tul való bennartása ellen szólnak.

Az első indítvány a távozás. Ez azt ajánlja, hogy a város közönsége forduljon kérvénnyel a kormányhoz s sürgesse a rendkívüli káros rendelet visszavonását, illetőleg az intézkedés megmátását, s egyben kéri a Reichsratnak esetleges sürgős egybehívását a szükséges intézkedések foganatosítása oéljából.

A második indítványt Wurm és társai terjesztették elő a haladópart nevében. Ez kéri kimondani, hogy a városi tanács a magyar részről megindult mozgalomban támadást lát a közös hadsereg egysége, a nagyhatalmi állás és a monárkia fennmaradása ellen. Az indítványozók kérvénnyel kívánnak a korona elé járulni.

Wurm higgadt beszédben október meg indítvá-

nyát, a tanács indítványának vezérszónoka azonban hevesen támadta Magyarországot és a zsidóságot.

— Végre valahára meg kell mondani az igazságot a nagyon tisztelt zsidó-magyaroknak — mondotta többek közt a szónok — mert megelégteltük az örökös engedélyeséget. A magyar urak úgy viselkednek, mintha kivülük senki más se volna a világon. Vak sovinizmusuk nem ismer határt, de azt mégsem tudták elérni, hogy a zsidó-magyarok főorgánuma, a zsidó *Falk* lapja, a *Pester Lloyd* magyar nyelven jelenjék meg. Ahhoz nincs se bátorságuk, se hatalmuk, hogy megmondanák a német-zsidó *Falk*-nak, hogy magyarul írjon. A magyaroknak nincs joguk a magyar vezényleti nyelvet követelni, mert hisz alig van hat zsidó magyaryelvű ezrednél több, a többi ezredben a magyar elem keverve van németekkel, horvátokkal, szerbekkel és csehekkel. Még hagyján, ha a magyar nyelv olyan volna, amelyet más civilizált nép is ismer és megérti de hiszen az vad ázsiai, behurcolt nyelv. (Zajos tetszés.) Talán csak nem várják tőlünk azt a magyarok, hogy a hátunkat tartsuk nekik, hogy így a zsidó-magyar sovinizsátik hatalomra lapjanak. Az *csöcselék-had*, amelynek az a törekvése, hogy a Habsburg-dinasztia eltűnjék a föld színéről. Azzal a jelzővel: *Los von Ungarn*, olyan mozgalmat fogunk indítani, amely minden osztrák szívében visszhangra fog találni. (Hosszantartó taps és éljenzés.)

A harmadik indítvány a szociál-demokratáké akik a hadvezetőséget és a militarizmust támadják. Ezt az indítványt két szavazaton kívül egyhangulag elvetették; *Wurm* indítványát jelentéssel végett a városi tanácshoz tették át, a városi tanács előadójának indítványát pedig két szavazat ellenében az összes szavazatokkal eljogadták.

Az a petíció, amelyet a bécsi városi tanács a kormányhoz intézett a harmadik korosztályra vonatkozó rendelet visszavonására nézve, többek között így szól:

Mivel az újoncok alkotmányvesztés megajánlása Magyarországon nem volt lehetséges, ezért nemcsak a magyar, hanem az osztrák nép is szenvedni fog tehát. Jézus emberi észével nem lehet felogni, hogyan lehetséges az, hogy a zsidó magyar politikai viszonyok káros következményei az itteni lakosságot is sújtsák. Holott a Reichsrath a hadkiegészítés tekintetében hazafias kötelességének eleget tett és az újoncállományt a fölémet követelményeknek megfelelően megszavazta, tehát minden megtörtént, ami az osztrák véderő fenntartására és nyugodt továbbfejlesztésére a monarchia nagyhatalmi állásának érdekében szükséges. Nagyon szomorú és szegényes volt, ha néhány magyarországi politikai desperadonak, aki felebe vette, hogy sovinizsista aspirációit mindenáron megvalósítsa. Mődjában lenne, hogy ezer meg ezer osztrák polgárra rázúdított olyan kalamákat, mint amelyet a kiadott katonai rendszabály föltűntél maga után von. Mely szomorúsággal, sőt megszegyenül és egyre növekvő leihaborodással kell tudomásul venni, hogy a birodalom másik felében tömegesülők események a mi állampolgárainkra nézve áldatlan bolyást gyakorolnak. Az ezen való elégedetlenség annál nagyobb, minél inkább tört magának utat annak a felismerés, hogy a mostani alkotmányellenes jelenségeket a magyar korona országában valóságos vétkes módon csak azért idézik elő, hogy a közös monarchia végső oltalmát, a közös hadsereget, az egyetlen gyakran kipróbált eszközt, a birodalom nagyhatalmi állásának fenntartására való eszközt a nemzeti hitűségnek és törekvéseinek feloldozás. Részint a legmélyebben elkeseredve ezen a mérhetetlen igazságtalanságon, részint pedig ennek a rendszabálynak a következményein való aggodalomból Bécs lakossága nem mond le arról a reményről, hogy ez a súlyos csapás Ausztria fiáiról elmaradjon les. — Azután közlekedjék ki mi fejtve, hogy a harmadik korosztály visszatartása törvényesen nem valósítható meg. Végül ismételtén kívánja a petíció, hogy vonják vissza a rendeletet.

Prága, szeptember 4.

A szabadelvű cseh nemzeti párt klubjának mai ülésén egyhangulag eljogadtak egy határozatot, mely a cseh képviselők kötelességének mondja ki, hogy a mostani kormány bukására és a mostani kormányrendszer megszüntetésére törekedjen. A klub felhívja a képviselőket, hogy a törvényhozó és a végrehajtó hatalom decentralizációjá és az osztrák népek egyenjoguságának keresztülvitele mellett hozzanak határozatokat és odahassanak, hogy a hadügyi kormányzatnak a harmadévesek visszatartására vonatkozó határozata, mint amely belenyúl a törvényhozás újoncmegszavazási jogába, végre ne hajlassék, vagy visszavonassék és végül követeli, hogy a pártvezetőség állapítsa meg a taktikát és tegyen lépéseket, hogy az összes cseh erőket a megállapított közös alapon egyesítse.

A harmadik évet szolgáló katonák visszatartása elleni tüntetésről szóló hírlapi jelentéssel szemben a *Triester Zeitung* a következőkben állapítja meg a tényállást:

A 97. gyalogezred 14 katonája szeptem-

ber 1-én este, miután már előbb más kockmában mulattak, a Piazza Santa Catarina-n lévő Alla Piazziera vendéglőben voltak és tulhangosan énekeltek közönséges utcai nótákat. A helyiségben szintén jelenlevő *Santer* őrmester, aki az itteni tőrparancsnoksághoz van beosztva, csendre intette őket és felhívta, hogy mutassák fel a takarodón tul való kimaradásra jogosító engedélyeiket. A katonák közül néhányan azonban elszöktek a helyiségből. A hátramaradottakkal az őrmester nyomban közölte, hogy letartóztatja őket, de ezek is egymás után elszöktek és a Via Donatán át a kikötői erődbe siettek. *Santer* hiába igyekezett őket utólráni. Az őrmester az erődbe érkeve, magához vette a készülséget és a menekülteket kutatva, bejárta a vendéglőket. Az All Formarétó vendéglőben őt katonát talált, akiket átadott a készülségnek.

Már a katonák meneküléséből látható, hogy szándékos tüntetésről nem lehet beszélni. Nem igaz, hogy a katonák a munkásdalt, vagy a *Nella Patria Rosetti* dalt énekeltek volna. Nem áll, hogy az egyik eldolta volna sapkáját és szuronyát is. Éppugy valótlán, hogy a katonák részéről nyilatkozatok történtek volna a szolgálati idő meghosszabbításáról. Nem lehet zajongó néptömegekről sem beszélni, mert az őt katoná letartóztatása körülbelül 11 órakor történt. Teljesen légből kapott végül az az állítás is, hogy a rendőrség több embert letartóztatott volna, mert közbe sem lépett. Hogy a közönség is megnyire irányzatossá ismert fel a kérdéses hírlapi jelentést, kiderül abból a tényből, hogy polgári egyének is önként jelentkeztek a katonai hatóságoknál, hogy a katonák mellett valljanak. Katonai részről az esetet *részeg katonák közönséges kihágásának tekintik (!)* és teljesen kizártnak tartják, hogy bármiféle tüntetésről vagy zendülő szándékról lehetett volna szó.

(Hála istennek!)

Bécsből jő az osztrákok okosodásáról szóló hír. A mező- és erdőgazdasági érdekek megóvására alakított osztrák központi hivatal állandó bizottsága mai ülésén egyhangulag oly értelmű határozatot hozott, hogy a cukorátutalás illettek által a Magyarországgal való vámközösség áttörött. A bizottság ezért tiltakozik az osztrák cukoripar legelőbbségű érdekeinek ez országos megőrése, valamint az avval egybekötött répatermelés érdekeinek sérlele ellen és felhívja a képviselőház agrár képviselőit, hogy követeljék a kormánytól a ház mielőbbi egybehívását a végből, hogy Magyarország törvényileg jogosulatlan követelése ellen erőlyesen állást foglaljanak. Egyidejűleg megbízatik az elnökség, hogy haladéktalanul kezdje meg az osztrák autonóm vámtarifá munkálatait és közölje a kormánnyal, hogy ily körülmények közt az osztrák mező- és erdőgazdaságnak a *Magyarországtól való teljes gazdasági szétválást kell követelnie*. Az előadó végül kijelentette, hogy az elnökség összekötöttesbe fog lépni az ipari testülettel, egyetéről eljárás megállapítása céljából.

A gazdasági különválás programpontja oly szépen hangzik, hogy szinte fátyolt borít az osztrák agrárok egyéb rugdalkozásaira. Csak az a fő, hogy az agrár urak komolyan tartsanak ki e legújabb törekvésük mellett. Vajha mennél előbb siker koronázza a különválás szöveget!

(Az itthon tartott helyőrség.)

Az egyik reggeli újság riadózt fűjt, mert a budapesti helyőrséget nem engedték a hadgyakorlatokra, még pedig esetleg bekövetkező zavargásokra való tekintettel. Erre vonatkozólag a *Magyar Távirati Iroda* a következőket írja:

Egy reggeli lap azt újságolja, hogy a budapesti helyőrséget készenlébe helyezték és bizonyos katonai intézkedéseket tettek volna, mert zavargásoktól tartanak. Ez nem áll. A 81. és 82. hadosztályra vonatkozó dispoziciók megváltoztasasra azért vált szükségessé, mert ő felsége a hadgyakorlatokban való részvételről lemondott és székhelyét a lőváraiba tette át. A király jelenléte alatt a helyőrséget szolgálat mindig nagyobb a rendelkezés és több emberre van szükség, úgy hogy arról a gyakorlatról, melyet a hadosztály kebelében tartott volna, ez okból le kellett mondani.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Augusztus 31-ikén új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

KÜLFÖLD

Edvárd király a diplomátok közt. A *Neues Wiener Tagblatt* jó forrásból vett értesülések alapján közli azokat a párbeszédeteket, amelyeket *Edvárd* király Bécsben a diplomatákkal folytatott. Elsősorban *Mahmud Neddin* bey török nagykövetet szólította meg *Edvárd* király s azt mondotta neki, hogy a macedon mozgalmakról megnyugtatóbban hangzó jelentéseket kapott. *Tahani* pápai nunciussal beszélgetve, azon való örömet fejezte ki a király, hogy ő még láthatta XIII. Leo pápát közvetlenül halála előtt. Gróf *Nivra* olasz nagykövettel római látogatásáról s lelkes fogadtatásáról beszélt *Edvárd* király. *Reverseaux* mári francia nagykövetnek azt mondotta, hogy *Loubet*-t Londonban nagyon kimerítette a temérék fogadtatás, de azért reméli, hogy jól érezte magát. Gróf *Wedel* német nagykövetet azzal szólította meg, hogy őt még katonai attasé korából ismeri.

Londoni nagykövetség halála Gróf *Deym* Ferenc londoni osztrák-magyar nagykövet tegnap délután meghalt Ekersdorban, szivbajban. *Deym* egy tábornagynak volt a fia; 1833-ban született s a katonai pályára lépett. 1864-ben számos katonatiszttel ő is a diplomáciához került, ahol hét évig jelentésként állásokban szolgált 1871-ben lemondott állásáról s csehországi birtokán gazdálkodott. 1879-től 1890-ig mint a cseh nagybirtoikos-párt tagja képviselő volt. 1890-ben londoni nagykövetté nevezte ki a király. A múlt év óta folyton betegkedett gróf *Deym* s éppen ezért már nyugalomba is szándékozott vonulni.

London, szeptember 4.

Gróf *Deym* Ferenc osztrák-magyar nagykövet halálhíre éjlekor érkezett Londonba. A nagykövét legidősebb fia tudatta a külügyi hivattal atyjának elhunytát. Ma délután a külügyminisztérium felhivatalosan is közzétette a gyászírt s erre a nagykövetség palota ormán félfarobca boosították a lobogót. *Edvárd* király utközben értesült gróf *Deym* haláláról. Az agg nagykövét már régóta szenvedett szivbajban s emésztési zavarokban. Kissingenne ment gyógyulást keresni, de állapota rosszabbra fordulván, birtokára utazott. Gróf *Deym* Ferenc tizenöt év óta állott a londoni osztrák-magyar nagykövetség élén s ez idő alatt rendkívül megkedvelte magát az angol udvarnál és a kormánykörökben.

Bécs, szeptember 4.

Ő felségét gróf *Deym* nagykövét temetésénél gróf *Kolomevszky* főszertartásmester fogja képviselni.

Merénylet Roosevelt ellen. A *Roosevelt* elnök ellen megkísérelt merényletéről Londonból a következőket jelentti tudósítók: Mikor a titkosrendőrök dulakodtak *Weilbrunner*-rel, *Roosevelt*, aki hallotta a zajt, kijött szobájából s élénken tudakozódott, hogy mi történt. *Weilbrunner* megpillantva az elnököt, revolvert szegzett reá, de ugyanabban a pillanatban egy detektiv már ki is csavarta kezéből a pisztolyt s merénylőt a földre teperte. Az elnök visszatert szobájába s a kérészt hívatta, aki már jóval előbb jelentette, hogy a kertben két gyanus alakot látott settenkedni. A rendőrség azt hiszi, hogy komoly merénylet készült az elnök ellen és *Weilbrunner* csak tettei az örütséget.

A balkáni forrongás. Ssinte csöndesnek mondható a macedon zavargások „irányzata” azokon a napokon, mikor a távirók nem konzulok elleni merényletekről és dinamitrobbanásokról, hanem csak cselepatékről és apróbb gyilkoltságokról számolnak be. *Drinápolyi* jelentések szerint a kirkilisszei szandzsákban a kereskedelem és forgalom majdnem teljesen szűnelt. Még Kirkilissze legközelebbi környékén is bizonytalanság uralkodik. Szaporodnak azok a jelentések is, hogy redifek és basizokosok különbözők erőszakoskodást követnek el. Újabbban öt zászlóaljat és egy úteget küldtek oda. A legutóbbi napokban nem volt újabb bandahar. Mint török részről jelentik, a Kirkilisszeiől északra fekvő erdős vidéken és a határszélén a vidéknek bandáktól való megtisztítása kielégőleg halad, úgy, hogy ez az akció oszakhamer be lesz tejezve és ezzel az egész partvidék meg lesz tisztítva. Egy 170 fős álló komitébanda, melynek megjelenését legutóbb Sukbi mellett jeleztek, állítólag újra mutatkozott. Ötven ember *Derbennél*, Sukbitől nyugatra maradt, míg 120 ember *Dogla Hissar* és *Dorbalka* között *Dedeagaostól* és *Teresnikától* északra tartózkodik, ahonnt valószínűleg vasuti merényleteket terveznek a katonai vonatok ellen. Eoth basasa több különítményt küldött *Dedeagaosba* földözükre. A bolgár ezarkátus az utóbbi időben ismételen kapott intést a komiték részéről, hogy akciójukat semmi módon ne zavarja. Az ezarkátus ezért vonakodik a török részről kívánt

befolyást gyakorolni a félrevezetett macedóniai bolgár lakosságra, ami különben ismételen hatástalan is volt. A komiték közvetlen terrorizmusa a helyszínen nagyobb, mint az exarkátusnak távoiról érvényesülő erkölcsi befolyása.

A *Novoje Vremja* Macedónia pacifikálása érdekében igen fontos eszközként azt ajánlja, hogy az orosz konzulátusok számát tizenötlet szaporítsák. Ugyanezt természetesen Magyarország-Ausztria is megtehetné. A lap precedensként fölemlíti, hogy Németországnak 1890-ig csak öt konzulátusa volt Törökországban és azután egy év alatt tizenötöt új konzulátust állított föl.

Konstantinápoly, szeptember 4.

A drinápolyi és monastíri vilájelekből érkező török hírek szerint *Benköjúnak* (?) (vitzei járás, kirilisszei szandzsák) több mint 250 lakosa, akik a bandákhoz csatlakoztak, visszatértek a faluba. *Bioskürura* mellett (kasztóriai járás) egy összeütközésnél a bandák 200 embert vettek és sok bombát és fegyvert hagytak hátra a harc színhelyén. Az *ochridai* járásban lévő Visau faluban összeütközés volt egy bandával, melyet Vasszil pápa vezetett és ez alkalommal két bolgárt megöltek. A banda többi tagja elmenekült.

Szófia, szeptember 4.

A bolgár távirati ügynökség adatainak jelentéki azt a hírt, mintha a török kormány ultimátumot nyújtott volna át Bulgáriának.

Szófia, szeptember 4.

Híresztelik, hogy Száráfov Boris Dejan mellett elesett és holttestét a törökök elvették. A hír valószínűnek látszik. Lehetséges, hogy Száráfov életét veszítette az összeütközés közben s halálát titokban tartják, nehogy a macedon bandák szerteszéledjenek, elvesztvén vezérüket.

Szerb tiszték a királygyilkosok ellen.

Budapest, szeptember 4.

Belgrádból riasztó híreket hoz a táviró. Mintha a nemezis támadna föl, számonkérni Szerbié nagy bűnét, melyet királya, az utolsó Obrenovic ellen követett. Sándor és Draga ott nyugoszanak őseik oldalán a nyirkos sírboltban, az új király már beleszokott az új trónba, melyre oly sokáig áhítozott, s az ország rátért az új ösvényre, a haladás, a konszolidálás ösvényére. Európa is, mely egyideig oly erőlyesen követelte a királygyilkosok megbüntetését, lassanként bele-törődött a változhatatlanba s a belgrádi dráma utolsó hullámai is elismultak lassanként.

De csak látszólag simultak el, mert a királygyilkosságba éppen a hadsereg nem tudott bele-nyugodni, érvén a hadseregnek azt a zömét, mely az összeesküvésről nem is tudott s mely megtörtént tények elé volt állítva. Nem tudott belenyugodni annál kevésbé, mert az összeesküvők (valami 70 tiszt, akiknek a fejébe szállt az, hogy egész Európa fölháborodása dacára sem merte őket megbüntetni az új király) utóbbi időben mind zsarnokibb befolyást gyakoroltak ugy a konokban, mint a hadügyi kormányzat minden ágában. A király azt tette, amit ők akartak, tiszteket hozattak Belgrádba, tiszteket távolítottak el onnan, olyanokat tudniillik, akiktől tartottak. Valószínű, hogy a vidéki helyőrségekbe ezek a tiszték vitték szét az elégtelenség csirját, ezek szították titokban az összeesküvők ellen való animozitást. Már az azután egészen mindegy, hogy igazságszerzetből-e, a kiváltásos összeesküvő csoport iránt való féltékenységből-e, amely szemérmetlenül minden hatalmat magához ragadott Szerbiában, tény, hogy a szerb tisztikarban utóbbi időben mind nagyobb és nagyobb lett a szakadás, s ez most összeesküvésben csúcsosodott ki.

Ha ez az összehívás nem sikerült is, de meglesz az a hatása, hogy a királygyilkosok pünkösdi királyságának vége lesz. Az összeesküvők proklamációkat készítettek, melyekben a népet felhívják Sándor és Draga gyilkosainak az elpusztítására. Azok a tiszték, akik vagy nem tudták a királygyilkos-tervről, vagy nem vettek benne részt, azt követelték a királytól, hogy a királygyilkos tiszteket állítsa hadtörvényszék elé, mert különben tömegesen fognak kilépni a hadseregből. A király e fölszólítás következtében elhatározta, hogy Avakumovic miniszterelnökkel Nisből Belgrádba utazik. A szerb minisztertanács azt fontolgatta, hogy mit tegyen a kormány a tervezett kicél ellen, mely könnyen véres eseményekre vezethet.

Közben azonban ma oly titkos proklamációkat foglaltak le a *niszi helyőrségen*, (mely mindig hű volt Sándorhoz, s a gyilkosság után az ellenforradalmat akarta kikiáltani) mely egyenesen halálra ítéli a királygyilkos tiszteket. A kormány-nak gyorsan kellett cselekednie, hogy a belforradalmal kitörését megelőzze. *Huszonkét tiszet letartóztatott* s az elfogatások egyre tartanak. Állítólag kctük van Theodorovic is, a Sándor megilkolásokkor megsebesített Theodorovic belügyminiszter unokaöccse.

Az összeesküvés híre *óriási izgatottságot* szült Belgrádban. Ez izgatottság hatása alatt a minisztertanács az *elfogott tiszteket ügyében nem mer végleges határozatot hozni*, mert fél a forradalom kitörésétől. Belgrádi távirataink szerint a leleplezett mozgalomban az összes helyőrségek tisztjei résztvettek, az ország minden vidékéről, de más táviratok viszont csak pár tuat tiszt összeesküvéséről tudnak. Nem ellenőrizhető ezidőszent sem az egyik, sem a másik verzió.

Belgrád, szeptember 4.

Két nap óta városzerte, uton-utfélen rebesgették, hogy a királygyilkosok ellen valami készül. A beavatottak közt az volt a jelszó: összeesküvés az összeesküvők ellen! Hogy mi volt ennek az értelme, az csak a mult éjszaka tudódott ki, amikor híre terjedt, hogy Nisben *harmincnegye tiszet letartóztatott*. Ekkor hamarosan felpattant a titok: azok a tiszték, akik mindvégig hűvei voltak Sándor királynak, *bosszút esküdtek a gyilkos tisztársaik ellen*. Nagy titokban memorandumot készítettek, amelyben követelték, hogy a 6. ezred tisztjeit, akik június 11-én éjszaka a konokban a vérfürdőt rendezték, sürgősen helyezzék át Belgrádból egy távoleső vidéki helyőrségbe. A memorandumban azzal fenyegetőztek a tiszték, hogy erőszakosan fognak fellépni, ha ezt a követelést illetékes helyen nem teljesítik. Hogy nagyobb nyomatókat adjanak követelésüknek, azt írták a memorandumban az összeesküvők, hogy *ezernél több tiszet helyesli ezt a cselekedüket*. Tényleg azonban csak harmincnegye tiszt akadtt, akik a memorandumot aláírták.

A leleplezés leirhatatlan nagy megdöbbenést és izgatottságot keltett.

Az összeesküvés élén *Pesics és Glovics kapitányok*, Sándor király egykori szárnysegédei állanak. Általában a *niszi helyőrség* tisztikara hű volt Sándor királyhoz s már régóta bosszút forralt a gyilkos tiszték ellen.

Valószínű, hogy még más tisztéket is le fognak tartóztatni. A higgadtabbak eleinte csak azt akarták kieroszakolni, hogy Sándor király gyilkosait nyugdíjazzák, *de a fiatal tiszték halált kiáltottak rájuk*.

HIREK

Budapest, szeptember 4.

— **Személyi hírek.** Geleii és makói dr. *Makay Béla* kultuszminiszteri osztálytanácsos szabadságáról hazajött s a VI/a. ügyosztály vezetését átvette. — Dr. *Reich Miklós*, a budapesti mechanikai Zander-győzintézet igazgatóorvosa a fővárosba visszatért. — Dr. *Donáth Gyula*, egyetemi m. tanár, szünidei utazásról visszatért.

— **József Agost főherceg kösüneté.** Az Erdélyi Kárpát-Egyesület brassói közgyűlése — mint megírtuk — táviratiag üdvözölte *József Agost* főherceget, az egyesület védőjét. E táviratra a főherceg Aisó-Dabásról, ahol hadgyakorlaton van, a következő sürgőnyt küldte báró *Fejtszich Artur* országgyűlési képviselő, egyesületi elnöknek:

Hadgyakorlaton lévén, itt elkésve kaptam meleg-hangú üdvöz t. táviratát. Forró, hálalattal köszönetet mondok figyelmeikért és őszinte szívbeli viszonzom üdvözlésüket. *József Agost* főherceg s. k.

— **A hercegrímás Budapesten.** *Esztorgomból* táviratozzák: A hercegrímás holnap a déli gyorsvonattal a párkány-nánai állomárról Budapestre utazik dr. *Ardon György* titkárja kíséretében és ő felségének a magyar fővárosban való tartózkodása alatt budavári palotájában fog maradni.

— **Széchenyi pasa itthon.** *Székesszéhvárról* táviratozzák: Gróf *Széchenyi* Ödön pasa konstantinápolyi tüzoltó főparancsnok hosszu távollét után látogatóba ideérkezett. Meglátogatta öccsét, gróf *Széchenyi* Viktort Sárpentelén és *Szőgyén* nagykövetet Csóron.

— **Erszébet királyné emléke.** E hó 10-ikén lesz öt éve, hogy *Erszébet* királyasszony oly váratlanul elhunyt. A szomorú évforduló alkalmából a várpalota Szent István-kápolnájában reggel kilenc órakor gyászmise lesz, melyen a szertartást *Kanter* Károly udvari apátpébéanos tartja. A misén résztvesznek az összes udvari tisztviselők s alkalmazottak gróf *Apponyi* Lajos magyarországi udvarnagyi vezetésével. — Ugyancsak ezen a napon délelött tíz órakor tartják meg a királyné lelkiüdvéért a szokásos gyászisten-tiszteletet a budavári koronázó Mátyás-templomban, ahol a kormány, a törvényhozás tagjai s a katonaság képviselői lesznek jelen. — A királyné halálának évfordulója alkalmából a Rákos-utca 5. számú *Örkö-imádás kápolnában* délelött tíz órakor tartják meg a rekviemet, utána pedig féltenekét órakor a Katolikus Kör Molnár-utca 12. számú helyiségében közgyűlés lesz, melynek tárgya a királyné emlékezete s az emlékére építendő templom terveinek kitétele.

— **Hetyel püspök halála.** *Pécsről* táviratozzák: *Hetyel* püspök holttestét Bécsből csak ma este indították utnak és holnap délelött 10 órakor érkezik Pécsre. A pályaudvaron együtt lesz a teljes pécsi klérus, szerzetesek és klerikusok, akik a püspöki palotába kísérik a koporsót, melyet holnap délután már a közönség is meglátogathat. Még nincs végleg megállapítva, hogy melyik püspök eszközi a beszentelést.

— **László főherceg halálának évfordulója.** Vasárnap, e hó 6-án lesz nyolc éve annak, hogy *József* főherceg fia, a kis *László* főherceg tragikus halálal meghalt. A fiatal főherceg a királyi paotia Szent István kápolnájának kriptájában aluszsza örök álmát. Az évforduló alkalmából az alcsuti és fiunei főhercegi kertészetekből virágokat küldenek föl a koporsó díszítésére, s hétfőn reggel 8 órakor a kriptában gyászmise lesz, amelyet *Kanter* Károly udvari piébános tart, az udvari személyzet jelenlétében.

— **Zarandoklat Rákóczi sirjához.** A konstantinápolyi Rákóczi zarandoklat előkészítő-bizottsága ma délelött a főrendiház háznagyi termében ülést tartott. Elhatározta a bizottság, hogy meghívást intéz a törvényhatóságokhoz oly célból, hogy képviseltesk magukat a Rákóczi fejedelem sirjához zarandokló magyar hazafai seregében. Hasonló felhívást intézett a bizottság a tudományos és hazafias testületekhez és egyesületekhez, amelyek közül többen fogják magukat képviseltetni a zarandoklatban.

Foglatkozott a bizottság azzal, hogy a zarandoklat utótervét oly módon állapítsa meg, hogy ne keljen az utat Macedónián keresztül megtenni. Elhatározták, hogy a velünk békés és barátságos viszonyban lévő Románian keresztül fog vinni a szarazföldi ut Konstanziáig. A vonatot mindenütt a magyar államvasutak alkalmazzák vezetik. Konstanziában a társaság küön e célra bérelt hajóra száll és ugy folytatja az utat Konstantinápolyig, hogy bulgár partot egyáltalán nem is érint. Konstantinápolyban pedig már a törökök ismert magyarbarát érzése és a török hatóságok már megígért szívelyes támogatása biztosítja a kedvező fogadást. A zarandokló társaság Konstantinápolyban öt napot tölt, résztvesz a Rákóczi sirjánál tartandó isztentiszteletben, kifejezi háláját a szultánnak, résztvesz a szelamikon, megtekinti a császári kincstart és palotát és Konstantinápoly számos magyar vonatkozású történelmi nevezetéseit. A zarandoklat kiegészítő részét alkotják a Rodostóba és Izmidbe tendő kirándulás, mely alkalmakkor az ott poriadó magyarok hamvainál rója le a kegyelet adóját a magyar zarandoklereg. A románai és török kormány nagy rokonszenvvel viseltetik a zarandoklat eszméje iránt és minden támogatást készséggel ígért meg. A bizottság figyelemzeti az érdeklődőket, hogy jelentkezni csak szeptember hó 25-ig lehet a bizottság irodájában (Kishid-utca 4.).

— **Jubiláum iskola.** Az Óbudai irgalmas testvérek vezetése alatt álló elemi- és polgári leányiskola s internátus fennállásának 25 éves jubileuma, vasárnap, e hó 6-án lesz, mely alkalmából az intézet ünnepséget rendez. Az ünnepség sorrendje a következő:

Reggel 9 órakor ünnepélyes szentmise. Az ünnepély megőrkítésére szerietből felajánolt szobrok szentelése. A tisztelendő főnök úr *Eybler* Jozefa üdvözlése ki már huszonöt éve, az intézet keletkezése óta annak élén áll s aki saját magánvagyonának nagylelkű áldozásával lehetővé tette a kezdetben csak munkaosztályra s óvodára szorított intézetnek négy osztályra emelre való fejlesztését. Utóbb a kor kívánalmainak megfelelően minden tekintetben praktikusn épült kémeletes háza költözött az iskola, amelynek gyönyörű termeiben van most a négy osztályú polgári leányiskola és internátus. Az intézet Óbudára és környékére néve valóságos jótétemény, hazafias missziót teljesít a vallásos, erkölcsös és hazafias szellem ápolása révén és a magyarosítás ügyének is nagy szolgálatot tesz.

— **Katasztrófa a tengeren.** *Athénből* táviratozzák, hogy egy valószínűleg Egyiptomból való gőzös a *Santorini* sziget mellett hajótörést szenvedett. Csak nyolc marózt lehetett megmenteni. A szerencsétlenség részleteiről még nem érkezett hír.

— **A nászutasok tolvaja.** Nagyon érdekes, igazán speciális tolvajási rendszeren kapkák rajta Párisban egy Conti József nevű álrovost. Tolvajásig a mestersége Conti Józsefnek, de közönséges ügyekbe nem ártotta magát. Talán, ha előtte feködt volna a gyalogjárón az aranyára, akkor se nyult volna utána. A nászutasokat zsebelte ki s nem minden ötlet nélkül. Tudniillik egy vékony, de erős fúrja volt, meg egy univerzális értékű tolvajkulesa. A kules minden ajtót nyit, csak azt nem — Conti ur mély sajnálatára — amely mögé most becsukták a jeles férfit. Conti ur a hoteleken nászutasokra lesett s aztán az volt az igyekezete, hogy a szobák melletti szobát bérleli ki. Azután átfúrta a falat, nem azért, mintha valami tültségosan érdekelték volna a menyecske bájai, hanem mert ilyenformán, a lyukon át kímélődve megtudta, hogy hova teszi tele bugyellárisát lefekvés előtt az ifjú férj? Melyik ifjú férjnek ne volna tele a bugyellárisa? A nyílás mögött azután bevárta Conti doktor ur azt, míg az ifju pár mély álomba merült. Akkor aztán fölnyitotta a szobák között levő ajtót s átönsz az ifju párhoz, magához vette a pénzes tárcát. És tovább állott, mindig tovább állott, míg egyszer csak rajtavesszett. Pár nappal ezelőtt tudniillik az eset meg vele, hogy egy délvideki ifju házaspárra vetett szemet. A férj pocokos volt, mészáros mester, az asszony hozzáillő jó állású, jó husban lévő teremtes. Conti ur mellett kapott szobát s amikor kitanulmányozta, hogy már alszanak odaát, átönsz a másik szobába. A pénzes tárcát a férfi kabátjában volt, hát elvitte a kabátot is. Megeszeszt azonban valamilyen s a férj fölébredt és lármat esapott. Conti ur azonban akkor már a szobájában volt s azon mesterkedett, hogy eltittesse a bűnjeleket. Kidobta tehát az ablakon a kabátot a tárcával együtt, a fúrót is, a kulesot is — és pedig egy az utcán posztózó rendőr fejére. A rendőr fölment a helbe a holmival, a mészáros ordított az ajtóban s Conti doktort nyakonfogták. Azért mondjuk, hogy doktor, mert csakugyan az. Nem a tolvajmesterség doktora, hanem az összes gyógytudományoké. Amerikában, Montevideóban praktizált, de olyan kevés volt a betege, hogy inkább átjött Európába szerencsét próbálni.

— **Difteritis és pestis.** Brüsszelből táviratozzák: A néphigiéniai nemzetközi kongresszus első osztályában dr. Martin a párisi Pasteur-intézetből érdekes közléseket tett azokról az eredményekről, amelyeket a sztrunkvezéssel difteritiszbeteg gyermekeken elért. A hatodik és hetedik osztályban a pestis elleni védekezés eszközeit tárgyalták. Elismerték hogy a vesztegár vaxatórius jellegét meg kell szüntetni oly személyekkel szemben, akik olyan országokból jönnek, ahol a bubopestis kitört. Továbbá azt a véleményt fejezték ki, hogy a pestist sokkal sikeresebben lehet elnyomni azáltal, hogy a szállítóhajókön egészségügyi szolgálatot rendeznének be és a patkányokat kirtánák.

— **Tanulmányi kirándulás.** A dévai állami tanítóképző III.—IV. évfolyamának hatvan növendéke Boga Károly igazgató, Kibédy Lajos, Kolomban Samu és Szalasy Rezső tanárok vezetésével tanulmányi kirándulásra vannak Budapesten. Itt öt napot töltenek a főváros nevezetességeinek a megtekintésével s közben kimennek a Kerepesi-temetőbe nagyjaink sírhöz. Innen Esztergomba, Szekesfehérvárra, a Balaton vidékére. Csáktornyára, Fiuméba s onnan hajón Zára Sebenico, Spalató, Cattaro érintésével Raguzába utaznak, hazafelé pedig Hercegovinán és Bosznian keresztül jöve Mostárban és Szerajevóban töltenek két-három napot. A három hétre terjedő tanulmányi utat a közoktatási kormány segítségével a boszniai kormány is előzékenységgel támogatja. Boga Károly igazgató az intézetnek e minden második évben megteendő tanulmányi kirándulása számára részletes kalandot szerkesztett, amely az utitervnek óráról órára való megállapítása mellett a látóvalók részletes ismertetését is tartalmazza. Nagy gonddal szervezett kirándulásával biztosítja az intézet, hogy növendékei a tantervi tanulmányok mellett az ország fővárosának s ebben a nemzeti szellem alkotásainak és az ország jellegzetes tájainak, történelmi városainak közvetlen elő ismeretével távozzanak szerte az országba, ami a tanulójelölteket nagy részének nemzetiségi származásánál fogva a magyarság szempontjából is üdvös. — Boga Károly, a dévai állami tanítóképző-intézet igazgatója, *Tanulókalandus a Magyarbárodalom területén* cím alatt 15 ívre terjedő, 3 térképpel és 130 képpel illusztrált kalauzkönyvet szerkesztett. A könyv ezer koronát tevő díjával a vezetése alatt álló intézetnél Kallay Béneinek, az elhunyt nagy magyar államférfiának nevére külön tanulmányi kirándulási alapot létesített az intézet ha ajának a megörökítésül, hogy a boszniai kormány a Kallay szándékai szerint az intézetnek Boszniaira is kiterjedő nagy tanulmányi kirándulásait mindig a leghathatósabbban támogatta.

— **Dinamitrobbanás a bányában.** Szalmárról táviratozzák: Nagybánya mellett a veresvári vastárban nagy szerencsétlenség történt. Florián Dimitri munkás egy társával a sziklába lyukat fúrt és abba dinamitot helyeztet el. A löveget vassal nyomkodta be, és az egyszerre felrobbant. A nagy robajjal leomló sziklatörmelék a két munkást maguk alá temették mindkettő meghalt.

— **Jacques Lebaudy Hamburgban.** „I. Jakab császár” sikereltlen expedíciója után Las Palmasból Hamburgba érkezett. Egy hamburgi szállóban szállt meg, de csakhamar odahagyta a várost, úgy, hogy a párisi hírlapírók, akik meg akarták interjúolni, már nem tudták megtalálni. Ugy látszik, hogy vállalkozásához, melyhez Németország segítségét remélt, német tengerészeket fog alkalmazni. Las Palmasban levő yachtjához is hamburgi kapitányt fogadott. Lebaudy középtermetű sovány alak, sötét haja, borotvált arca és éles vonásai vannak. A természetese tartózkodó. — *A La Presse* című lap szerint a külügyminisztérium megerősítést kapta annak a hírnök, hogy Lebaudy *Frasquita* nevű hajójának öt matrózát megszabadították. A távirat nem szól arról, hogy miképpen történt a megszabadítás. Katonai körökben nem hiszik, hogy ez az ügy katonai beavatkozást vonna maga után és fölteszik, hogy Cap-Jubi bombázásáról szóló hír koholmány.

— **A konfiskált alkotmány.** Boroszlóban az iskolai előjárásáknak benyújtottak egy olvasókönyvtervezetet, amelyet a boroszlói néptanítók egy bizottsága dolgozott ki. Az olvasmányok között a porosz alkotmány egynemely passzusa is szerepel. Tisztem: „A tudomány és tanítás szabad...”. „Minden porosz a törvény előtt egyenlő...”. „Rangbeli előnyök nincsenek...”. „A személyes szabadság szent...”. „Es így tovább. Az ember azt hinné, hogy ezek olyan mondatok, amelyek egy német iskolai olvasókönyvben a legszebb és legüdvösebb olvasmányul szolgálhatnak. De a dofogról magában Németországban egészen másképpen vélekednek. Az oktatásügyet felülbíró hatóság, így írja a *Breslauer Zeitung*, mindezeket a mondatokat törölte. Hogy miért? Ki láthat be a cenzuráló hatóság veséjébe? Vagy Németországban az alkotmány legliberálisabb szakaszait dugdosni kell talán?...

— **A delafrikai nyomor.** Dél-Afrikában, de különösen az anekták államokban, Transvaalban és Oranjeban a nyomor még nagyobb, mint a háború idején. *A Volkstem* egyik száma erről a következőket írja: „Sok embernek még takarója sincs éjszakára, rongyokban járnak és az éhenhalásnak néznek előbe. Ha a kormánynak egyáltalában kedve van arra, hogy ezeket az embereket pénzzel, vagy más uton segítsen s ezzel kárpótolja némileg a háborúban elvesztett javaiért, akkor azt tegye minél előbb. Csak az isten tudja, mi lesz ezzel a néppel, ha gyors segítség nem érkezik.”

— **Pisztolypárbaj.** Szolnokról írják, hogy ott tegnap sulyos ítéletek mellett pisztolypárbajt vívtak Grüner Lajos, a Halász Ferenc és Pal gyári cég tisztviselője és Czukor Béla ügyvédjeit. A párbajra tettlegességgel adott okot. Grüner ugyanis a Fodor-féle étteremben arcúliütötte Czukor ügyvédjeit, aki ott kihívást viselkedett. Czukor erre dr. Fűrész és Sándor segédével provokálta Grüneret aki dr. Szabó Béla ügyvédrel és Kálmán Árpád biztosítói-intézet titkárát nevezte meg. A segítők kézszeri gyólváltásban állapodtak meg 25 lépés távolságról. Czukor mind a kézszer ráliót ellentelére, de nem talált, Grüner nem élt a lövés jogával. A segítők erre a párbajt beszüntették.

— **A halál kedvtelése.** Olykor-olykor a halál érthetetlen, titkos módon kiválaszt magának egy pontot, ott megveti a lábát s addig el nem megy onnan, amíg csak teljes pusztulást nem okoz maga körül. *Gavosdiában*, mint onnan jelentik, sulyosan látogatta meg a sors *Zamphir* Zsurko időbirtokosát. Mindössze két hónap alatt elhalt mellőle felesége és három gyermeke. Körülbelül nyolc héttel ezelőtt meghalt a felesége sulyos betegség után, néhány héttel később sirba dőlt legidősebb gyermeke, egy leánya, a múlt héten a kisebbik leány hunyta le örök álomra a szemét. Akkor már csak egy nyolc éves fiacskája maradt a gyászboronult apának. És ez az utolsó gyermeke tegnap fűrész közben belefulladt a Bégába. A részvét általános a boldogtalan apa iránt.

— **Iskolai beiratkozások.** A Budapesti Kereskedelmi Testület alsófokú szakiskolájába (V. Alkotmány-utca 11. sz.) a kereskedő inasokat 6-ikán és 8-ikán, vasárnap és kedden a délelőtti órákban írják be. Az újonnan jelentkező tanulóknak iskolai bizonyítványaikon kívül a hatóságnál kiállított tanoncszerződést is be kell mutatniok. — *A Mensel-jéle magánkézmunka-iskolában*, (Károlyi-körút 9. I. emelet) mely 12 év óta fennáll és a legjobb hírnévnek örvend, a beiratások napoként vannak. A tanítás 15-ikén kezdődik. Felvételtnek leányok, kik legalább két polgárit végeztek.

— **Egy rendőrkapitány szobra.** Szatmár város polgársága Kiss Gedeon Szatmár város hosszú éveken át volt főkapitányának érdemei elismerésül szobrot állítottat. A bronzból készült mellszobrot *Hervey* János készítette. Az életnagyságú szobrot, melyet a város főterén állítottak fel, szeptember 27-én leplezik le nagy ünnepséggel.

— **Tanulmányt.** Dr. Weyner Emil orvos, bőrgyógyászati és kozmetikai tanulmánytjáról Párisból hazért és rendeléseit mai nappal újból megkezdette.

— **Házasság.** Dr. Keller Samu szilvágyoslyólyó ügyvéd e hó 9-ikén vezeti oltárhoz Weinberger Gizella kisasszonyt.

— **Budapest diákjai.** Rengeteg a diáknunk. Az idén se kevesebb, mint tavalay s komoly gondban kérdi az ember, hogy hol és mitől adunk kenyeret annak a sok könnyből tanuló embernek, akiket kiont majd magából az iskola. A diplomás-emberek proletáriátusa máris rémítő. Mi lesz tehát abból, ha senki se akarja asztalos-asinasnak adni a gyermekét. Ha mindenki ur akar lenni. Néhány száz hítja van a tízezernek. Ennyi a budapesti diák, a kis diák. Azoknak a dolgáról, akik még nem jutottak iskolához, ma délután határozott az igazgatók értekezlete, amely Boncz Ödön osztálytanácsos elnöklésével ült össze a Barossy-utcai főgimnázium tanácstermében.

A tízezer középiskolai diák közül 7300 gimnázista és 2710 reáliskolába jár. A 7300 gimnázista diák közül be van írva 6627 fiu és 490 leánygimnázista. A 490 leánygimnázista közül 290 a zöldla-utcai iskolába van beírva, a többi 200 a másik három leánygimnáziumi kurzuson. Beírásához nem jutott el még 191 előjegyzett diák, akiket a főgazgatói iroda tart számon. A beirt 6627 gimnázista tizenhárom gimnáziumba van beírva, melyek nagyság szerint így következnek: a VII. kerületi Barossy-utcai 984, a IV. kerületi kegyesrendi 758, az V. kerületi állami 732, a VIII. kerületi tavaszmező-utcai 671, a VI. kerületi lovag-utcai 652, a VII. kerületi Damjanich-utcai 621, a VI. kerületi evangélikus 600, az I. kerületi Logoduy-utcai 571, IX. kerületi református 452, a II. kerületi királyi katolikus 366, a Ferenc József-intézet növendékeivel több, mint 400 diákkal, a VIII. kerületi Trefort-utcai és a hold-utcai magángimnázium 130 és 110 diákkal, végül a III. kerületi timár-utcai gimnázium 118 diákkal. A beirt 2710 reáliskolai tanuló öt reáliskolában tanul, melyek nagyság szerint így következnek: az V. kerületi Markó-utcai 595, a VI. kerületi Buloyovszky-utcai 564, a IV. kerületi realnoda-utcai 548, a VIII. kerületi Horánszky-utcai 548 és a II. kerületi reáliskola 455 tanulóval. A tízezer középiskolai diák tehát 5 főreáliskolában, 4 leánygimnáziumi kurzuson és 13 főgimnáziumban tanul. Az óriási diáklétszámból a még el nem helyezett 191 tanuló közül 112 diák első, 14 második, 11 harmadik, 9 negyedik, 16 ötödik, 14 hatodik, 11 hetedik és 4 tanuló nyolcadik osztályt keres. Befezteték ma a beírás a többi iskolákban is, kivéve a főiskolákat és a népiszkolákat, valamint néhány speciális célu szakiskolát. — A polgári iskolákban ma az utolsó osztályra, a negyedikre történt a beírás; az előbbi években megnyitott V.—VI. osztályokat a főváros megszüntetni óhajtja mindaddig, míg a polgári iskolai reform el nem készült. Az idén már csak egy-egy iskolában lesz ilyen osztály a pesti és budai oldalon. Ma már működésben volt a polgári iskolából kirekelt tanulóok előjegyzésére állított iroda a központi városháza II. emeletén. Sokan jelezgettek elő magukat, kivált a fuiskolai tanulóik. Holnap, szombaton délelőtti is lehet még a kirekelt tanulóknak itt jelentkezniök. — A népiszkolákban ma írta be a negyedik osztályos tanulókat, holnap még az V. és VI. osztályos tanulókat kerülnek sorra. Az iskoláév kezdetével megengedte a fővárosi tanács egyenány külléki VI. kerületi iskoláinak, hogy ott a tanítás egyhuzamban délelőtti 8 órától délután 1 óráig tartson. Az engedelem csak kísérlet néájaira szolgál.

— **Tragédia a mézeseketben.** Helit György 23 éves villamos kalauz nyolc nappal ezelőtt nősült. Feleségét *Strás* Lujzával az Agrancs-utca 10. számú házba költözött. Boldogon éltek a fiatal házascok, amikor ma váratlan szerencsétlenség zavarta meg boldogságukat. Ma reggel a fiatal asszony egy hét milliméteres revolverrel babrált. A revolver elslött és a golyó *Helit* gyómrába lörödt. *Helit* sulyos sebével a II. számú sebészeti klinikára vitték. Kétségbeesett feleségét, aki véletlenül okozta a katasztrófát, a rendőrség kihallgatta.

— **Letartóztatott segédjegyző.** A rendőrség letartóztatta *Katser* Ödön 30 éves egresi községi segédjegyzőt, aki *Saz* Mátyás fodrásztól furfangos módon 500 koronát kicsalt.

— **Halálozások.** *Draskóczy* Gábor nyugalmazott református főgimnáziumi tanár, élete 67-ik évében, meghalt Temesvároán. A temetés nagy részvét mellett, tegnap délután volt.

Balog István tüzoltósági őrpáncsnokot, aki hirtelent meghalt, tegnap délután temették a bajtársak nagy részvétele mellett. A végtessegen megjelentek *Sceerovszky* Szaniszló főpáncsnok és Önkenyves tüzoltó testület részéről *Kállay* Imre titkár stb. A szertartás bejezte után az elhunytat a főváros ajándékozta sirban helyezték örök nyugalomra.

— **A Ganz-gyári sztrájk.** A Ganz-gyár sztrájkoló vasöntői holnap szombaton este gyűlést tartanak a Medve-utca 6. számú *Fácán* vendéglőben. A gyűlést bejelentették a rendőrségen, amely tudomásul vette a gyűlést. A gyűlés napirendje: 1. a munkások gazdasági helyzete; 2. a sztrájkoló vasöntő munkások helyzete és állásoglalása. Vasárnap délelőtti a Hermina-út 21. szám alatti *Amadeusz-jéle* vendéglőben pedig az összes vasmunkások tartanak nagygyűlést a sztrájkolókat érdekében. Ezen a gyűlésen résztvesznek

a Ganz-gyár összes munkásai és valószínű, hogy kimondják az általános sztrájkot. A munkások hangulata emelettel bizonyít.

— **A rövid kapcsolás.** Hogy mi ez, azt ma már ugys tudja, akinek pár héttel fogalma se volt erről a technikai kifejezésről. Pusztulás támad a nyomában, mint ahogy megestet ez nemrégiben a párisi Metropolitan vasuton s még utóbb itt a szemünk előtt a kerepesi-úti palota égésében. Az elektrotechnikusok ilyen körülmények között régen foglalkoznak már azaz, hogy hogyan lehetne lehetetlenné tenni a jövőre a villamos vezetékben a rövidzárlatot? S az új és igazán elméleti nagy szerencsétlenség hatása alatt Lippmann, a francia akadémia tagja fölhitást intézett a világ összes szerelőihez, hogy találják ki valami olyan módját az áram elszigetelésének, amiben veszély nélkülül válik az esetleges rövid kapcsolás. S hogy nagyobb kedvel fogjanak a munkához, hír szerint — a nagy villamosági vállalatok nagy pályadíjat fognak legközelebb kitűzni a kérdés megoldására.

— **Zsidó és janicsár koponyák.** A Halászbástya építésénél a munkások egy tágas földalatti ürege találtak, ami tele volt emberkoponyával. Körülbelül háromezer koponyát találtak benne. A sok koponya abból az időből származott, amikor a keresztény hadak Budavárát a tizenbeledik század végén a törökök visszavitták. Ekkor az volt a jelszó, hogy janicsárnak és zsidónak nincs pardon. Előbbieknek azért, mert sem nem kértek, sem nem ígadtak el kegyelmet, a zsidóknak pedig azért, mert elkeseredetten, körömszakadtig védtek a Halászbástyát, ahová kinöcsöket rejtettek el. Amikor ugyanis Kara-Muszta nagyvezér Bécs ostromára sietett, az előhadban levő táboroktól a budai zsidók összevárosiak szákmányukat és azt a bevehetetlennek hitt Budán helyezték biztonságba. Fordult azonban a kocka, Szobieszky lengyel király felszabadította Bécset s nemsokára rá Budát fogták ostrom alá az egyesült keresztény hadak. A zsidók a Halászbástyán vérezték el s Budavára az utolsó basa elestével a győzők kezébe jutott. Az ezredéves országos kiállítás alkalmával a király többek közt két értékes gobelint engedett át a történelmi osztály számára. Az egyikben az a jelenet van megörökítve, amikor a török házakból látványozott nőket vezetnek ki a spanyol zsoldosok, mellettük pedig rakásra hordják a szakállas janicsár- és zsidó-lejeket, melyek darabjairól a fizetőmester egy-egy darab aranyat fizetett.

— **A Párisi Áruház katasztrófájához.** Lung György tanácsos ma délelőtt több tanu halgatóit ki s a vallomásukat jegyzőkönyvbe vétele. A tanácsos, ha a tanuk kihallgatását befejezte, tűzrendészeti szempontból szakértő-szemlélet egy helyszínén tartalmi tüzoltó-szakértők közbenjöttével. Ha mindez megtörtént, a tanácsos írásba foglalja a jelentését s a tanács elé terjeszti, úgy hogy ez lehetőleg a jövő szerdai közgyűlés elé kerülhessen.

Figyelemreméltó javaslatot tesz a jövőre vonatkozólag egy elméleti és gyakorlati tudásban gazdag szakember a következő indítványában:

Igazán szívetűző a a látvány, amikor az égő házba szorult emberek tetehetetlenül vergődnek, és nélkülük futkosnak, a menekülési utját keresve, lefelé, jobbra, balra. Csak arra nem fordulnak, amerre a segítséget várják és kérik: fölfelé! Ha lefelé és oldalra nincs menekülés, akkor meneküljünk föl felé! Ott van az isten szabad tere ahol éppúgy lehet járni, mint a földön. És nem kell hozzá egyéb, mint egy igen olcsó és igen egyszerű intézmény. Ha minden házra egy ajtó és lépcső vezet a padlásra a tetőre s a tetőre egy vastárda a szomszédházra. akkor a bennégek is van zárvál! Ez a vérszjátart állandóan nyitva legyen, a tetőre vezető ajtó belülről kapcsoljon legyen hogy kívülről jövő betörésre ne legyen alkalmas Ha a szomszédház nem egy magasságu. akkor is alkalmazható állandóan beépített és a szükséghez alkalmazott vaslátrákkal, ha pedig az épület egyedül áll, vagy egészen alacsony, földszintes ház mellett fekszik, akkor a háztetőről a világitóudvar falán lehet a vaslátrák alkalmazni. A menekülés a szomszédház tetőjére vagy a világitóudvar falán a szomszédház felé nagyon egyszerű eszközökkel elérhető. Ha pedig két egymás mellett épült ház egy magasságban épül s ezt el lehet rendelni a jövőre, — akkor biztosítva is van. mert az már igazán emberi gondoskodás meghaladó unikum volna, hogy egyszerre gyuadjon ki az egyik ház alulról és a mellette levő felülről.

H. D.
tüzoltóparancsnok.

— **A travnikai tűzvész.** Mint Bécsből táviratozták, a travnikai tűzoltó a következő jelentés érkezett: A tűz Travnik járási székhelyen 3-ikán éjjel tört ki és Sumetse Glavica és Wrh külterületekre is átterjedt. A tüzet csak reggel öt órakor sikerült lokalizálni. Délután hat órakor a tüzet még nem oltották el teljesen. Vagy ötszáz épület leégett. Állítólag emberéletet is estek áldoztat. Erős szél volt és nem volt víz. A tüzoltóság és az ott állomásozó zászlóalj megtették kötelességüket. Külön vonatokon megérkeztek a tüzoltóságok Vukoből és Bukinoból, később pedig Zanicoból

három fecskenővel és kétszáz emberrel és Szerajevoból 10 ember 3 fecskenővel. A tüzet állítólag a 408. vagy 411. számú vonat mozdonyából kiröpült szikrák okozták, a vasuti épületek azonban sértetlenek maradtak. Hét mecest és a szinagoga is leégett. Kincstári épületek nem szenvedtek kárt. Vagy 3000 ember hajléktalan és legnagyobb részt inséggel is küzd. A segítő akcióit azonnal megindították. Schmach vezérigazgató egy segélyvonattal Zenicoból a helyszínre érkezett és még ott van. A 15. hadtest parancsnoksága Szerajevoból egy hidászszázadot és 100 sátoit küldött Travnikba és legkésőbbesen rendelkezésre bocsátotta a politikai hatóságoknak a tűzkárosultak részére az összes ottani segélyeszközöket, ugymint épületeket, élelmiszereket, ágyneműt, kocsikat és a katonai kórházat.

— **Sztrájk a kikötőben.** A nizzai kikötő ötszáz rakodómunkása, mint Nizzából jelentik, sztrájkol. A munkások béremelést követelnek. Tíz gőzös rakományát nem lehet kirakni.

— **Tűzesetek.** Egész sereg apróbb-nagyobb tűz volt ma ismét a fővárosban, nyg hogy a tüzoltóságok egész napon át alig volt egy kis pihenője. Délután három óra tájban a nyugati pályaudvarról jeleztek tüzet. Ki is vonult két tűzörség, azonban már nem akadt munkája, mert az egyik műhelyben támadt kis tüzet már maguk a mások eloltották. Oltásközben két munkás-ember megsebesült. — Este hét óra tájban újra tüzet jeleztek a központi tűzörségnek. Ezután azt jelezték, hogy a Nemzeti Kaszinó ég. A hetedik és nyolcadik kerületi őrség robogott ki nagy apparátussal a kaszinó elé. Ekkor derült ki, hogy a pincerek meg egy szakácsnő füstöt éreztek az épületben és ezért jelezték a tüzet a központi őrségnek. A tüzoltóság átvizsgálta az egész épületet, de tüzet sehol sem talált. A tüzoltóság kivonulása természetesen óriási közönséget vonzott a kaszinó elé s a városban már rémes hírek terjedtek el a kaszinó-épület égéséről. — Bízjel tíz óra tájban a Király-utca 15-ik számú házban volt szobafűt, amelyet a tüzoltóság hamarosan eloltott. — Tegnap este Schwarz Dávid férfinakereskedésében, amely a központi városháza épületében van, tűz támadt, amely az üzlet egy részét elharmasztotta. — A tüzoltóknak ma dében két helyütt is akadt munkájuk a szabadban. Rakosialván a Fehér-ut és a Rákospatak közötti nagy térségben két hatalmas szénagólya gyult ki és csak nagy erőfeszítéssel tudta meggátolni a központi és a X. kerületi őrség, hogy a többi is tüzet ne fogjon. — A Mártonhegy-ut mellett, szintén egy szabad térségben tömördek gaz gyult meg s a tüzet az első kerületi tüzoltók oltották el.

A Király-utca 50-ik számú ház udvarán éjjel félegykor kigyuladt egy földszintes raktárépület tetőzete. A ház maga a Wahlkampfl-testvérek tulajdona, a raktárbélyegzet pedig a Stöckl C. és fia üvegkereskedő cég bérlé. Ugy a helyiségben, mint a padlason szalmába csomagolt üvegtermék volt felhalmozva. Éjjel félegykor az egyik lakó arra ébredt, hogy a földszintes épület tetőzetéből lángok csapnak ki s bevilágítják az udvart. Kiszaladt a lakásából, fellármázta a házmezt, aki azonnal a tüzoltóságért telefonált. A tüzoltók hamarosan ott is termektek. Egyhátsáron érkezett az V., VI., VIII. kerületi és a központi tűzörség, teljes felszereléssel s a nagy tolótrával, mert tetőtűzet jeleztek. A tüzoltók két oldalról támadták meg az épületet s jó félórás munka után sikerült lokalizálni a tüzet, úgy hogy ekkor már a továbbterjedéstől nem kellett tartani. A tüzet a késő éjjeli órák dacára is óriási közönség nézte végig. A tűz keletkezési okát nem tudják. A kár az elpusztult üvegtermékkel együtt 2-3000 korona.

— **Női és férfi szépségverseny.** Tegnap óta tízezerrel tolong a közönség Os-Budavára területén. Tegnap pénteken kezdődött ugyanis a három napig tartó nagy Kirándóli és Sanomir ünnepély, amely női és férfi szépségversennyel van egybekötve. A jegyváltásnál ugyanis minden látogató ingyen szavazólapot kap, amelyet tetszése szerint a legszebb nőnek, vagy férfinak adhat át. Az így legszebbnek ítélt két nő vasárnap este a szavazás végével egy-egy remek női aranyérem kap. A férfi szépségversenyben hat díj van. Az első egy remek szobora, a többi öt pedig díszes ezüstbél. De ezeken kívül is többféle ajándék és megjelölés vár a látogatóra. Nagy szerepben és virágcsata, virág fontaine és remek tűzijáték teszik érdekessé a három estét, amelyeknek nagyszerűségét mutatja az a körülmény, hogy a tegnapi első estén tízezerrel értékesebb ajándékok osztott ki a közönség között az igazgatóság, mert minden érdekű látogató külön díszajándékot kap. A szombati és vasárnapi estéknek remélhetőleg még több látogatója lesz.

— **Az osztályszorsajáték húszas.** Az osztályszorsajáték mai húszas szászcer koronát nyert a 74366 számú sors egy: tízezer koronát 22818 11311; ötezer koronát 62872 47412; kétezer koronát 9231 25446 42499 100674; ezer koronát 91044 93581 54788 27002; ötszáz koronát 74100 54714 27348 101584 106672 86100 15277 32039 74234 14197 105079 84092 58197 95390 7904 3357 85725 101412 63221 78702 25787 100643 23701 53700 61654 17871 56057 40842 70405 88206 43652

60869 55623 86434 97049 1711 56668 2509 64876 60120 52976 27453 14595 71374 55173 85100 81980 100900 97741 76193 108844 85883 16418 46833.

— **Rendőri hírek.** Ma reggel a Krisztina-körút és Maros utca sarkán Keller Ferenc 35 éves munkanélküli írrok kloroformot ivott. Súlyos belső sérüléssel a Szent János-kórházba vitték — **Polyák** István napzsímas az északra a Városligetben veredékes közben összeszurkaltá Baranyai György napzsímasot. Baranyait a Rókusban ápolták. — A rendőrség letartóztatta Kertész Géza 20 éves szobafestőt, aki a Károly-körúton Mahler Adolf pénzbeszedő óráját ki akarta lopni. — Letartóztatták Streicher Ottó 17 éves. Kozavill József 14 éves és Fikorna József 16 éves csavargókat, akik Ó-Budán Ebdend Antal Kis-Korona- utca 29. számú üzlethez törtek be és 80 koronát érő ruhát loptak el. Mielőtt azonban elmenekülhettek volna, elfogták őket.

(x) **Csuz** közönség ellen páratlan a Zoltán-féle kenőcs. Ara 2 koronára. Zoltán gyógytárában, Budapest, V., Szabadság-tér.

(x) **Fiatal ember!** Kérdezze meg orvosát, akkor megtudja, hogy baját a Santal Egger gyógyítja meg gyorsan és legjobban. 1 üveg használati utasítással együtt 3 K. a Nador-gyógytárban Budapest, Váci-körút 17. Postán bérlmentve 3.40 K.

A temesi hadgyakorlatok.

Temes-Ujfalu, szeptember 4

A hadgyakorlatok fenséges vendége, Ferenc Ferdinánd trónörökös ma reggel hét órakor a Lippától keletre fekvő magaslatra lovagolt, hogy a két hadtest gyalogcsapatának első összeütközését szemlélje. A trónörökös, ki viruló jó szímben van és akit a lakosság mindenül lelkesen üdvözöl, egész délelőtt, a harc félbeszakításáig, a 23. honvéd-gyaloghadosztály-nal időzött, amely a Marostól délre fekvő magaslatokat szállotta meg. A trónörökös a hadgyakorlat fővezetőségével együtt nagy érdeklődéssel nézte, mint igyekszik a 16. gyaloghadosztály a 38. honvédosztály támogatásával a Maroshoz utat törni és tizenkét óra után tért vissza Ujfaluba. Az idő pompás. Tegnap óta a Zselénki-kastély erkélyén ott leng a magyar tricolor is a fekete-sárga zászló mellett. Délután a trónörökös lakosztályában tartózkodott.

A tegnapi nap a lovasságé volt, ma a gyalogság került sorra, még pedig legelőbb a 7. hadtest honvédgyalogosága, a 20. gyaloghadosztály, amely a Lippától délkeletre eső hegyhát körül helyezkedett el. A honvédgyalogoságnak az volt a rendeltetése, hogy az előnyomulásban levő 12. hadtestet a Marostól távol tartsa. A rajvonalban oszlott zászlóaljak nyomában megszállották az erdőborította keleti és déli magaslatokat, amelyek közül a 12. hadtestnek elő kellett törnie. Már 9 óra volt, midőn az erdő szélén mozgolódás támadt, a 16. hadtest elővédje mozdult meg. Azonnal az egész vonalon megkezdte a tüzelést a 16. gyaloghadosztály előtörtető csapatai ellen. A tüzelésben hatékonyan vett részt a 7. hadtest tűzerege, amely a 23. honvédadosztályhoz volt beosztva. Nemsokára a 16. gyaloghadosztály is akcióba került és hosszabb tartamu lövegarc keletkezett a legérdekesebb az volt, hogy a két fél csapatait csak arról a porról, amelyet felvertek, lehetett megismerni; a csapatok maguk a terep minden hullámát felhasználták, hogy fedetten nyomuljanak előre. 11 óra után a délkeletre fekvő halmok körül is mozgás volt észlelhető: a 12. hadtest 88 honvédgyalogadosztálya volt ez, amely a 16. hadosztálynak segítségére ment, hogy a 13. gyaloghadosztályt visszavonulásra kényszerítsék, ami nekik tűzeregük támogatásával sikerült is.

Egész nap gyönyörű, a hadgyakorlatnak kedvező idő volt, az északra nem volt túlságosan hideg és a kellemes reggeli szellő egész délig tartott, úgy hogy a csapatok a gyakorlat alatt a melegtől nem sokat szenvedtek. Az éjjeli szállásokra való bevonulás alkalmával minden óvintézkedés megtörtént, hogy a csapatok túl ne fárasztassanak. A csapatok gyakori pihenőt kaptak és gondoskodás történt arról is, hogy a csapatok elegendő friss ivóvízhez jussanak. A honvédek még ezenfelül fehér kendőt is kötöttek a nyakukra a meleg ellen.

Ferenc Ferdinánd főherceg, aki pompás lóipuzár szürkén a testőrlovasok kíséretében 8 órakor érkezett meg a Lippától délkeletre fekvő magaslatokra, szívesen üdvözölte báró Beck tábornagyot, aki a hadgyakorlat fővezetőségével itt már korábban állást foglalt. A főherceg az egész délelőttöt a 7. hadtest honvédségénél töltötte és az ellentéti hadosztályának előnyomulását a legnagyobb érdeklődéssel szemlélte. Azt a helyet, ahonnan a főherceg és a hadgyakorlat fővezetősége szemlélte a gyakorlatot, nagy közönség lovon vagy kocsin állta körül, ezek közt gróf Zsejenski főgyártársággal. Szakemberek a katonák tartását és működését nagy díszlettel emlelték.

A 3. honvédhuszárezred ezredesen kívül, kinek helyére az új folyamán báró Nagy Gyula a 2. honvédhuszárezred alezredese hívatott meg táviratilag a 2. huszárezred parancsnokául, a tegnapi rohamnál

Del Mastro alezredes s olasz katonái attaché is megsérült, az alezredes a vágató csapatok közé keveredett és **jobb térden a lovak patkói megröszköszt.** Az attaché nem tulajdonított a dolgoknak tegnap jelentőséget és ma is kivonult, de állapota annyira rosszabbodott, hogy dr. **Majewszkynek** a hadgyakorlati fővezetőség főtörzserősnécskén nyomatékos tanácsára több napon át a szobát kell őriznie, mert az orvos zúzódásokat és véralfutásokat konstatált.

A két gyakorló hadtest összeállítása a következő: 7. hadtest (jelszaga nélkül), parancsnok: **Schweitzer** Lajos lovag tábornagy. vezérkari főnök: **Cobos** ezredes, tűzrendőrök, báró **Rudling** vezérőrnagy. 17. gyaloghadosztály: parancsnok: **Steusberg** altábornagy, vezérkari főnök: **Gerabek** őrnagy, állomány: 12 zászlóalj, 2 lovaszászad és 16 löveg. 34. gyaloghadosztály: parancsnok: báró **Weiss** altábornagy, vezérkari főnök: **Mallás** őrnagy, állomány: 12 zászlóalj, 2 lovaszászad 16 löveg. Magyar királyi 23. honvéd gyaloghadosztály: parancsnok: **Csalányi** vezérőrnagy, vezérkari főnök: **Grallert** százados, állomány: 14 zászlóalj, 2 lovaszászad, 16 löveg. Megerősített lovasdandár: parancsnok: **Nachodszky** lovag vezérőrnagy, állomány: 12/4 század 12 löveg. 7. hadtest-törzserőzred 16 löveggel. 14 utász-zászlóalj 2 törzs, 12. század, 56. könnyű hadihíd-készlet, 7. számú telefontestvély, 1. számú léghajós-osztály. Összesen: 38 zászlóalj, 18/4 lovas-zászad, 76 löveg, 2 utász-zászad, 1 hadihíd készlet. Összes fűközetlétszám szeptember hó 1-én 18.900 ember 2186 ló és 76 löveg.

12. hadtest (jelszaggal), parancsnok: **Probst** tábornagy, vezérkari főnök: **Sarkötö** ezredes, tűzrendőrök: **John** vezérőrnagy. 16. gyaloghadosztály: parancsnok: **Steb** altábornagy, vezérkari főnök: **Schenk** alezredes, állomány: 11 zászlóalj, 2 lovas-zászad, 16 löveg. 35. gyaloghadosztály, parancsnok: **Moerk** altábornagy, vezérkari főnök: **Reymann** őrnagy, állomány: 14 zászlóalj, 2 lovas-zászad, 16 löveg. Magyar kir. 38. honvéd-gyaloghadosztály, parancsnok: **Klobnear** altábornagy, vezérkari főnök: **Becske** százados; 14 zászlóalj, 2 lovaszászad 16 löveg. 1-ső lovasadosztály: parancsnok: báró **Zech** vezérőrnagy, vezérkari főnök: **Redlich** alezredes, állomány 14/4 lovaszászad, 12 löveg. 12. számú hadtest-törzserőzred 12 löveggel, 12. utász-zászlóalj a 45-48. továbbá 53. és 89. számú hadihíd-készlettel. 12. számú telefontestvély, 2. számú léghajósosztály, összesen 39. gyalogzászlóosztály 247/4 lovaszászad, 76 löveg, 5 utász-zászad, 6 hadihíd-készlet, összes fűközetlétszám szeptember 1-én 20.215 ember. 2864 ló és 76 löveg.

A trónörökös az eddigi diszpozíciók szerint hétfőn reggel bucsuzik el a polgári háoságoktól, azután a zárógyakorlatra megy és lefűvés után egyenesen **Radnára** hajtat, ahol vonatra száll és **Bécsbe** utazik.

A kereskedelmi alkalmazottak törvénye.

Budapest, szeptember 4.

Három esztendeje immár, hogy a kereskedelmi alkalmazottak jogviszonyainak szabályozásáról szóló törvénytervezet elkészült. Ez a tervezet részletesen felöleli mindama sére mes pontozatok orvoslását, melyek a kereskedelmi alkalmazottak jelenlegi helyzetét tarthatatlanná, elviselhetetenné teszik. Három éve készen van már ez az előadói tervezet a nélkül, hogy törvénybe statulálása iránt a legesekélyebb lépés, tollvonás tételt volna. A kereskedelmi alkalmazottak jogviszonyai pedig a rendezetlenségnek oly megdöbbentően szomorú stádiumában vannak, hogy a sürgős intézkedés elérkezettének ideje iránt a legesekélyebb kétség fenn nem foroghat.

A legkevésbé sem csodáljuk, ha a szeptember havának első hetében megjelenő cikkek, amelyek az ipari és kereskedelmi pályára való nevelésre ösztökélik a szülők elatározását — nem találunk legalább nagyrészt — meghallgatásra. Az existenciális érdekek védeltségének szánameosan elszomorító jelensége csak természetes, hogy minden valami esekély kvalifikációval bíró egyént elriaszt erről a pályáról. A kereskedelmi alkalmazottak jogviszonyai a legesekélyebb garanciát sem nyújtanak arra, hogy a társadalmi szerződésnek, két fél, főnök és alkalmazott közötti megegyezésnek a törvény kötelező erejével megerősítsenek. A kereskedelmi alkalmazottak főmondási idejéről szóló törvény többek között — botránnyosan hűzagos; ezer kibuvóval van ellátva, külön megállapodás híján hat hét* így szól a törvény és az illető munkaadó főnökök természetes, hogy kihaernálják ezt a hűzagos rendelkezést. Ki-ki a saját módszere szerint. Van, aki kölesönös megállapodás alapján alkalmazottját főmondási idő nélkül való belépésre kötelezi. Hogy mily szomorú következménnyel jár az ilyes fajta megállapodás, annak szomorú bizonyossága a Párisi Áruház égése alkalmából lett nyilvánvalóvá.

A bizonytalan existenciának érzete természetes, hogy lohasztólag hat a munkaadóra. Az olyan főmondási idő nélkül szolgáló alkalmazott egész élete egy vékony kifeszített kötélen való balanszozás, amely alatt egy irtózató mélység örvénye tárog. A legna-

gyobb része a kereskedőknek kétheti főmondást köt ki alkalmazottjának, másik egy hónapot, a harmadik a törvényes hatheti főmondási időt is megadja. Természetes, hogy ilyen rendezellen viszonyok között egy törvényes alapon nyugvó államhatalomban egy társadalmi osztály sem lehet.

Az állam kötelessége törvényes rendelkezéseket statulálni, olyan törvényes rendelkezéseket, melyekből mindenkor és minden körülmények között csakis egyféle értelem magyarázható ki. A jelenlegi törvény éppenséggel nem nyújt arra garanciát, hogy a kereskedelmi alkalmazottak főmondási ideje rendezellen alapon hat hetes legyen. Ennek a sérelmes pontozatnak az orvoslása képezi a kereskedelmi alkalmazottak jogviszonyainak szabályozásáról szóló törvénytervezet egyik jelentős paragrafusát. A törvénytervezet 16. §-a értelmében a főmondási idő három hónappal hosszabb szolgálati idő esetén oly segédnél, ki évi 2400 koronánál több fizetést nem huz, mindkét részről hat hét, évi 2400 koronánál több fizetést élvező segédnél három hónappal. Ezeknél rövidebb főmondási idő kölesönös megállapodással sem köthető ki. Ezt a paragrafust már három évvel ezelőtt szözték be az előadói tervezetbe. Már három esztendővel ezelőtt meg voltak telőle győződve, hogy a főmondási idő ily irányú szabályozása a kereskedelmi alkalmazottak existenciális érdeke. Azóia számos adatnal, ezer meg ezer újabb érvekkel világították meg ennek a kérdésnek jogosságát, erőlyesen sürgetve éppen azért annak mielőbbi megvalósítását. A déli ebédidő kérdése is botránnyosan szűkre van szabva. A fővárosi üzletek nagy része a déli ebédidőt csak egy órában állapította meg. Valóságos taláos kérdés vajjon az az alkalmazott egy óra ebédidő alatt, leszámítva az ide-oda jövetelt, bány peronyi időt szentelhet ebédjének elfogyasztására, délelőtti társadós munkája kipihenésére. Ennek a sére mes intézkedésnek is akad paragrafa a törvénytervezetben. Ez a paragrafus kötelezi a főnököt arra, hogy alkalmazottjainak Budapest székes-lőváros területén legalább 1/4 órányi déli szünetet adjon.

Hiszzen ez a törvénytervezet egészen derék alkotás. A sére mes jelenlegi állapotokra nézve pontozat-pontra orvoslást ajánl. Rendelkezik a nyári szabadságidőre vonatkozólag, rendelkezik aziránt is, hogy ha a segéd szolgálata teljesítésében véletlen betegség vagy baleset miatt ideiglenesen gátoltatik — fizetési igénye három, leg'előbb öt évig teljes épességben maradjon. Szóval, a törvénytervezet megalkotói már régen tarthatatlannak minősítették a kereskedelmi alkalmazottak jogviszonyainak szabályozatlanságát törvénytervezetbe foglalták tehát azokat a kívánalmakat, miknek orvoslása szociális szempontokból első sorban is, de leginkább sére mi szempontokból az elsőrangú szükségességek csoportjába tartozik. Ez a törvénytervezet, mely főé immár a miniszterium házi nevelésü pókjai a feledés sűrű sötét látlyolat készülnek szóni — megérett immár arra, hogy minél előbb komoly szóbeszéd tárgyává tétessék. A kereskedelmi alkalmazottak etől a törvénytervezettől várják boldogulásukat és jobb jövőjüket.

Lukács Jenő.

A fölrobbantott magyar hajó.

Budapest, szeptember 4.

Még mindig nem tudni pontosan, hogy mi volt a **Vaskapu** fölrobbanásának az oka, de a jelek, melyektől következtetni lehet, egyre szaporodnak. Az körülbelül bizonyos, hogy robbanó anyag került a hajóra, s most még csak azt keil megállapítani, hogy bünos szándékból-e, vagy mint egyszerű kereskedelmi tárgy. A hajóra pedig okvetlenül csakis tilos uton kerülhetett, mert a hajón robbanóanyagot szállítani nem szabad. A legvalószínűbbnek látszik, hogy a bolgár kikötőkbe akartak dinamitot becsempészni, amelyet más áru címén adtak föl. Hasonló eset történt néhány héttel ezelőtt is, bár akkor szerencsétlenség nem történt. Bécsben egy bolgár ügynök hatvanegy ládat adott föl Szófiába címzve. A ládákban állítólag vas-szög volt. Zimonyban a határvizsgálakor az egyik ládat föl-bontották s akkor a vämörök nagy rémületére észrevették, hogy a ládákban dinamit volt. Milyen könnyen történhetett volna a legnagyobb szerencsétlenség, mert a ládákra, amelyekben állítólag vas-szög volt, sommi gondot sem fordítottak, míg a dinamitot a legnagyobb vigyázattal szállították.

A Magyar Keleti Tengerhajózási Részvénytársasághoz végre megérkezett az első hivatalos jelentés. E jelentés szerint a robbanásnál összesen kilenc haláleset történt. A jelentés így szól:

Meghaltak: **Letitia** A. W. hajóparancsnok, **Deskovics** Kázmér első hajótiszt, **Persich** Ferenc második hajótiszt, továbbá a következő marózok: **Zuppar** testvérek: **Antal** és **Miklós**, **Velsics** Matteo, **Jurissics** Giovanni, **Lazovic** Pietro és **Vasilián** Etien. Ezenkívül a

hajó személyzete közül többen súlyos és könnyű sérüléseket szenvedtek. Akiknek nevét eddig megállapítani nem lehetett. Bár a **Vaskapu** teherszállító hajó volt, első és harmadik osztályú utasok fölvelére is több utas szállott a hajóra. Mindaddig azt, hogy a szerencsétlenséget mi okozta, és hogy a robbanás miként és mi által történt, megállapítani nem lehetett és erre nézve semmiféle adat beszerezhető nem volt. Annyi bizonyos, hogy a szerencsétlenség sokkal kisebb, mint ahogy eredetileg hitték. A hajó kádjája és gépe teljesen sértetlen maradt, de sértetlen a **Vaskapu** ama része is, mely a vízben állott, valamint a hajó hátulsó részének fölépítménye is. Megállapított az is, hogy az utasok közül, kik a hajó hátulsó részén tartózkodtak, senki sem sérült meg. Tegnap a **Vaskapu** Burgaszban kötött ki. Itt azt hiszik, hogy a hajó a maga erejéből teite meg Burgaszig az utat, mert csak a hajó előrésének fölépítménye szenvedett kárt a robbanás következtében. A hajó teljes értékben biztosítva van és a vizsgálat tovább folyik a keleti hajós-részvénytársaság és a biztosító-társaság részéről.

E jelentésben foglalt névsorban nem fordul elő **Lendvai** Károlynak, a budapesti igazgatóság alkalmazottjának a neve, aki tanulmányutat tett a **Vaskapu** hajón. Valószínű mégis, hogy **Lendvai** is az áldozatok között van, mert különben már régóta életjelt adott volna magáról.

A hajó személyzete a fölsorolt halottakon kívül életben van. Kezdetben azt hitték, hogy **Vécséi** Miklós dunavecsei magyar fiu, a hajó második gépésze szintén az áldozatok között van, mert nem tartották lehetségesnek, hogy **Vécséi**, akit igen intelligens embernek ismertek, ne küldött volna táviratot az igazgatóságának, vagy **Dunavecsein** élő atyjának arról, hogy életben van. Tegnap azonban egy rokona táviratban tudakozódott a burgaszi magyar-osztrák konzuli ügyvivőnél, ahonnan az a válasz érkezett, hogy **Vécséi** csak tegnap, a hajóval együtt, érkezett Burgaszba s azért nem küldött még táviratot.

Cukros versek.

I.

Édes lánykám, bizonyára
Olvasta már az ujságba,
Hogy leszálit a cukor ára.

S ha olvasta az ujságba,
Hogy leszálit a cukor ára,
Ugy meghallgat bizonyára.

S megengedni bizonyára
Cokkot lopni ajakára . . .
. . . Hisz leszálit a cukor ára.

II.

Egy cukorgyáros jár az utcán,
Az arcán gyász, ború . . .
Sóhajt: — Leszálit a cukor ára,
Ez aztán szomorú!

Egy kávéházas jár az utcán,
Az arcán kedv, derű.
Sóhajt: — Leszálit a cukor ára,
Ez aztán nagyszerű!

III.

Harpagon sétára indul
És így szól: — Oh egek!
Mért is vagyok én mostanában
Éppen cukorbeteg.

Nem szabad édességet ennem,
De cukrot legkívált
S most olvasom a hírlapokban,
Hogy a cukor leszálit.

IV.

Nagysád, én cukros! szól az ifjú,
Cukros az ajaka,
Foga fehér, mint a cukor
S cukorfehér nyaka.

A hölgy reá néz megvetőn
S ajkán pár szó fakad:
— De, uram, ne mondjon nekem
Ily ócsó bókokat.

FŐVÁROS

(*) A régi országház fölhasználása. A fővárosi építési bizottság mai ülésén a Sándor-utcai régi országház-épület dólágban azt a véieményt nyilvánította, hogy az épület elég jó állapotban van arra

néve, hogy valamely közölcse felhasználják. A közlelbi ól meghatározása nem a középítési bizottság feladata, így e tekintetben eldöntetlen még, mi lesz a régi parlamentből.

(*) **A főváros fűrdői.** A középítési bizottság ma délután ülést tartott, *Rózsavölgyi* Gyula alpolgármester elnöklése mellett; előadó *Harzer* Ferenc és *Berczel* Jenő fogalmazó volt. Az ügyosztály javaslata alapján, hozzájárult a bizottság ahhoz, hogy egy új dísz-kutat állítsanak föl és erre alkalomadtán, nyilvános pályázatot hirdessenek.

Bemutatásra került a mérnöki hivatal előterjesztése a Sáros- és Rudas-fürdők építésének a tervpályázata tárgyában. *Quittner* Zsigmond azt a javaslatot tette, hogy a tervpályázati vázlatot adják vissza a magánépítési ügyosztálynak, hogy ennek a javaslatát a mérnöki hivatalával kombinálva, tegyen újabb előterjesztést a pályázati feltételekre nézve. Helyesli, hogy ezután ne legyen végleges, hanem csak ígéretnes pályázat s kívánja, hogy a bíráló-bizottságban minél kevesebb s főleg csak szakértő tag legyen, vagyis ne foglaljanak benne helyet sem a pénzügyi, sem a középítési ügyosztályok vezetősége, sem pedig a mostani fűrdők igazgatósága. *Hauszmann* Alajos kívánja, hogy a pályázati feltételek közé, ahelyett, hogy csak magyar honpolgár pályázhat azt kell bevenni, hogy csakis *szakértő ember vehet benne részt*. A tárgyhöz szól meg: *Kun* Gyula tanácsos, aki azt hangsúlyozta, hogy ezidőszent a a fűrdők, hogy a fűrdők elhelyezésének és stílusának a kérdését oldják meg. A fűrdők jövőjének érdekében különben szükségesnek tartja, hogy a Gellértnegyhez vezető átjárót elkészítsék, mert a közönség csakis akkor fogja tömegesen látogatni a fűrdőket, ha egyszermind olyan szép terület fog a rendelkezésére állni, mint amilyen a Gellértnegy északi feléi lejtője. *Szabó* M. Ferenc azt az aggodalmát hangoztatja, hogy a Sáros- és Rudasfűrdőknél nem lesz annyi víz, amennyire szükség lesz a nagyszabású berendezések arányára. *Zsigmond* Géza etől nem tart, mert a próbafurások épp az ellenkezőt bizonyították: azt, hogy víz ott bőségesen van. *Devecsi* Ferenc műszaki tanácsos kéri, hogy a fűrdők mellett szerpentin-tel készítésére gondot fordítsanak. *Erős* Sándor hozzászólása után, a bizottság többsége elfogadja *Quittner* javaslatát, hogy a pályázati feltételek újabb kidolgozására hívják föl a mérnöki hivatalt.

Egy magánfél az iránt folyamodott, hogy az I. ker. Sasod-földön levő telkét, családi háztétel céljaira fősztalassa. *Hauszmann* Alajos úgy látja, hogy ez a telek-fősztalás nem illik bele a főváros általános szabályozó-tervébe. A bizottság kimondotta, hogy egyelőre, amíg a telek-fősztalás terve összhangba nem lesz hozzá a közmunkák tanácsának a szabályozó-tervével addig nem kíván az ügygel foglalkozni. Elfogadták a mérnöki hivatal előterjesztését, a Lágymányoson tervezett téli kikötő környékének a szabályozása tárgyában. A IV. ker. Bastva-utca szabályozása kérdésével kapcsolatosan a bizottság azt javasolja, kérdezzék meg az érdekeltektől a tulajdonosokat, vajon a szükséges terjedelmeket hajlandók-e díjtalanul átengedni. Kisebbltelni segíti: szabályozó- és kisajátító-ügyek elintézését, az iles véget ért.

(*) **A nyilvános árlejtés.** A közbiztonság érdekében jeg szállítást a főváros eddig nyilvános árlejtés útján biztosította s az utolsó hét évben évenként 15–20.000 koronát fizetett. Most egy vállalat ajánlatot tett a fővárosnak, hogy tizenháromezer koronáért szállítja a szükséges jeget. A pénzügyi bizottság *Vassilents* János tanácsos elnöklésével ma tartott ülésén heves vita volt, hogy elfogadják-e az ajánlatot vagy ragszokdjanak a nyilvános árlejtéshez. *Feleki* Béla, *Herzog* Péter, *Preyer* Hugó és *Ehrlich* G. Gusztáv föltétlenül a nyilvános árlejtést követelték. *Kurfürst* Miksa az ajánlat elfogadását proponálta, *Eulenber* Salamon annak a kikötését kérte, hogy ha a város a hűtőket berendezni s jégre nem lesz szüksége, a vállalkozó a szerződésről minden kártérítés nélkül lemond. *Kurfürst* Miksa és *Fenyessy* Adol. az ajánlatot hajlandók elfogadni, a pénzügyi bizottság azonban a nyilvános árlejtés hirdetését határozta el.

(*) **Uj honpolgárok.** Ma délelőtt *Matuska* Alajos alpolgármester előtt *Máder* Károly cukrász és *Paulitich* András műve. elő tette le a magyar honpolgári esküt.

(*) **Munkásházak.** A pénzügyi és gazdasági bizottság ma délelőtt ülést tartott *Vassilents* János tanácsos elnöklése mellett; előadó *Agotha* László tanácsos volt. A Hungária-műtrágya és vegyi-ipargyár azt kéri, mentse tel a főváros attól a kötelezettségtől, hogy három munkásbázat építtessen. vagy esetleg adjon az építésre újabb ötévi határidőt. A pénzügyi és gazdasági ügyosztály azt a javaslatot teszi, hogy a kötelezettség aó való végleges fölmentést utasítsak el, azonban — méltányosságból — adjanak a részvénytársaságnak három évi határidőt az építésre. *Herzog* Péter azt a véleményét nyilvánította, hogy a munkásházak építését nem szükséges követni, annál kevésbé, mert a munkások, amint számos más példa mutatja, egyáltalában nem szeretnek ilyen kaszárnyaszerű épületekben lakni. *Preyer* Hugó javasolja, utasítsák el a kérelmet. A bizottság elfogadta *Preyer* javaslatát.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Budai Nyári Színház.** A budai színpadon ma *Verdi* operája, a *Troubadour* került színe kétfős vendég szerepléssel: *Oltén* Klótild énekelte *Leonórát* és *Szekely* Anna *Azurénát*. *Oltén* Klótildnak iskolázott és meleg hangja van, szép énekéért sok tapsot

kapott. Nagy sikere volt *Szekely* Amának, aki tisztá szövegkijeltesével és szép énekudatással adta a cigány-nót, énekszámai nagy taps követte, belépője után virágot is nyujtottak föl neki. *Luna* gróf szerepében *Környei* és *Manrico* szerepében *Mihályi* érdemelték ki a nagyszámú közönség tetszését.

** **Nemzeti Színház.** *Jókai* Mór regényes színműve, *Az aranyember*, a *Nemzeti Színház* legnagyobb sikereinek egyike holnap, szombaton kerül újra színe a *Nemzeti Színházban* *Jászai* Mari asszony a nyári szünet után ez alkalommal lép fel először egyik legfényesebb szerepében, *Teréziában*. A címszerepet *Pálfi*, *Noemti* — *Liget* Joliska, *Athalát* — *Fáy* Sz., *Krisztyánt* — *Náday* Ferenc, *Timeát* — *Török* I., *Brazovicot* — *Gabányi*, *Brazovicost* — *Vizváriné* fogja játszani. Az előadás kivételosen 7 órakor kezdődik.

** **A Vígyszínház bemutatója.** A *Vígyszínházban* ma tartották meg a főpróbáját az évad első ujdonságának, a holnap, szombaton bemutatásra kerül *Korbácsnak*. A *Hennequin-Bilhaud*-bohózat főpróbája igazi bohózat tempóban, gyors egymásutánban ment végbe. Az ujdonság hatása felvonásról-felvonásra fokozódik. *Góth*, *Hegedűs*, *Vendrey*, *Szerény*, *Nikó* *Lina*, *Kertész* *Élla*, *Harmat* *Hedvig* hálás szerepekhez jutottak. Kiváltakpen mozgalmas a második felvonás, amely egy spanyol bikaviador lakásán játszik.

** **Budai Nyári Színház.** A *Budai Nyári Színházban* holnap szombaton kerül színe harmadikedszer *Gorkij* *Maxim* *Ejjeli menedékhely* című szentációs drámája. — Vasárnap délután a *Fokról fokra* című énekes élettépet adják, este pedig *Pintér* *Imre* *A fahu rózsája* című eredeti népszínművének lesz a bemutató előadása *Sugár* *Aranka* és *Pintér* *Imre* vendégfellépésével.

** **Bemutakozás.** *Komlóssy* *Emma*, a kassai színház volt primadonnája, akit a vidékről jó hír előz meg, vasárnap mutatkozik be mint a Népszínház szerződtött tagja *Huszka*, *Martos* és *Bakonpi* operetjében, a *Bob hercegnőben*. *Annie* szerepét ez estén *Ledovszky* *Gizella* fogja énekelni, *Pomponius* szerepét pedig *Kovács* *Mihály*. A darab ez előadása vendégzerepléssel lesz egybekötve, amennyiben a borbély szerepét *Izso* *Kálmán*, a budai színtör tehetős színésze fogja játszani.

** **Városligeti Színház.** A *Városligeti Színházban* szombaton lép föl *Szojzer* *Ilona*, az Operaház művésznője a *Nebánisvirág* címszerepében. Az előadás iránt, amelyet a *Párisi Aruház* károsultjai javára rendeznek, nagy az érdeklődés. Az előadást vasárnap este megismétlik.

** **Országos cigányverseny a Népszínházban.** A jövő hét szerdáján, szeptember 9-én kezdődik az országos cigányverseny. Ekkor kerül először színe *Dankó* *Pista* hátrahagyott népszínműve, a *Cigányélet*. A zeneverseny a darabot elkülönítve az első felvonás előtt s az első és második felvonás között fog megtartatni. Naponta két-három cigányzenekar egy-egy negyedórás játsza *Dankó* *Pista* legszebb dalait, s a rendezőség felszólította a fővárosi színházak legkiválóbb ének művészeit és művésznőit, hogy egy *Dankó*-népdal éneklésével járuljanak hozzá az ünnepség fényéhez és a magyar népdal népszerűsítéséhez. A bizottság közreműködésre elkérte *Blaha* *Lujzát*, *Kéry* *Klárát*, *Fedák* *Sárit*, *Szojzer* *Ilonkát* és *Takács* *Mihályt*. A nagyközönség és a zsűri, amelyben a magyar népdal népszerűsítése érdekében a fővárosi sajtó összes előkelőségeivel, a legkiválóbb zeneeszkörtök és előkelő főuraink egyesülnek, hétfőn déli 12 órakor ülést tart a Népszínházban. Az ünnepség céljaira *Schunda* *Vencel* díszes cimbalmot engedte át. A darabot prólógus előzi meg, melyet *Pósa* *Lajos* irt; a kiváló költő versét felesége zenésítette meg s *Raskó* *Géza* fogja énekelni.

** **A takácsok és a bécsi cenzura.** Több ízben volt már szó róla, hogy a bécsi cenzura, amely sok ideig makacsul ragaszkodott ahhoz a határozatához, mely *Hauptmann* *Gerhard* szocialista darabját, *A takácsok*at a színpadról leültette, megmásta ezt a határozatot és színpadra engedi a darabot. Egyik bécsi újság értesít és szerint a cenzura már meghozta ezt a határozatot s a *Hauptmann*-darab a jövő tavasz színe fog kerülni a bécsi *Carl-Theater*ben még pedig a *berlini Deutsches Theater* vendégjátékában: *A takácsok* nem kerültek ki ép bírel a bécsi cenzura kezéből mely a darab harmadik felvonását erősen megkürítette.

** **A német császár ajándéka.** *Vilmos* német császár báró *Hülsen* intendáns útján értékes brillant-mellével ajándékozta meg *Nval* *Ferencet*, a *berlini* udvari Opera tenoristáját. A művész közreműködött a legutóbbi wiesbadeni előadásokon és a berlini Operában rendezett díszelőadás s a császár ezzel az ajándékkal kárpótolta a művészt.

** **Coquelin busukörntje.** Az idősök *Coquelin* az idei őszön nagy busukörntre indul a külföldi színpadokon egy a *Theatre Français* tagjaiból szervezett társulattal. A nagy irancia színművészek ez lesz az utolsó körútja a külföldön.

** **Uj színház Varsóban.** *Varsóban* új lenygel színházat építenek, mely a város legnagyobb színháza lesz. A színház négyszáznegyven ezer rubel költséggel épül.

** **Rostand új darabja.** *A Cyrano de Bergerac* hírneves szerzőjének az új évadban nem kevesebb, mint három új darabja fog színekerülni a párisi színházban. A *Theatre Français* *A szerelmes házát*, *Sarah Bernhardt* színháza a *Jean d'Arc* című verses darabját, a *Gaieté* pedig egy újszíművet fogja bemutatni, melynek címét még nem tudják. Az előbbi két darabról *Rostand* teljesen elkészült, az utóbbin pedig most dolgozik.

** **A berlini operaház ujjaépítése.** Megemlékeztünk róla, hogy egy új operaház építését tervezik *Berlin*-ben. Az új opera tervei a nyáron el is készülték s építési költsége nem kevesebb lesz, mint husz millió márká. Az új operaházat a *bairreuth* színház mintájára fogják építeni.

MŰVÉSZET

□ **Az Országos Képtár költözése.** Az új Szépművészeti Múzeum palotája a Városligetben annyira elkészült, hogy e héten már megkezdhetik az Országos Képtár átköltöztetését. A Magyar Tudományos Akadémia palotájából, ahol az Országos Képtárnak oly sok ideig volt otthona, rövid egymásután szállítják el az egyes gyűjteményeket. Első sorban a történelmi képcsarnokot, majd a *Pulszky*-féle gyűjteményt és végül a modern képeket viszik át a Szépművészeti Múzeumba, ahol a képek egy részét mindjárt ielfüggesztik. Az átköltöztetés melyet dr. *Téry* *Gábor* igazgató ellenőrzi a legzsigorubb felügyelet alatt történik. Az elszállításnál úgy, mint az átvételnél az Országos Képtár tisztviselői örököndek s a Városligetben az új múzeum állandóan rendőri felügyelet alatt áll. Körülbelül harmadfelezer képet szállítanak át az Országos Képtárról és a Nemzeti Múzeumból a Szépművészeti Múzeumba, melynek ünnepies megnyitása a jövő évben lesz. Az Országos Képtár *Esternázy*-gyűjteménye egyelőre az Akadémia palotájában marad. A többi gyűjtemény átszállítását még e hó első felében befejezik.

□ **Két festőiskola.** *Ferenecz* *Károly* kitűnő festőművésznink jövő október hóban nők számára Budapestest festőiskolát nyit. Hogy hol és mily programmal, azt legközelebb részletesebben is közöljük. *Ferenecz* *anyai* kitűnő mű szerzőjét, főleg az ajánlanuk, s csak azt jegyezzük meg, hogy a *nagybányai* szabadiskolában az idei nyáron is sok festőnő dolgozott az ő végtelenül lelkiismeretes, kitűnő vezetése mellett — *Vajda* *Zsigmond* iskolája (*Munkácsy*-utca 14.) immár ötödik éve tényleg az a fővárosi művészi életének. E hó elsején a jeles iskola (lérfiak és nők számára) ismét megnyit s naponta beiratkozhatni.

□ **A rajztanárképző igazgatója.** A hivatalos lap má számja jelenti hogy a király *Szekely* *Bertalan* festőművésztanárt az országos mintarajziskola és rajztanárképző igazgatójává nevezte ki.

□ **A lakberendezési kiállítás** október 15-ig marad nyitva. Akkor lebontják a kiállítást s nyomban hozzáfognak a karácsonyi kiállítás rendezéséhez, mely ez idén a szokott időnél korábban, november hó elején nyitlik meg. A lakberendezési kiállítás megtekintése és tanulmányozása végett számos külföldi szakember *Berlinből*, *Münchenből*, *Darmstadtól* külön e célra Budapestre utazott. A kereskedelmi miniszter is külön utazási serélyt engedélyezett a főhatósága alatt álló ipari szakiskolák egyes tanárai részére, hogy a maga nemében páratlan kiállítást aaposan tanulmányozhassák.

□ **A pápa meilhezóra.** X. *Pius* pápa meghívta *Antonio Dal Zotto* velencei szobrászt, régi, meghitt barátját, hogy látogassa meg Rómában és készítse el mellszobrát. *Dal Zotto* azonnal elfogadta a meghívást és szeptember közepén Rómába érkezik, hogy hozzáfogjon a munkához. A művész természetes nagyságban fogja a pápa mellszobrát mintázni. A szobor anyaga fehérmárvány lesz. *Dal Zotto* római tartózkodásának idejére a Vatikánban fog lakni és munkájával egy hét alatt készül el.

TUDOMÁNY, IRODALOM

□ **Az Akadémiából.** A Magyar Tudományos Akadémia palotájában a nyár folyamán nagyszabású takarítási munkálatokat végeztek, úgy az üléstermekben mint a könyvtárban. Az Akadémiában különben az élet csak a jövő hónap elején kezdődik, amikor is az osztályok a rendszeres ülésekre gyülekeznek. Az első ülés a nyári szünet után október 8-án délután 5 órakor lesz, amikor is az első osztály ülése után összehúlést is tartanak az akadémikusok.

□ **Budapest írásban és képeben.** *Oscar* *von Krückén* *ily* című német munkájának megjelent az utolsó füzet. A *Berlinben* kiadott műnek ez a füzet is sok képet és közhasznú és tartalmas cikket tartalmaz. A munka már csak azért is üdvös, mert a külföldön érdeklődést kelt fővárosunk iránt s az ország határain túl is egygyel több munkából tájékozódhatnak Budapest és viszonyai felől.

Nyiltér.

Óvja az egészségét!

Ezerrel több kiváló orvos ajánlja!

20 éves kiváratra mindenható díjmentesen küldetik. Vidékre 25 vagy 50 éves lédák; a fuvardíjat oda és az üres üvegekért vissza fizeti a

SZT. LUKÁCSFÜRDŐ KUTVÁLLALAT BUDÁN.

Az a rovat alatt közöltelnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

*. Nemzetközi viadal. A Magyar Athletikai Klub 631 nemzetközi viadala október 4-én lesz a margitszigeti sporttelepen. A viadalon a következő versenyszámok szerepelnek:

100 yardos siktutás. *Király-díj*, védi az O. T. E. Helmich Miksa tavalyi győzelmével, sulydobás, *Al-landi*, védi a B. E. A. K. Kozla András tavalyi győzelmével, $\frac{1}{4}$ angol mérföld, siktutás, Andrassy vándordíj, védi a B. E. A. C. és a M. U. E. két-két, a M. A. C. egy győzelmével. $\frac{1}{2}$ angol mérföld siktutás 3 angol mérföldes siktutás, *József Agost jóherceg* díja védi a W. A. C., a M. A. C. és a M. U. E. egy-egy győzelmével, 220 yardos siktutási handicap, *József jóherceg* díja. végi a M. A. E. Veres Sándor tavalyi győzelmével. $\frac{1}{4}$ angol mérföldes staféta siktutás *Károly Ferándud jóherceg* díja, védi a B. E. A. K. tavalyi győze-mével, diszkoszvetés, *Jenő jóherceg* díja, védi az A. C. Sparta és a N. T. E. egy győze-mével, magas ugrás, *Frigyes jóherceg* díja. védi az O. T. E. és a B. E. A. C. két győzelmével. Nevezési zárlat szeptember 28. Versenyfeltevésekkel, utbaigazítással szolgál a M. A. C. titkára Budapest, III. Margitszigeti Sporttelep.

*. A Ramblerek. A budapesti Ramblerek mérkőzése, mely 6-án, 7-én és 8-án lesz, délután $\frac{1}{2}$ 4 órakor veszi kezdetét, tekintettel a ketős mérkőzésekre. Az a hirdadás, hogy kedden Bécs és Prága kombinált csapata fog a budapesti Ramblerek válogatott csapatával játszani, tévedés, program szerint ugyanis Bécs csapata fog Prága ellen szerepelni. Mielőzölőg a budapesti Ramblerek A) csapata B) csapata ellen fog küzdeni.

*. Sulyemelő-bajnokság. A Magyar Testgyakorlók Köre által szeptember 13-án atletikai és kerékpár-versenyek keretében rendezendő sulyemelő-bajnokság iránt általános érdeklődés mutatkozik. A versenyen előreláthatólag résztvesznek a tóváros és a vidék legerősebb atléái és a várható érdekes küzdelem bizonyára hozzá fog járulni ahhoz, hogy az eddig elhanyagolt nehéz atléтика nagyobb figyelemben és pártolásban részesüljön, amit ez a szép és erősítő sport igazán megérdemel. A Magyar Testgyakorlók Köre szeptember első napjaiban kezdi meg a rendszeres tornaszást Wesselényi-utca 28. szám alatt lévő tornahelyiségében, *Bokelberg* Edó művezetésével. Új tagok a tornaórák alatt kedden, csütörtökön és szombaton este jelenkezhetnek 7-9 óráig.

*. Mérékzés. A postakaróképzéstári tisztviselőik sportegyesülete vasnap dé után felülkör mérkőzik a margitszigeti pályán a *Kistibényi Sportegyesület*tel. A mérkőzés negyven és huszfilleres tréning-jegygyel tekinthető meg.

*. Alagi lövészenyek. A második alagi versenyprogramja éppen olyan szürke és jelentéktelen, mint az első s éppen ezért csak tippjeinkre utalunk:

- I. Szemes—Mravik ist.
- II. Ratking.
- III. Prima II.—Jour Fiz.
- IV. Fogány—Unberufen.
- V. Musica—Mr. Jersey.
- VI. Hamar—Mechante.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Elmarasztalt rendőrkapitányság. *Steinfeld* Mór kereskedő a tavasszal följelentést tett a rendőrkapitányságnál, hogy cselédjé *Pidof* Jozefin a ennek barátjáné *Heidl* Anna meglopott őt. Mintegy 5 korona értékű ruhát loptak el. Ez délelőtt történt. A panaszos azonban még aznap délután, amikor a kapitányság a két leányt előállította, megmondta magát s kijelentette az eljáró rendőrtisztviselőnek, hogy a panaszt visszavonja.

— Sajnálom, most már nem lehet! — felelt minden törvény és szabályzat ellenére a rendőrtisztviselő és a leányokat nyomban letartóztatta. Két hónapi fogság elszervezése után ma végre tárgyalásra került a dolog a budapesti büntetőtörvényszéken, *Puscariu* Gyula elnökele alatt. *Steinfeld* mindjárt a tárgyalás elején kijelentette, hogy a panaszt visszavonja.

Elnök: Tudomásul vesszük, de akkor önt el kell marasztalnunk a rabláriási költségekben amelyek 50 koránára rughak.

Panaszos: Ezeket a költségeket én nem viselhetem, mert én már a rendőrségnél megmondtam, hogy a panaszt visszavonom s ennek dacára, a két leányt mégis letartóztatták.

— Valakinek pedig meg kell fizetnie a rabláriási költségeket!

Dr. Varga Lajos kir. alügyész: Tisztelettel indítványozom tekintetes törvényszék, méltóztatásuk a rabláriási költségek megfizetésére a kapitányságot kötelezni. Egyszersmind méltóztatásuk felhívni a főkapitányt, hogy fegyelmi vizsgálatot indítson ama rendőrközeg ellen, aki oly könnyedén bánik az emberek szabadságával. A törvényszék kimondta, hogy az ügyben a további büntető eljárást a vádlottakkal szemben megszünteti, egyuttal egész terjedelmében magáévá tette az ügyésnek a megtorlásra vonatkozó indítványát.

§§ *Terényi Irma* szabadlában. A budapesti büntetőtörvényszék *Terényi* Irmat, az ismert kalandornót, tudvalevőleg a báró *Gyurky* István sérelmére elkövetett okirathamisításért vád alá helyezte s egyidejűleg kimondta hogy *Terényit* 1000 korona kaució lefizetése mellett ideiglenesen szabadlára helyezi. E határozat után *Terényi* Irma újabb kérvényt adott be a törvényszékhez s szenvedő állapotára való hivatkozással az óvadékoszagnak 600 koronára való leszállítását kérelmezte, mert többet nem bírt összehozni, a jogháziérog pedig végzetes lehet reá nézve. A törvényszék a felhozott indokokat méltányosaknak tartván, *Terényinek* 600 korona kaució lefizetése mellett szabadlára helyezését rendelte el. *Terényi* e fölfelelnak megfellelvén, tegnap este elhagyta a törvényszék jogházát.

§§ *Háboruskodó szocialisták*. Két éve, hogy a nemzetközi szocialdemokrata párt és az abból kivált ugynevezett újjászervezett szoc alista párt között erős küzdelem folyik. A küzdelemben *Boros* (Brindus) Mihály ablaktisztító, az újjászerveztettek egyik tagja folyton beleszólt akként, hogy szóval és írásban piszkolta a nemzetköziet vezetőségét. Vidéki gyűléseken erősen megtámadta a pártvezetőséget, azt állítván róink, hogy a munkások pénzén élőkösdnek. Brosurákat és hírlapi cikkeket írt, amelyben a munkásvezéreket alaposan leszóltta. Ezért többször állították már a törvény elé: *Boros* mindig megkísérelte a valódiság bizonyítását, ami azonban sehogysom sikerült. Tavaly két nyomtatvány útján elkövetett rágalmozás és becsületsértés miatt panaszolták őt be azok a munkásvezérek, kiket e füzetekben névleg is felsorolt s kiket leköpní való érdekesopornak mondott, kijelentvén, hogy a pártvezetőség a munkásnépet megveti, míg ők egész nap a kávéházban lebeszélnek. A törvényszék *Boros* (Brindus) Mihályt többrendbeli, két alkalommal elkövetett sájtóvességért büntőnséket mondta s ezért összesen 8 hónapi fogsárra ítélte. A királvi tábla *Valkó* Pál bíró előadásában s *Baloghy* György főügyész-helyettes hozzászólása után lényegesen leszállította *Boros* büntetését, amennyiben összesen 22 napi fogsárra ítélte a személyesen védekező vádlottat, mely ítéletben *Boros* is megnyugodott. Kötelezte továbbá a vádlottat, hogy ez ítéletet az újjászerveztettek pártjában közzétegye.

TÁVIRATOK

Gmunden, szeptember 4. *Mária Krisztina* spanyol anyakirályné *Mária Terézia* infansnővel és *Károly* István jóherceggel délután 1 óra 52 perckor innét elutazott. A pályaudvaron búcsuzásra megjelent a cumberlandi herceg és neje, *Miksa* badeni herceg, *Fülöp* württembergi herceg, *Friedrika* és *Mary* hannoverai hercegnők, az egész udvari kíséret és az arisztokrácia számos hölgye. A királyné kíséretében volt a szerencsésülül járt *Marino* márkí is.

New York, szeptember 4. A *New-York Herald* jelenti: *Roosevelt* elnök *Shaw* a kincstári hivatal titkárának csikágói beszédét még mielött elmondott, helyeselte. *Cannon* kongresszusi tag, akiről azt hitték, hogy ellenfele az ugynevezett rugalmas pénzforgalomnak, nem tesz kifogást *Shaw* fejtegetései ellen. A bankok általban egyetértettek vele. A lap megjegyzi, hogy ezek szerint valószínű, hogy a legközelebbi kongresszus elé ily értelmű pénzügyi tjavaslatot terjesztenek.

Konstantinápoly, szeptember 4. Az Orient-express forgalmat innét héttől, e hó 7-től kezdve ismét megindítják.

Konstantinápoly, szeptember 3. A török kormány és a *Quai-társaság* között a legutóbbi török-orosz konfliktus elintézése alkalmával létrejött megállapodás értelmében a török kormánynak egy éven belül vissza kellett volna vásárolnia a rakodóhelyeket, vagy pedig kártérítést kellett volna fizetnie. Minthogy a kormány a társaság által adott haszaltás dacára egy év óta nem teljesítette kötelezettségeit, a francia nagykövét a társaság kérelmére néhány nap óta erőly lépéseket tesz a portánál és kétévi kárpótlás tében 50.000 török fontot követel, továbbá azt követeli, hogy a társaságot helyezték jogainak teljes birtokába.

Az angol király otthon.

London szeptember 4. *Edvárd* király ma este $\frac{1}{8}$ órakor érkezett a Charingcross-állomásra és ismét a palotába hajlott.

A belga király Párisban.

Páris, szeptember 4. *Lipót* belga király ma délen látogatást tett *Loubet* elnöknel. Az Elysee-palotában katonai díszlet fogadták. A király és az elnök beszélgetése igen szives volt. *Loubet* elnök később visszaadta a látogatást. A *Temps* szerint a király párisi utazására egy diplomáciai jegyzék adott okot, melyet a londoni kabinet intézett nemrégiben a berlini kongresszus aláíró hatalmaiboz és mely a független Kongó állam helyzetének szabályozására és a kongresszus határozatainak reviziójára vonatkozik.

Az angol király levele.

Bécs szeptember 4. A polgármester a község-tanács mai ülésén felolvasta az angol nagykövét levélét, melyben ez közi, hogy *Edvárd* király maga meghagyta neki, hogy fejezze ki Bécs városának legmelegböz köszönetét a íényes és szives fogadásért, mely őszinte örömeire szolgált. A király meg volt lepve az utcák izléses díszítése és az összes intézkedések tökéletessége által. A király Bécs szegényeinek 2500 koronát adományozott.

Szahara oszárjárja.

Páris szeptember 4. *Lebawy*, aki holnap a Montreux melletti *Glyonba* érkezik, 400 katonát toboroztat a szaharai oszárjárás számára. Azt hiszi, hogy nagy fizetések és jelentékeny életbiztosítások által rövid idő alatt elérheti oíját.

Francia és amerikai katonák haros.

London, szeptember 4. A Reuter-ügynökségnek jelentik Pekingből: 15 francia ka'ona négy amerikai katonával viszályba keveredett, miközben a franciák legyverüket használták és két amerikaiat súlyosan megsebesítettek.

Aziz Hasszán herceg yahtja.

Athén szeptember 4. Az egyiptomi hajó, mely *Santorini* szigete mellett hajótörést szenvedett, *Aziz Hasszán egyiptomi herceg yahtja*. A 8 emberből álló egész legénységet megmentették.

A pestis.

Berbera, szeptember 4. Egy ideérkezett szállítóhajó egy pestis beteget szállított partra.

A belgák Khinában.

Brüsszel szeptember 4. A *Vingtième Siècle* saughaj tudósítója jelenti, hogy a belgák hosszadalmas és fáradságos tárgyalások után, melyek már 1896-ban kezdődtek, újabb sikert értek el, amennyiben *Kaitungjuból* *Honanfub* vezető vasutakra nyertek koncessziót. Ez a vasut keresztezi a Lunau vasutat és 200 kilométer hosszúságú lesz s a Sárga folyó völgyében fog épülni.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, szeptember 4. (A *Budapesti Napló* telefon-jelentése.) Eladatott busa: tiszavidéki régi 8.80—8.70, új 8.20—8.55, marosi 8.10—8.30, marcheldi 7.55—8.—. *Rozs*: tót felvidéki 6.55—6.70, pestmegyei 6.55—6.75, magyar 6.40—6.65, osztrák 6.50—6.70 korona. *Arpa*: morvaországi 7.10—8.75, közép-dunai 6.40—7.25 korona. *Tengeri* 6.50—6.70 korona. *Cinquantin* 7.50—7.80 korona. *Zab*: magyar új 5.80—6.25 korona, válogatott 6.80, régi 5.95—6.50 korona.

New-York, szeptember 4. (A *Terménytelenek*.) *Zárlat*. *Gyapot*: New-Yorkban helyben 12.50 (12.50). *Szept-re* — (11 12), *Decemberre* 9.70 (9.84). *New-Orleansban* helyben 11.90 (12.—). — *Petroleum*: *Stand white* New-Yorkban 8.50 (8.50). *Stand white Philadelphia*ban 8.50 (8.50). *Raffined in Cases* 10.50 (10.50). *Credit Balances at Oil City* 1.56 (1.56). — *Zwir*: *Western steam* 8.75 (8.75). *Rone* és *Brothers* 9.— (8.75). — *Tengeri irányzata* állandó. — *Szept-re* 58.9/4 (58.9/4) — *Okt-re* — (—). — *Dec-re* 58.9/4 (58.9/4). — *Busa irányzata* állandó. *Piros ószi helyben* 88.9/4 (88.9/4). — *Szept-re* 87.9/4 (88.9/4). — *Okt-re* — (—). — *Dec-re* 88.— (88.9/4). — *Máj-ra* — (—). — *Gabona szállítási díja Liverpoolba* 1.9/2 (1.9/2). — *Kávó*: *Isár Río* 7. sz. 5.9/2 (6.9/2). — *Szept-re* 8.85 (8.80). *Dec-re* 4.85 (4.25). — *Liast*: *Spring Wheat* cears 8.80 (8.80). *Cukor*: 8.9/2 (—). — 8.9/2. *Om*: 27.15—27.35 (27.35—27.70). *Béz*: 18.75—13.85 (13.75—13.85). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, szeptember 4. (A *Terménytelenek*.) *Zárlat*. *Busa irányzata* állandó. *Augusztus* — (—). — *Szept-re* 80.9/4 (80.9/4). — *Tengeri irányzata* állandó. — *Szept-re* 52.9/4 (52.9/4). — *Zwir*: *Szept-re* 8.77 (8.62). *Dec-re* 7.25 (7.25). — *Szalonna* short clear 8.81 (8.81). — *Sertesus*: *Szept-re* 12.70 (12.45). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Akkord.

És vajjon hitted-e volna
Még nem is olyan régen,
Hogy szép szerelmünk szép dalának
Oly bús akkordja lézen? . . .

. . . Jött egy borongó esti óra,
Bús felhő szállt az égen:
Akkor váltunk mi el zokogva,
Még nem is olyan régen.

Most elvihartok már a nóta,
Csak bús akkordja épen,
Mi halkán sírva visszazesket
Még midkettőnk szívében. . .

Magyarai Gyula.

† **Örökség százötven év múlva.** Orosz újságok egy örökség történetét mondják el, amely történet az utóbbi százötven év történetét is tükrözi. A történet az, hogy egy fiatal géplakatos, ott is született és hogy munkás, derék legény lehet, az bizonyítja, hogy mindmest az abban a gyárban dolgozott, amelyben inaszkodott is. Legutóbb negyven rubel volt a havi fizetése. A lakatoslegényt Doroszenkónak hívják. A fiatal ember a múlt héten levelet kapott egy karkovi ügyvédől, aki igen udvarias hangon kérte, hogy szerencsésül látogatásával az irodájában. A legény aggódó lélekkel ment a fiskálishoz, — annál vidámabban tért azután vissza. A szegény lakatoslegény egy rövid beszélgetés alatt tíz millió rubel ura lett. A fiatal ember az ügyvédől tudta meg, hogy ő egyenes leszármazottja a híres Doroszenkó hercegnek, aki a tizenharmadik század derekán halt meg. Mielőtt azonban meghalt, egy, a karkovi lakatoslegényre igen üdvös dolgot cselekedett. Egész vagyonát az angol banknál deponálta azzal a rendelkezéssel, hogy az százötven esztendőig ott kamatozzék és majd csak másfélszáz esztendő múlva osszák szét a leszármazói között. A százötven esztendő most telt le. A vagyon maig hatvankétféle millió rubelre gyarapodott és ezt a hatvankétféle millió hat örökös kapja. Így a karkovi lakatoslegényre alig jut több valamivel tíz millió rubelnél. Szerencsére, volt ideig módja és alkalmja megszokni a takarékos életet, így hát hihető, hogy a tíz millió jövedelme mellett nem veri magát adósággá.

† **A római nő és a vallás.** A nők minden időkben valóságosabbak voltak mint a férfiak és a régi római asszonyok is kevés kivétellel nagyon vallásosok voltak. Általában a bölcsekedés nem hatotta át egy római nőt mint a görögöt, s bár volt köztük

is emancipált szellem a mai kor értelmében, aki, mint Kornélia, lanton játszott; mértánul és bölcsesethez értett, mint Klaudia; a nők tulajdonom nagy része mégis ragaszkodott a valláshoz s a férfiak is örültek, ha asszonyok, leányok hitt az istenekben. És Róma asszonyai valóban buzgó részt vettek az imában, áldozásban és minden vallásos szertartásban. Templomba jártak s híven teljesítették a vallásos kötelességet. Igaz, hogy némely kultuszban a nő nem vehetett részt; így például Herkules-templomába nőnek nem volt szabad lépni, de viszont a Bona Dea misztériumaiban még a férfiakat ábrázoló képeket is leügyönyözték. A római nő életében nagy szerepe volt az áldozatnak. Közösen áldoztak a jegyesek esküvő előtt. Áldozott a tisztas matróna, ha hálát akart adni az isteneknek férje szerencsés hazatéréseért s áldozott a leány, mikor lelke megnyílt s áldozatért veszte hozzá az ifjú szívét, akinek látása lelke tudatlan nyugalmát megbolygatta.

† **A csók.** A történelem a csók eredetét Trója rombadőlétől származtatja. A legenda ugyanis azt tartja, hogy amikor Tróját lerombolták, egy csapat férfi és nő menekült el a füstölgő romok közül, hogy új hazát keressen. Hosszu és nehéz vándorlás után a Tiberis partján állapodtak meg. A férfiak, régi szokás szerint, szerüket és háziaszközeiket halomra hányva, elégették és az új föld megtekintésére indultak. Indulás előtt az asszonyok és leányok valami új, ismeretlen bucsuzás módján tanakodtak. Végre is abban állapodtak meg, hogy ajkukat a férfi ajkához illesztik. Az édes újság anynyira megtetszett a férfiaknak, hogy új hazát nem kerestek s megtelepedtek ama helyen, amelyen ma Róma város áll. A csók akkor jött divatba s onnan is indult világhódító útjára. Romulus császár uralkodása ideje alatt a római asszonyok nagyon szerették a bort. Ahogy ma a férjnek kell gondoskodnia, hogy az asszony konyhája, kamarája üres ne legyen, úgy kellett akkor törődnie, hogy felesége a borban szükségét ne lsson. Az utról megjött férjnek az volt az első dolga, hogy életpérfára piros szájakáján győződjék meg arról, vajjon ivott-e bort, vagy sem. A vizsgálat hitelesítő pecsétje természetesen csók volt. Ugy látszik, hogy a jó rómaiak nagy kedvükkel lették a csókolódzás kedves kultuszában, mert idővel boldog, boldogtalan, ismerős és ismeretlen a nyit utca során csókolta meg azt, akiből érdeemesnek talált. Később törvénnyel szabályozták a csókolódzás szenvedelmét, sőt Románus császár szigorú rendeletében csak azt engedte meg, hogy a házastársak csókolódzhatnak. Hogy bányan szegték a tilalmát, arról nem szól a krónika.

† **A tanárok életkora.** Egy Eulenberg nevű németországi ur, aki, úgy látszik, sok szabad idővel rendelkezik statisztikát csinált a német, az osztrák és a svájci tanárok átlagos életkoráról. Másfélezer főiskolai professzor éveinek számát adta össze és az eredmény az, hogy a három országban egy-egy tanárra átlag ötvenhárom esztendő és négy hónap jut. A negyven esztendő tanár urak alkalmasint egy kicsit sokallani fogják a részüket, de a hatvan esztendősek megörülnek neki. Nevezetesen, hogy ezelőtt tíz esztendővel ugyancsak Eulenberg kiszámítása szerint idősebbek voltak a tanár urak, azóta átlagban negyedik hónapot fiatalodtak. Ilyen csudára is csak a statisztika képes. Átlag a legfiatalabbak a teológiai professzorok, ezek félszázadonival fiatalabbak, mint az orvos-professzorok. A legöregebb tanárok a berlini a lipcei és müncheni egyetemeken tanítanak, a legfiatalabbak a bonna, a heidelbergi és a bécsi egyetemeken. Harminc esztendősnél fiatalabb egyetemi professzor a három országban csak kettő van, mind a kettő jogot tanít, az egyik Svájcban, a másik Ausztriában; hetven esztendősnél idősebb, aki még mindig tanít négy, mind a négy Németországban. Ausztriában a tanár, ha hetven éves lesz, nem taníthat tovább, a törvény parancsolja rá a penzión.

† **Uralkodók a színházban.** Az uralkodóknak minden tetteit érdeklődéssel kíséri a világ. Ha az uralkodó valahol megjelenik, hasábokat irnak az újságok arról, hogy mit csinált, mit beszélt. Ha színházba megy valamelyik császár vagy király, akkor meg éppen közvetlenül figyelheti meg mindenki, hogy milyen magatartást tanúsít a színdarabokkal szemben. Sok uralkodó még a színházlátogatásán is megmondja véleményét, például a német császár, aki a legbuzgóbb és legméltóbb színházlátogatók egyike, kritikáiban meglehetősen kiméltelen. A mi királyunk egészen másképp viselkedik; a premiére-ek alkalmával szívesen néz el holmi apró hibákat. Tapsa az új darabok megítélésénél is fogadásánál nem egyszer volt mértéktadó. Eddárd királyunk, fiának, az angol trónörökösnek és egyáltalában az egész angol királyi családnak a komolyabb drámai munkák korántsem tetszenek úgy, mint a burleszkek, operettek és daljátékok. Olaszország fiatal királya és felesége, a legnagyobb érdeklődéssel kísérik a darabok menetét és a részletekről, valamint a színészek játékáról is kimerítő kritikát mondanak. A cár ellenben teljes közönyösen ül a páholyában. Még rajta is tulesz azonban a román király, aki ha nem ásit, a legkisebb érdeklődés nélkül néz maga elé.

† **A nadrág története.** A ruhadarabok közül legérdekesebb a nadrág története. A mai pantalon 1811 óta hordják. Addig a rövid, térdig érő oulette díszítte a férfiakat. A selyemharisnyás, térdig érő nadrágvátnak természetesen szintegy történelmi em-

REGÉNY

A szép özvegy

— REGÉNY —

Írta: KEVILL-DAVIES ALBERT

(20)

Az öreg ur kitűnő lovas volt és inkább volt alkalmas arra, hogy oktatója legyen, mint egy kocsis, vagy egy lovász. Ezért minden reggel lehetett látni a szép özvegyet Hardennel a mezőn, néhány méterföldnyire a kastélytól, míg Laura és Dora ilyenkor kikocsikáltak, vagy kilovagoltak valahová, amerre legjobban szerettek. Egy reggel Effie Hardennel a mezőn lovagoltak, amikor észrevették, hogy egy nő és férfi árkonbokrán keresztül feléjük vágtat.

— Ah! — kiáltott Harden. — Az a nő pompásan lovagol. Vajjon ki lehet? Beachville földjén vannak. Tehát valaki a kastély lakói közül. Valóban azt hiszem, hogy Lonsdale — és az a leány?

— Csakugyan — válaszolt Leonard asszony, izgatottságában fulig pirulva. — Mister Lonsdale és Alice. Meglátták bennünket és hozzánk sietnek.

— Nagyszerű! — kiáltott az öreg ur lelkesülten, amikor a fiatal pár átugratott egy sárvényen. — Ez a leány a lovaglás tekintetében méltó az apjához. Nagyszerű!

— Hogyan? — kérde Effie gunyos mosolylyal — úgy látszik, hogy őnt a huga iránt érzett csudálat megmondolatlanságra esbította. Ha valaki meghallotta volna e megjegyzéseket?

— Senki sem hallotta meg — válaszolt a férfi.

— Jól ülök a lovon? — kérde Effie. — Nem fognak-e kinevetni?

— Oh nem, kedvesem — válaszolt Harden. — Ön elragadó így is.

Nem volt ideje a válasza, mert Herbert és Alice ott álltak előttük.

— Megesodáltuk önt, amikor átvágtatott a mezőn, — szölt Harden a szokásos üdvözlés után a leányhoz.

— Oh, — válaszolt Alice, gyöngéden meg-símagatva lovát — pompás egy állat ez. Mindenki tudna rajta lovagolni. Oly könnyen és kényelmesen érzi magát rajta az ember, mintha hintaszékben ülne.

— Mily pompás színben van ön! — jegyezte meg Leonard asszony csodáló pillantást vetve a leány csillogó szeméire és rózsás arcára. — A beachvillei levegő, úgy látszik, jót tesz önnek.

— Oh igen. Elbájoló egy hely. De úgy látom, Dansvilleban sincs másképp, mert önt sohasem látam jobb színben, mint most.

— Nem vágtatnánk egyet? — kérde Herbert. — Ez a gyepp nagyon esbítót.

— Félek, — válaszolt Leonard asszony, — hogy a gyors vágtatásban nem vehetek részt. Most negyedszer ülök a lovon.

— Igazán? — szölt Herbert. — Akkor meg kell vallanom, hogy ön nem tette a tanítvány benyomását rám.

— Tehát lassan fogunk lovagolni — szölt Alice — de úgy hiszem, hogy ön hamar kitűnően meg fogja tanulni ezt is.

— Ha még oly lassan lovagolunk is — jegyezte meg Herbert — még elég korán érkezünk a reggelizéshez. Ha oly szives volna, asszonyom, és mister Harden, hogy velünk reggelizzenek.

A szép özvegy ránézett Hardenne, aki e tekintetből kitalálta a fiatal nő kívánságát és elfogadta a meghívást.

Effie is meghajlott Herbert óhajta előtt, csak azt kérte, hogy nagyon lassan lovagoljanak.

— Most maga adjon leckét nekem — fordult Effie Herbert felé — és Alice Hardennel majd előttünk lovagolnak. Bántana, ha mögöttem megbírálnák ügytelenségemet.

Ilyen sorrendben alakult ki a kis csapat.

Először történt, hogy Harden egyedül volt a leánnyal, akinek londoni megjelenése annyira megrémítette, és kissé zavarba jött, mely azonban csakhamar eltűnt Alice társalgásának fesztelen modoránál fogva. Az a kecsesség, hogy a fiatal leány megülte a lovat, és a biztosság, melylyel lovat vezette, valamint udvarias, finom lénye teljes rokonszenvet ébresztett benne és emlékeztették egy fiatal nőre, aki egykor vele és fivérével ugyanezeket a mezőkön lovagolt. Oly nagy volt a hasonlóság, hogy szinte álomnak vélte azt a tizenhétéves évet, ami azon végzetes nap óta föltötte elshant. Szívesen viszkázott volna mindent. A rászállott örökség sohasem hozott neki örömet és boldogságot. Csak pénzzavaraitól szabadította meg. De ezek helyett más gondok kínozták most, melyeknek száma és sulya napról-napra gyarapodott. Most, hogy haja már megéjszült és arca megráncosodott és kezei reszkettek, szomorúan vette észre, hogy a béke és boldogság hajlékának kulcsa nincs mindig aranyból kovászolva.

És most még megjelent ez a leány, aki mellett lovagolt s aki minden pillanatban a bosszu anygala lehet reá nézve. A nyugalmát már elrabolta és rövid idő múlva talán a gazdagságát s szabadságát is el fogja tőle rabolni. Jelenléte ezen a vidéken rendkívül veszedelmes volt reá nézve. Valami különös vonás, vagy a hangja, vagy a dansvillei és beachvillei öreg emberekkel való véletlen találkozása gyanút kelthet és ezen az alapon olyan nyomozások történhetnek, melyek őt elkerülhetetlenül romlásba döntének. Ha neki föltűnt a leány csodás hasonlósága egy rég elhunyt nőhöz, bizonyára föltűnhetett másoknak is, akik sógornőjét ismerték.

Miután befordultak a parkba, utólérték lady Harriet Lonsdalt, aki a ház felé tartott; a lovasok megrántották lovuk kantárát és lépésben lovagoltak a lady mellett.

(Folytatása következik.)

üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzékek: Heremag: lucerna magyar... korona, vörös aprószemű... korona, vörös erdélyi... korona, vörös bánügyi... korona, középszemű... korona, nagyszemű... korona, Disznóási: budapesti 69.—69.— korona, vidéki... korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki... korona, városi 4 darabos 57.—57.—, korona, 3 darabos 59.—59.—, korona, füstölt... korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 18.—14.—, korona, 120 darabos... korona, 100 darabos 14,50—15.—, korona, 85 darabos 16,25—16.—, korona. Azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.—13.—, korona, 100 darabos 18,75—14.—, korona, 85 darabos 15,50—16.—, korona. Szilva: slavóniai 18.—18.—, korona, szerbiai 18.—16.—, korona. azonnali való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtársdét szerb és bolgár hírek lehagolták. Mindazonáltal a déli tőzsde szilárdabb magatartással nyílt meg és az árfolyamok zárlatig tartottak.

Zárlat szilárd.

Bécs, szeptember 4. (Magyar érdekek zárta.) 4% os aranyárjarek 118,75. Lizaai és szegedi kölcsön-sorsjegy 154,75 Magyar vasuti kölcsön ezüstben... Magyar keleti vasuti állami kötvény... Magyar lezámító- és pénzváltóbank... Rimamurányi vasműrészvény 450,50. Magyar koronajáradék 97,80. 4% os Magyar földterem. kötvény 98,10. Magyar hitelbank részvény 712,50. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 200 — Kassa - oederbergi vasuti részvény 381,50. Magyar keresk bank 2695. Magyar cukoripar...

Bécs szeptember 4. (Osztrák érdekek zárta.) 4% os papírárjarek 99,95. 4% os osztrák aranyárjarek 120,35 1380 os sorsjegy 153,40. Osztrák hitelsorsjegy 435.—. Angol-osztrák bank... Bécsi bankvesztület 470,75. Osztrák-magyar bank 15,89. Déli vasút 79,70. Dumagúnajozási részvény 865.—. Dohányrészvény 346.—. Császari és királyi arany 11,36. Német bankváltók 117,42. 4% os ezüst járadék 99,90. Osztrák koronajáradék 100,35. 1864-iki sorsjegy 247.—. Osztrák hitelmézesi részvény 644.—. Unionbank 514,50. Osztrák Lännerbank 405.—. Osztrák-magyar államvasut 661.—. Elbavölgyi vasut 415.—. Északnyugati vasut részvény... Dohányrészvény 347.—. Rimamurányi vasut 451.—. Alpesi bányarészvény 362,75 Májusi járadék 99,95. Magyar korona járadék 97,80. 1000 sorsjegyek 112.—. Német: birodalmi mársza 117,40—117,38. Napoleon'or 19,06.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 4. (Tőzsdei tudósítás.) A tőzsde az Angol Bank tegnapi kamatlábemelésére gyengén indult. Különösen iparüzvények lánynak nagyobb lebonyolításokra, később kedvező konstantinápolyi hírek, melyek szerint a hatalmak egyöntetű eljárása várható, javulást idéztek elő. Kezező new-yorki hírek is jó hatással voltak az irányzatra. Török értékek magasabban. Szénrészvények essent jelentésekre gyengébbek. Később általában bággyadtást áll be. Magánkamatláb 3 1/2%.

Berlin, szeptember 4. (Zárta.) 4% os papírárjarek... 4% os osztrák aranyárjarek 102,50. Elbavölgyi vasut... Magyar koronajáradék 98,25. Osztrák-magyar államvasut 139,60. Kassa-oderbergi vasut... Bécsi váltóár 85,15. Magyar vasuti beruházási kölcsön... Alpesi bányarészvény... Disconto-Commandit 186,75. Általános vállamosági Edison 189,70. Gelsenkircheni 184,60. Laura-kohó 207,50 4% os ezüstjárjarek 100,10. 4% os magyar arany járadék 100.—. Osztrák hitelsorsjegy 202,75. Déli vasut 16,50. Károly-Lajos vasut... Oroz: bankjegyek 216,10. 4% os új oroz kölcsön 69,10. Török dohányrészvény... Olasz járadék 101.—. Magyar hitelbank... Dynamit Trust 150,50 Harzeni 180,25. Az irányzat kedvtelen.

Berlin, szeptember 4. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4% os magyar aranyárjarek 98,20. Magyar koronajáradék 98,60. Osztrák hitelsorsjegy 202,60. Osztrák-magyar államvasut 139,60. Déli vasut 16,50. Buzaknyugati vasut 216,10. Elbavölgyi vasut... Oroz bankjegyek készpénz... Buschthelbrani... Oroz bankjegyek... (Ultimo, Lombard...)

Páris, szeptember 4. (Zárta.) Osztrák-magyar államvasut... Új török konzol 30,50. Egyiptomi járadék 108,50. Osztrák-Länderbank... Páris bankrészvény 10,89. 3% os francia járadék 97,67. 4% sponciol járadék 91,05. 3% os új törözléhető járadék... Crédit foncier de France 12,72. A pesi bányarészvény... 4% os 1890. román kölcsön 87,70. Görög kölcsön... Váltó Olaszországra 1/8 pari. Váltó Amsterdam 206,43. Váltó Brüsszelle 1/8 pari. De Beers 509.—. Chartered 68.—. 5% os bolgár kötvény... Magyar aranyárjarek 102.—. Déli vasut 82,50. Váltó Londonra 251,70. Osztrák aranyárjarek... Török sorsjegy 120.—. Meridional vasut... 4% os olasz járadék 102,20. Ottomanbank 570 — 3% os francia járadék 672.—. Osztrák földhitelmézesi... Déli vasuti elsőbbségi kötvény... 4% os 1896. román kölcsön 87,50. Dohányrészvény 383.—. Váltó Bécsre 104,08. Váltó német piacokra 122,25. No 1227.—. East Rand 185,50. Randfontein 73,50. Magyar Jézelgömbök 543.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, szeptember 4. (Zárta.) 4% os papírjárjarek 100,50. 4% os osztrák aranyárjarek 102,40. 4% os magyar aranyárjarek 100,10. Osztrák hitelsorsjegy 202,71. Osztrák-magyar államvasut 139,70. Buzaknyugati vasut... Rusthelbradi vasut... Londoni váltóár 203,66. Bécsi bankjegyek 208,60. Vilamos részvény 119,80. 3% os magyar aranykölcsön... 4% os ezüstjárjarek 100,40. Osztrák koronajáradék 100,40. Magyar koronajáradék 99,30. Osztrák-magyar bank 113,80. Déli vasut részvény 16,70. Elbavölgyi vasut... Bécsi váltóár 851,75. Párisi váltóár 809,30. Union bankrészvény... Alpesi bányarészvény 187.—. Az irányzat gyengébb.

Frankfurt, szeptember 4. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Aranyonak januárja. Esti forgalom Osztrák hitelsorsjegy 202,90 Német bank... Disconto 186,70. Berlini kereskedelmi bank 158,25 Gelsenkircheni 180,60. Harpeni 181,80 Laura-kohó 227,80. Olasz járadék... Hibernia 179.—. Az irányzat gyenge.

Hamburg, szeptember 4. (Zárta.) 4% os ezüstjárjarek 100,20. 1890. sorsjegy 153,70. Déli vasut 18,30. 4% os Osztrák aranyárjarek 102,20. Osztrák hitelsorsjegy 202,70. Osztrák-magyar államvasut 139.—. Oszs járadék 102,60. 4% os magyar aranyárjarek 98.—. Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 4. A sertésüzlet irányzata: változatlan. A) Fésűt szerzők ára: 1.) Magyar elsőrendű. Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban... Híllerg. Öreg közep (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban)... Híllerg. Fiaiai nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 116—117 híllerg. Fiaiai közep (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 118—119 híllerg. Fiaiai könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban)... Híllerg. II. Magyar szegett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban)... Híllerg. Közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 108—108 híllerg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban, 104—106 híllerg. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban)... Híllerg. Közep (páronként 200—320 kilogramm terjedő súlyban)... Híllerg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban)... Híllerg. IV. Romániai eredetű (Stachi). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban)... Híllerg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban)... Híllerg. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 118—119 híllerg. Közep (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 117—118 híllerg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 114—115 híllerg.

Sertésüzlet a nap 1903. szeptember 2. napján volt készlet 44 035 darab. — 1903. szeptember 3. napján felhajtott 905 darab. — 1903. szeptember 3. napján elszállított 637 darab, 1903. szeptember hé 4. napjára maradt készletben 44 303 darab.

Napirend.

Napjár: Szombat, szeptember 5. — Róma-vatoholtus: Lőrinc. — Protestans: Herkulesz. — Török-oroszló: (augusztus 23.) Farkas. — Zsidó: Eul 13. Sabbath: Ki There. — Nap két: 5 óra 9 percek. — Nyugszik: 6 óra 15 percek. — Hold két: 5 óra 24 percek délután. — Nyugszik: 3 óra 25 percek hajnalban. A miniszterek nem fogadják. A képviselőknek hármagya fogad délelőtt 11 órától 12-ig.

Nemzeti Múzeum. Kép- és néprajzlat. Nyitva van d. e. 9 órától délután 1 óráig.

Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-ut 72.) d. e. 9-től 1 óráig. Budapesti tanonc- és segédmunka-küldetés a Városligeti Iparcsarnokba, nyitva reggel délelőtt 9 órától este 6 óráig. Belépődj 20 fillér.

A földművelésügyi miniszter múzeuma (Stefánia-ut 14.) Nyitva délelőtt 9—1 óráig. Belépődj 1 korona.

A M. Nemzeti Múzeum történelmi és irodalomtörténelmi kiállítás. Nyitva d. e. 9 órától d. u. 1 óráig díjtalanul, 1—2 óra között 1 koronáért.

Közelkedési Múzeum a Városligetben nyitva d. e. 9 órától 12 óráig és délután 2 órától este 6 óráig. Az aginciumi átszokos és múzeum. Megtekintőkét egész nap III. ker. O-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyierdekű vasut a Pálffy-téről.

Statistikai hivatal könyvtára és térképgyűjteménye délelőtt 10—1 óráig. A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemeru-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12 óráig és 3 órától 8 óráig. Akadémiai könyvtár (Károly-körút 28.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.

Mentőegyesület helyisége a Markó- és Sőtlyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig. Egyetemi fizetészek az Üllői-uton délelőtt 7 órától 12 óráig és d. u. 3 órától 8 óráig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. igazgatóság, kereskedelmi szaknyelvtára, tudakozó-osztálya és keleti mintatára V. kerület Vácz-körút 22. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek kiállító kiállítás és kereskedelem-történelmi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség arányításokat is eszközöl) a városi ligeti parcsarnokban (vasár és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A kiállítás kirendeltségek közötti üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvételárság) V. Vácz-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, szeptember 4.

Hazánk időjárása derült és meleg jellegűt megtartotta. A levegőnyomás maximuma Dél-Oroszország fölé került, a minimum pedig Északon meggyöngyös.

Európában az 106. Anglia és Skandinávia kivételével, hol kisebb-nagyobb esők vannak, száraz és meleg maradt. Németországból zivatarként is jelentek.

Küldés: Az időjárásban lényeges változás nem várható.

Viz állás.

Table with columns for location (Inn, Duna, Balta, Dráva, Mur, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laboreca, Oz) and water level (Sept. 4., Sept. 3., m 6 ter, m 6 ter). It lists water levels for various rivers and locations across Hungary.

Advertisement for Dr. Fabinyi, a specialist in men's diseases. Text: 'Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalata alapján, melyeket a kórház hágszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett. Dr. FABINYI specialista nemi bajokban emertált kórházi orvos... titkos betegséget (hugycsőfolyást, sebeket, szphilist és önfertőzőből támadt idegbajokat). Meglepo az eredmény FÉRFIUGYENGESEGNEL (IMPOTENCIA) még öregebb egyéneknek is. Biztos siker folytán honorarium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánára gyógszerreket Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig. Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz. Főlemezlet: bejárati a lépcsőnél. Külön váróterem

Advertisement for Agulár Ignác, a shoemaker. Text: 'Kérje ingyen! világhírű találmányomat a GUZI kenesésű, 220 mélyes mindenkének, ki címét velem közli, nagy képes árjegyzékemmel ingyen és bérmentve küldöm. Minden nálam vásárolt cipő hőz I téglay Guzi kenesésűt és I pár elegáns cipősfámát adok ingyen. Legfontosabb mérték, ha hírszerében egy papírra állva, a lábap kényelmét lehozzuk. Nem megfektető kiserkedés saját költségemen vagy a pénzt minden levonás nélkül visszaadom. Férfi sima vix cugos, erős kivitelben 3.20 Elegáns gavalier vix fűzős cipő, angol varrott talppal 3.50 Divatos barna bagaria fűzős cipő 4.20 Saloniakk feltűnő elegáns fűzős cipő, kesztyűvel szaral 4.50 Feltűnő eleg. box fűzős cipő, derbyszab. 4.80 Gyermekcipő 3. évi 1 ft 20 krajczár, 3. évi 7 évi 1 ft 60 kr. 7 évi 10 évi 2 ft. Női valódi szergo fűzős v. cugos cipő 3.20 Divatos barna szergo fűzős, elegáns 3.20 Feltűnő elegáns barna fűzős cipő, eleg. 3.50 Eleg. fűzős cipő, eleg. kivitelben 3.70 Keresztosztat elegáns saloniakk v. kesztyűvel utcai cipő 2.20 BUDAPEST, Főüzlet: Kerepesi-ut 30. sz., a Rókus-kórház templomával szemben. Fióközlet: Király-utca 6. szám.

Advertisement for Magyar kir. Államvasutak 134389/903. sz. hoz. Hirdetmény. A nagy kir. Államvasutak igazgatósága közli, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter f. évi 55496/903. sz. engedélyje alapján a Piuméba. valamint általában a vámkülföldre rendelt gabona szállítványokat és örményeket — eltérő az üzletszabályzat 56. §. 4. pontja alatti általános határozmányoktól — soronkívül és elősorban fogja továbbítani, míg a magyar bel (Piumé kivéve) és a magyar-osztrák forgalomban, a kecsarakomány teherárúka néve (610 állatok és romlandó áruk kivéve) a felvételt és szállítást határidő iránt az üzletszabályzat 55. §. 3. pontját fogja alkalmaztatni. A nagy kir. Államvasutak igazgatósága közli továbbá, hogy ugyanezen miniszteri engedély alapján a díjszabászteri rakodási határidőt, mindazon árúka néve, melyek a mindenkori érvényes díjszabási határozmányok szerint a felek által rakandók ki vagy be, 9 (kilenc) nappal órára szállította le. Hogy azonban a szállító községben ezen utóbbi intézkedés terhet lehető csekély mérvben érezze, intézkedés tötött, hogy ott, ahol a felek azt kívánják, a ki és borakás — a fél kölsőgére és veszőlyére — a vasut által fogadtatassék. Végül közölték, hogy a gabonaörmények, 610 és romlandó áruk kivételével a vámkülföldre rendelt valamennyi egyéb öly kecsarakomány teherzállítványok, melyeknek elfuvarozása azonnal nem esz-közölhető, — a német vasutegyleti üzletszabályzat 43. §. 6. póthatároznya alapján osakis lehető elszállítási való ideiglenes megőrzésére fogadtatnak el. Ezen intézkedés f. évi szeptember hé 3-án lépnek életbe és visszavonásig érvényben maradnak. (Utánnyomás nem díjazt.) Az igazgatóság.

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1903. szeptember hó 5-én.

Az aranyember.

Eredeti dráma 5 felvonásban, előjátékkal, 7 képben

Irtó Jókai Mór.

Személyek:

Timár	Pálfi	Granicásár tiszt	Rózsahegy
Trikály	Egressy	Brazovics	Gabányi
Timea	Török I.	Zsófia	Vizvári
Teréza	Jászai	Athália	S. Pál Sz.
Noémi	Ligeti	Kadisa	Horváth
Krisztján	Nády	Fabula	Abonyi

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1903. szeptember hó 5-én.

Előszór:

A korbács.

Bohózát 3 felvonásban. Irták Hennequin és Bilhaud. Fordította Molnár Ferenc.

Személyek:

Petit Pré	Góth	Pépe	Fehér
Kerboloc	Hegedűs	John	Bárdi
Flécherolles	Szerény	Lebidoiné	Hunyadi
Pivert	Tanay	Consuelo	Kertész
Cettinquet	Balassa	Boleróné	Nikó
Bolero	Vendrei	Lucienne	Harmat

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1903. szeptember hó 5-én.

Rip van Winkle.

Regényes nagy operette 4 felvonásban. Irtó Meilhac, Gille és Farnie. Fordították Erva Lajos és Falk Rikárd. Zenéjét szerezte Planquette Róbert.

Személyek:

Derrick	Solymosi	Lisbeth	Rédey
Adrien	Magda	Pickly	Szerdahelyi
Van der Bilt	Kovács M.	Jacinthe	Harmath
Noik	Ujvári	Hudson	lrsay
Katrina	Kápolnai	Szellem	Kenedich
Rip van Winkle	Raskó	Törpe	Dezsofi

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1903. szeptember hó 5-én.

A drótostót.

Nagy operette előjátékkal, 2 felvonásban. Irtó Leon Viktor. Fordították Ruttkai György és Mérei Adolf. Zenéjét szerezte Lenár Ferenc.

Személyek:

Günther	Boross	Pfefferkorn	Sziklai
Mici	Kornai	Zauska	Szentgyörgyi
Jankó	Rubos	Milos	Káthyoni

URANIA SZÍNHÁZ.

Szombat, 1903. szeptember hó 5-én.

Szerbia.

Irtó: dr. Strausz Adolf. Kezdeté 7 1/2 órákor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1903. szeptember hó 5-én.

Éjjeli menedékhely.

Jelenetek a mélységből 4 felvonásban. Irtó Gorkij. Kezdeté 7 1/2 órákor.

VAROSLIGETI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1903. szeptember hó 5-én.

Nebántsvirág.

Énekes színmű 4 felvonásban. Irták Meilhac és A. Millaud. Fordították Erva Lajos és Rákosi Viktor. Zenéjét szerezte Hervé. Kezdeté 7 1/2 órákor.

FŐVÁROSI ORFEUM

VI., Nagymező-utca 17.

Ma és mindennap

Miss Helia Vulcaine

(Goldreich) többszörösen kitüntetett lábbujjgyűmész (a tűz istennője, az ójszaki sarok tündéré)

Cake-Walk lábbujjgyűmész:

Remek díszletek és világítási hatások.

Les Soufflé

Garcin Tarka színpad

Szenzáció!

Bianca Braselly latin-omlási és a többi különlegesség.

A Műkerben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangverseny.

3.95

Írt egy finom metasztén üvegkészlet, mely kövekből 41 darabból áll és p. 12 dró vörös, 12 boros, 6 likőr-pohár, 1 vörös, 1 borosüveg, 11 tálca, 1 kesztyű, 1 szomszédgyűrű és 1 gyémánt-almázat. Legnagyobb kivételben 1 írtal drágább. Meg nem felelő Ára visszavétel, a pénz visszafizetjük. Lásd a 20 kr. számlát a fel. Rendelésnél a vasúti állom. és megjelölés Döhm J., Budapest, VI., Hunyady-tér 1. szám.

Színházak heti műsora.

Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház	Főv. nyári színház
d. u. Vasárnap este	Annuska	A korbács	Verezhaju	Fokról-fokra
			A drótostót	A fau rózsája

Ős-Budavára

Nyitva d. n. 6 órától reggel 4 óráig.

Ma szombaton, szeptember 5-én

A három napig tartó NAGY

Korandoli és Sonvenir ünnepély

második napja.

1. Minden Szélt látogató egy zárt borköteket kap ingyen, melyben különféle ajándék utalványok vannak.

2. Minden 1000-ik látogató egy külön díszajándékot kap!

Női- és férfi szépségverseny!

pénztárnál váltott belépőjegyekhez (péntek, e hó 4-től, vasárnap, 6-ig) egy női- és egy férfi szépségverseny-szelvényhez ingyen, az a 2 hölgy, a kő legelőbb szelvény birtokosa jut, egy-egy remek női aranyórára kap! Férfi szépségverseny 6 díjjal: 1-60 díj egy férfi zsebkönyv, a többi 5 díj: egy-egy remek ezüstbort.

4. Mindezek, akik Ős-Budavára főkapu pénztárána! a nagy variatibe pályol, vagy pályolásra jegyet váltásnak, a területre belépőjüket nem fizetnek.

Virág-Fontaine és remek túljárteék.

Nagy Serpentin és virágcsata!

A Varieté színpadon a teljesen új szenzáció és műsor!

Folies Comique: Ujdonosságok műsora!

Katonák és hadifecskék! Beleptől 1 korona. Kedvezményes jegyek 40 Ellér ráltezással árnyesek.

KÖRUTI FURDO GOZMOSO

Gőz- és porcelán-kádfürdő, fedett téliuszoda hidegvíz-gyógyintézet, villamos fürdők, izzasztós soványító-kurák.

Erzsébet-körut 51. A közönség gyorsan és pontosan teljesíti megbízásait.

Az egyedül létező val. angol

Szépitőszert

a Balassa-féle valódi angol

UGORKATEJ,

mely azonnal eltávolít minden szepit, májfoszt, pattanást, borotkát, (mitesszer) stb. és az arcznak friss bűszegét, fiataloságot kölcsönöz.

1 üveg ára 2 k. Elhöz ugorkaszappan 1 kor., postáé 2 kor.

Főzetéki: Balassa Kornél győgy-temesvár.

Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár Budapest: Török József győgytárban, Király-u. 12 és Andrássy-u. 26.

Nékikülözhetlen háztartási cikk

a „Viktoria“ főzék- és gyümölcsyalu, mely egymaga pótolja a főző-repa-, káposzta- és ugorkagyalyt és eddig nem látott szép formákba aprít körtét és befőtt. Ára a pénz előzetes beküldése mellett tényleg 30 és 50 kr., vagy utánvételt 25 és 40 kr.

„Viktoria“ gyalygyár-Budapest, Nagykorona-u. II. Vízszelatelők kerestetnek.

Dr. RENNER

vizgyógyintézete

bejáró betegek részére.

Budapest, VII., Valero-utca 4. (Telefon 555).

Az intézetben gyógykezelés alá vétettek: álmatlanság, szédülés, fejfájás, fiamint minden ideg- és gerincbajok, gyengeségi állapotok, ideges szívbetegségek, a gyomor és a belek romlása stb. — Gyógyeszközök: A vizgyógyító-mód összes előírásain kívül, szénasavas fürdők (szivbajok számára), fenyfűfürdők (elvezető bántalmaknál), az elektromozás minden fajja, masszázst stb.

Kiváratra prospektus. — Árak mérsékelték.

Ideal

IRÓGÉP

azonnal és állandóan látható írással. Tisztes rovatozással. Prospektust és írásmintákat küldenek:

Schott H. és Donnath Budapest, VII., Erzsébet-körut 1. szám.

1903-4. ISKOLA-ÉV.

Csász. és kir. udv. szállító.

Alapított 1845. évben.

NEUMANN M.

férfi-, nő- és leánykaruha-telepe Budapest, IV., Muzeum-körut I.

ISKOLA-öltöneyei

készen és mérték szerint kitűnnek legnagyobb tartóság, kitűnő állás, szolid munka és olcsó szabott árak által. Vidéki megrendeléseknél elegendő a kor megnevezése.

Képes árjegyzék ingyen. ÜZLETEM szombaton este 10 óráig nyitva van.

NÉLKÜLÖZHETLEN HASZNOS KÖNYVEK.

melyek úgy az ATHENAEUM kiadóhivatalában, mint minden hazai könyvkereskedésben megszerezhetők.

Testgyakorlás.

Beszédes Frigyes. Úszás. Képekkel. Ára ... 50 k. Orvosi szobagyymnasztika — Schreber ár. 50 aróval. Ára ... 2 k.

Perlekedés.

Jogi tanácsadó, Irtó Fodor S. Nékikülözhetlen utmutató mindenféle okiratok megszerkesztésére és a hatóságokkal való érintkezésre. Ára ... 8 k. Házassági perek és eljárás házassági perekben. Irtó Knorr Lajos. Ára ... 2 k. Kézírókönyv esküdtök számára. Irtó Votányi Ruzsem. Ára ... 2 k.

Társasjátékok.

Szombathy István. Kártya-játékok. Jókai Miksa. Játékok. Viktor. Mikszáth. Hercegi Bródy és Ambrus körörmű költésével. Ára ... 2 k. 10 k. A sakjáték tankönyve. Ára ... 2 k. Kezdek és haladók számára Irtó Márk István. Ára ... 4 k. 80 k. Tom-Tit száz kisletrés és produkciója. 2 kötet. Több mint 300 képpel. Egy kötetnek ára ... 5 k.

Vadászat.

A vizslai idomítás. — Irtó Fényes József. Független beteg ebek gyógyítása. Ára ... 6 k. Az apróvad vadászata. Irtó Dicsél-Mikó. 500 remek képkel. Dismű. Ára ... 20 k. Vadászsművészet. Magyar-német és Német-magyar. — Irtó egy öreg vadász. Ára fűzve ... 1 k. 60 k.

SCHMIDT M.

szíjgyártó, nyerges és búrdínya Budapest, VIII., Kerepesi-ut 25. Kocsizó és lovagló-szerzők. — Mindenmű utazóbúrdínyok. Megrendelések és javítások pontosan és jutányosan eszközöltek.

Legjobb minőségű kézzel varrott bőr iskolatáskák.

Iskolakönyvek.

A szülők és a tanulók figyelmét felhívjuk az új tanév küszöbén

Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udv. könyvkereskedés Budapest, VI., Andrássy-ut 21. szám alatt

lévő oriai könyvtárára, ahol az ország minden részében használt tankönyvek kaphatók és megrendelhetők.

A tankönyveknek és általában mindennemű iskolai szerekeknek egy kézzel való beszerzése nemcsak időmegtakarítás, de költségkímélés is, mert ez együttes szállítás jutányosabb, mintha külön-külön rendelnek mindent, más és más helyről. Beszerzési forrasul a nevezett céget ajánljuk, amely gazdagon fel van szerelve a közelgő iskolai időnyre az összes forgalmazó levő tankönyvekkel és iskolai szerekekkel. A cég saját tankönyv kiadványait, amelyeket a magas tanügyi kormány engedélyezett, az ország legtekintélyesebb tanintézetai használják.

A cég a megrendeléseket a szokásos feltételek mellett fogantatja.

A több mint egy évszázad óta fennálló könyvkereskedés kivívta magának a n. é. közönség osztatlan bizalmát, s a cég suyt helyez arra, hogy a hozzá beérkező megrendelések gyors, pontos és lelkiismeretes elintézése által a bizalmat még fokozottabb mértékben kiérdemlje.

Figyelmét érdemel a cég jól felszerelt zene-műkereskedése és tanszeraktára is, amelyek melton egészítik ki az elsőrangunk elismert könyvkereskedést.

Eredeti MABILLE-rendszerű borsajtolók

ketős áttétellel egyszerűen

szőlőzúzó

szavatolt legjobb minőségben jutányos áron Szücs Zsigmondnál Budapest, VI., Nagymező-u. 68.

FÉRFIAK ÉS NŐKNEK
 egyneműbb koronák és lábak foglalkozni befelcsendesés nélkül legbiztosabb gyógyszernek a
„Sanid labdacsook”
 bizonyultak. Egy doboz 100 labdacso tartalommal és pontos használati utasítással 6 korona. Vidékre utárvét mellett diszkrétan a katonák részére.
„Magyar Király” gyógyszerárak
 Budapest, V. Marokói-utca 3/a sz. (Erzsébet tér sarkán)

Gummi
 és halhólyag-óvó különlegességek, valódi francia gyártmány, eredeti párisi csomagolásában (Orvosilag ajánlva, feltétlen biztos és árthatatlan!) Arak koronáért: Tünetmentes: 0.4, 0.6, 0.8, 1.0, 1.2. **Ered. amerikai újdonság! „Newerrip”**. Feltünetmentes! Ruganyos! Elvitathatatlan! A jelenkor legjobb óvszerére!!!
 Bouts-americanus tünetmentes 0.4, 0.8, 1.0. Néi óvszer „Pessarum oclusum” Mensinga tanár szerint, orvosi rendeltetésre adatik. Ár: 3-5 korona. Valódi francia óvó biztonsági szivacsok (afaty-sponges) ára tünetmentes 6-12 korona.
Ujj! „Auto Vaginal Spray”! Ujj!
 legbiztosabb és legkényelmesebb női különlegesség. Ár kor. 15.—
 Diana-óv (havibaj-óvó) hűsítő.
 Gummi gócsér-hárisnyak, fűzők, irritátorok, bidet, szobruzsok stb., a legjobb árak mellett.
 Figyelemreméltó! Legjobb cs. és kir. szab. Kelet-féle sörkötő, pneumatikus gummi-nyomlappal, a legkényelmesebb ezen nemben! Legjobb képes árjegyzékeket, zárt borítékban, titoktartás mellett küld!

KELETI J. orvos-sebészeti mű- és kőiszergyár. Alapítva 1878. Budapest, IV. Koronaherczeg-u. 17.
 A hírhedtebb hívatások gummiáru rendeléséknél 20 százalékos árkedvezményben részesülnek!

Most jelent meg!
Latin-magyar Zsebszótár
 középiskolák számára.
 Szerkesztette **SCHMIDT JÓZSEF** all. fogymn. tanár.
 I. rész: Latin-magyar. II. rész: Magyar-latin.
 Egy-egy rész csinos vászonköt. 2 kor. Mindkét rész egy erős félbörköt. 4 kor.
 A Schmidt József-féle latin-magyar zsebszótár aránylag kis helyen mindazt nyújtja, a mire a tanuló szükségére van. Schmidt szótára nem hagyja a tanuló kérdéseit teljesen felelet nélkül, mert előtte épen csak a kérdések lebegtek fölött munkája készítésénél. Minden egyes szócsökken megnevezik, hogy a könyve feltétlenül tanulóra gondolt, a szerző ennek a személynél igyekezett látni, egyre arra gondolt, hogy ennek munkáját könnyítse.
 Míg vannak gyűzők, hogy ezt a szaktanárak is fel fogják ismerni és nagy a tanítás, mint a tanuló szempontjából maguk fogják legjobban előmozdítani az értékes munkának gyors elterjedését. Ez a munka annál könnyebb lesz, mert a díszes vászonkötés, nyomdailag is szép kiállítás, a szemre nézve kellemes betűkialakítás, a szótár egy-egy részének ára mindössze 2 korona. — E szótár kiegészítésül megjelent ugyane zsebszótár a
Latin Tulajdonnevek Tára,
 mely akár a szótár mellett, akár külön is nélkülözhetetlen és hasznosul segédnyelv. — Ár 30 fillér.
 Megjelent és kapható az „ATHENAEUM” irod. és nyomdai r.-t.-nél Budapest, VII. Kerepesi-ut 54. valamint minden könyvkereskedésben.

Titkos betegségek
 gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi és magánorvosi tapasztalatai alapján
Dr. KAJDACSY
 v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos
 Biztos sikerrel rövid idő alatt gyógyít; húgy-csőfolyást, hólyaggyújt, sebeket, syphilist, bőrbajokat, elgyógyult férfierő, idősebeknél is elektro Massage vagy Psychopnór által. Onfer-törést és annak utóbajait: idög- és hágoricn-bajt és minden más bajokat.
 — Rendel: 9 órától 4-ig és este 7-3-ig. —
Budapesten, Kigyó-utca 5.
 Clotild-palota (I. emelet).
 A tájór ház. — Lift használhat.
 Lovelckre válaszol, gyógyszerrekről gondoskodik.
 Levél utján is biztos gyógyszeriker.
 — E napokban hagyta el a sajátját: **„Bizalmas Barát”**
 című könyvecskéje, mely mindennemű férfi- és női nemibajokban kellő utmutatással szolgál. Kapható a szerzőnél: (Dr. Kajdacsy József). Ár: csak 1 kor. Vidéki megrendelések 20 fillérral drágábbak.

= Az ISKOLA =

 kezdete alkalmából, a gyermekek kiruházása érdekében el ne mulassa senki a külön e célra berendezett nagy gyermekruha-osztályunkat megtekinteni.
 Iskola öltöny . . . 4 frittól
 „Télikabát . . . 7 frittól
 Őszi-tavaszi felöltő 5 frittól kezdve. Minden tisztá gyapjuszövetből.
KOCH TESTVÉREK BUDAPEST.
 Legnagyobb férfi-, fiu-, leány- és gyermekruha áruház — Károly-körut 26. Szabott árak. Tulkövetelés kizárva. Minden gyermekre egy szép meglepetés vár.

Acetylen-lámpák.
 Kocsirud-spritzbogen-pózza
lámpák
 kertidvaridvarialló-és kézi-asztali-
 Szőlőpille acetylenlámpa.
 Automobil- és kerékpár-acetylenlámpák.
 Éjjeli szántásoknál gézekre kiválóan alkalmasak, mert napnál fényesek.
BÁRDI JÓZSEF
 BUDAPEST, VI., Gyár-utca 48. sz. Árjegyzék ingyen.

Árverésen vásárolt
 háló-, ebédlő-, szalon és egyéb bútorok minden elfogadható áron eladtnak a Beraktározási Vállalatnál, Budapest, Zöldfű-utca 14. az udvarban, hol mindentemű új és levescse használt bútorok hullatlan olcsó árban szerelhetők be. Ugyanott beraktároznak bútor és lakberendezési elkekelt. Kiváratra 8-százalékos kamat mellett előleg is adnak.
ÓVÁS!
 A közleg iskolai idény alkalmával ajánljuk a legjobb iskolákban bevezetett és szak tekintélyek által legelőszérőbb és legjobbnak elismert **Richter O. E. és Társa** kémiai gyáros rajzeszközét.
 Aki a rossz utánzatoktól védekezni óhajt ügyeljen az eredeti árú védjegyére, mely megkülönbözteti áruimat az utánzóktól, mivel az összes tokok és körzők bélyegzeve vannak. Mifőn ezen körülményre a n. é. evőközönséget figyelmeztetjük, megjegyezzük, hogy rajzeszközünk a legjobb papirkereskedésben és látszeresüzletben kaphatók.
Richter O. E. és Társa rajzeszközök gyára, Chemnitzben (Szászország.)

Nincs többé **székrekedés** megszűnteti azt az én Rektár: Bécs, XVIII., Ledenburg-gasse 46. 2 Prospektus ingyen. Próbarendelés 1 dró 5 k. bérn. utárvétellel.
huss-kalácsom.
Nyári lakásokban
 egy a betegpótlásra, valamint az egészség fenntartására a Guttmann-féle szabadalmú, legfontosabban elvártó szoba-closetek, cseleltetések és pota de chambre nélkülözhetetlenek.
A monarchia legnagyobb Zistete ezen különlegességekben.
 Closet-papír, papír-székronyók, bidet, egészségügyi kőpöcsök stb.
Guttmann L. Budapest
 cs. és kir. szab. closet-gyár
 IV. Városház-utca 2. Kossuth Lajos-n. sarkán.
 Az osztrák-magyar THERMOPHOR-vállalat vezérkönyvisége.
 Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Valódi csak ezen védjegyyal. Óvakodjunk az utánzóktól!

Iskolába jár a fia?
 Ha igen, úgy még a beiratás előtt látogassa meg az **Angolkirályt** Budapest, IV. ker., Károly-körut 16. szám. **KLEIN és SHWCARCZ** férfiszabók, férfi-, fiu- és gyermekruha-áruházat **iskolaöltönyekben óriási raktár.**
 1. Gyermekeöltöny 8-10 éveseknek 4 frittól feljebb.
 2. Fiúöltöny rövid nadrággal 6 frittól feljebb.
 3. Fiúöltöny hosszú nadrággal 8 frittól feljebb.
 4. Gyermekeöltöny 5 frittól feljebb.
Mesés olcsó árak. — Külön mérték-osztály. Angol szövetek.

Legszébb Legjobb Legelőszérőbb PAP PAP PAP

1. Szélesájtathó vasgőz 8 db	2. 1. sz. szedny 4-6 méter
1. Kiváló matracok — 10.—	1. sz. szedny 6-8 méter
1. rongy paplan — 2.80	1. sz. szedny 8-10 méter
1. kősző — 2.80	1. sz. szedny 10-12 méter
1. csobnir paplan — 3.40	1. sz. szedny 12-14 méter
1. szedny — 3.80	1. sz. szedny 14-16 méter
1. szedny szőcsim — 4.80	1. sz. szedny 16-18 méter
1. szedny szőcsim — 5.80	1. sz. szedny 18-20 méter
1. fodros szőcsim — 12.50	1. sz. szedny 20-22 méter
1. jó váson paplan lepedő — 1.80	1. sz. szedny 22-24 méter
1. ág — 1.80	1. sz. szedny 24-26 méter
1. finnelt ágylakár pokróc — 2.50	1. sz. szedny 26-28 méter
1. gyapjú — 5.60	1. sz. szedny 28-30 méter
1. jó löpökör — 1.80	1. sz. szedny 30-32 méter
1. téli pokróc — 4.80	1. sz. szedny 32-34 méter
1. szőcsim — 7.50	1. sz. szedny 34-36 méter

GICHNER JANOS
 paplan, matrac és kőpöcsök gyáros, szőnyeg, függöny, vasbútor stb. nagy raktára
 Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.
 Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan csak fizetve, nem teljesítéssel, csak kőpöcsöknek, vagy a pénz visszatérít.

„Sirius”
 szab. acetylen-világítási vállalat
 Budapest, Szérvény-utca 23/a.
 Az egész világon ezredalmazott és Magyarországon az engedélyezett, a legelőszérőbb, feltétlen biztos, vesztélytelen, könnyű kezeléssel stb. Fajlagzóval ellátott, a legelőszérőbb, lakhatós, gyáros, fűzők, vöröskötő, legelőszérőbb berendezést. Bizonnyalvónok kiváratra, bérmentve, ingyen és bérmentve. Egynekötő vidéki városokban hangos futások mellett alkalmasnak.

MAGYAR
orvosi műszertár
 Budapest, VII., Kerepesi-ut 32., a Rókus-kórházzal szemben.
 páratlanok a maguk nemében, biztos lekérés, nem ok nyomást, gummitöltés, kis poliováltó a legelőszérőbb sérv is elzárható. — Tessék prospektust kérni.
 műfűzők, haskötők, egyenesartók, támpepek, gummi-hárisnyak, jótállás mellett legelőszérőbb és legelőszérőbb készülékek.
 és halhólyag-különlegességek, valódi francia gyártmány, 2-12 kor-ig tucata, néi óvszer, pess. oclus, orvosi rendeltetés, 3-5 kor. darabja. Diana-óv havibaj-kötélek, 3-7 kor. drbja.
 20 kor. megrendelésnél 20%-engedmény.
Betegtoló-szék
 és az összes betegpótlási cikkek nagy választékban kaphatók. Nagy képes árjegyzékek discretan, ingyen és bérmentve. A vörös keresztre ügyeljünk.

Minden sz6 egyzseri beiktatasa nonpareille betukből 4 fillér. Vas-tagabb betukből 8 fillér.

Szerkeszt6ségi telefon-szám: 56-12.

Levélbeli tudakozására ingyen adunk felvilágosítást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásóknál a hirdetés számát a kiadóhivatalnál mindig közölni kell.

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: VIII., Kerepesi-ut 25. szám.

Kiadóhivatali telefon-szám: 64-39.

Tudakozásóknál a hirdetés számát a kiadóhivatalnál mindig közölni kell.

Apró hirdetések Kerepesi-ut 25. sz. alatt (Telefon 54-39.)

- Blockner J. hirdetés író. IV. ker. Sütő-utca 6. szám.
Breuer G. névkereső dohánytudósje. Terezkörút 54. szám alatt.
Deutscher M. hirdetés író. Andrássy-utca 38.
Eckstein Bernát hirdetés író. V. ker. Fűrdő-utca 4. szám.
Engelmann M. dohánytudósje. IV. ker. Káiny-tér 2. szám.
Franke Pál köznyelvkutató. IV., Gróf Cziráky-fő palota.
Fischer J. D. hirdetés író. IV. ker. Gerőly-utca 1. szám.
Goldberger A. V. hirdetés író. IV. ker. Váci-utca 17. szám.
Goldner Jozsef hirdetés író. Goldgruber Mór könyvtáros. II. ker. Fő-utca 17. szám.
Groszmann Jágó fűszer- és vegyeskereskedő MISKOLCZ és környéke részére hirdetések felviteli iroda.
Haasenstein és Vogler hirdetés író. V. ker. Dorottya-utca 9. szám.
Jambrikovits dohánytudósje. Kerepesi-ut 60. (Takarékp. épül.).
Kernberg Rozália dohánytudósje. VIII. ker., Múzeum-körút 10.
Leopold Gyula hirdetés író. VII., Erzsébet-körút 54. I. em.
Mosse Rudolf hirdetés író. IV., Ferenciek-tér 3.
Mezel Antal hirdetés író. IV. ker., Eszák-ut 9. szám.
Nemetsek A. J. újságíró. IV. ker., Petőfi-tér 3. szám.
H. Nagel Ottó könyvtáros. Múzeum-utca 2. (Nemzeti Színház berháza).
Rohonczi Ilona dohánytudósje. VI., Andrássy-ut 48. szám.
Sikray Samu hirdetés író. V. ker., Váci-körút 33. szám.
Sólyom Jakab hirdetés író. IV. kerület, Ferenciek-bazára.
Sopronyi V. dohánytudósje. VIII. ker., Kerepesi-ut 1. szám.
Szántó Mór dohánytudósje. IV., Keckeméti-utca 14. szám.
Svráb Eliz dohánytudósje Nagymező-ut. 12.
Schwarz József hirdetés író. V. ker., Marokkói-utca 4. sz.
Schönwald Ferenc dohánytudósje. Ferenc-körút 32. szám.
Schöld Gyula dohánytudósje és postagyűjtő. V. ker., Lipó-körút 5.
Tenczer Gyula hirdetés író. V. ker., Serrvill-tér 3. szám.
Toldi Lajos könyvtáros. II. ker., Fő-utca 3. szám.
Weitzenfeld Jakab Király-utca 1.
Minden apróhirdetést, melyet itt este 6 óráig főlátnak, már másnap megjelenik a Budapesti Naplóban.

FiatalEMBER

600 kor. óvadékú pénzbeszedő keresi más hasonló állást. Keresi: Jelleg: Beszélő 600.

Drogista segéd

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Lakást keresek.

Négy vagy három nagy szobával a Belső-utca környékén. Szükséges a közművelés. Csak olyan lakásra felelték, ahol a helyben lakhatok. Ajánlatok: Üres lakás-cím alatt a kiadóba kérem a válaszleveleket.

Raktárnoki.

penzbeszedő vagy más ehhez hasonló bizalmi állást keres azonnali belférré egy jelenlegi gyárban alkalmazott és hosszú évi működésű. Válaszokat a kiadóba kérem. Szükséges a helyben lakhatás. Csak olyan lakásra felelték, ahol a helyben lakhatok. Ajánlatok: Üres lakás-cím alatt a kiadóba kérem a válaszleveleket.

Köznevelési segéd

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Követség

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Szerény fizetésű állást nyertes keresésház.

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Betűző

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Gyakorlati szabás.

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Birtok

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Kínálat

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Intelligens

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Eladó telek.

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Fodrász.

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Fűzők

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Boroshordók

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Kalapnagyeresek

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Szöfbirtok

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Mosolintézet

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Ház

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Kiseb birtok

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Bonnel

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Egyetemi

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Kerékpár

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Angol nyelvet

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Gavallér

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Eladó Gárdón

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Angol francia

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Egy igen ügyes

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Szöllő

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Ház

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Budaörsi-ut

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Eladó birtok.

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Eladó uralki Kispes

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Óvd a feleséged!

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Gyakran

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Részletfizetésre

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Csemegeszőlő

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Orvos Szövetség Sorsjátéka.

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Bonnel

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Egyetemi

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Kerékpár

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Angol nyelvet

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Gavallér

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Eladó Gárdón

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Angol francia

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Egy igen ügyes

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Szöllő

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Ház

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Budaörsi-ut

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Eladó birtok.

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Eladó uralki Kispes

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Óvd a feleséged!

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Gyakran

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Részletfizetésre

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Csemegeszőlő

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Orvos Szövetség Sorsjátéka.

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Bonnel

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Egyetemi

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Kerékpár

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Angol nyelvet

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Gavallér

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Eladó Gárdón

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Angol francia

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Egy igen ügyes

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Szöllő

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Ház

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Budaörsi-ut

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Eladó birtok.

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Eladó uralki Kispes

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Óvd a feleséged!

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Gyakran

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Részletfizetésre

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Csemegeszőlő

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Orvos Szövetség Sorsjátéka.

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Bonnel

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Egyetemi

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Kerékpár

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Angol nyelvet

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Gavallér

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Eladó Gárdón

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Angol francia

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Egy igen ügyes

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Szöllő

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Ház

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Budaörsi-ut

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Eladó birtok.

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Eladó uralki Kispes

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Óvd a feleséged!

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Gyakran

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Részletfizetésre

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Csemegeszőlő

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Orvos Szövetség Sorsjátéka.

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Bonnel

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Egyetemi

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Kerékpár

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Angol nyelvet

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Gavallér

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Eladó Gárdón

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Angol francia

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Egy igen ügyes

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Szöllő

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Ház

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Budaörsi-ut

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Eladó birtok.

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa

Eladó uralki Kispes

Ugyes, fiatal, felviteltel 15000 Albertoni, Nagyváradon. Városa